

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sponsvs Sangvinvm

Zachmoorter, Michiel

T'Antwerpen, [1641]

urn:nbn:de:hbz:466:1-35954

SPONSVS SANG
Den Bloedigen

BRVYDEGOM

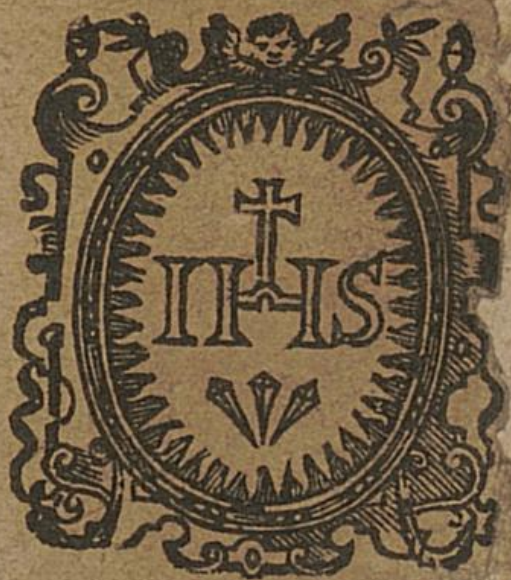
Vertoont in xx. Meditatieën

Door den Eerw: Heere
MICHIEL SACHMOORTER
*Licētiaet inder Godheyt, Pastoor van
S. Marten t'Eckergem binne*

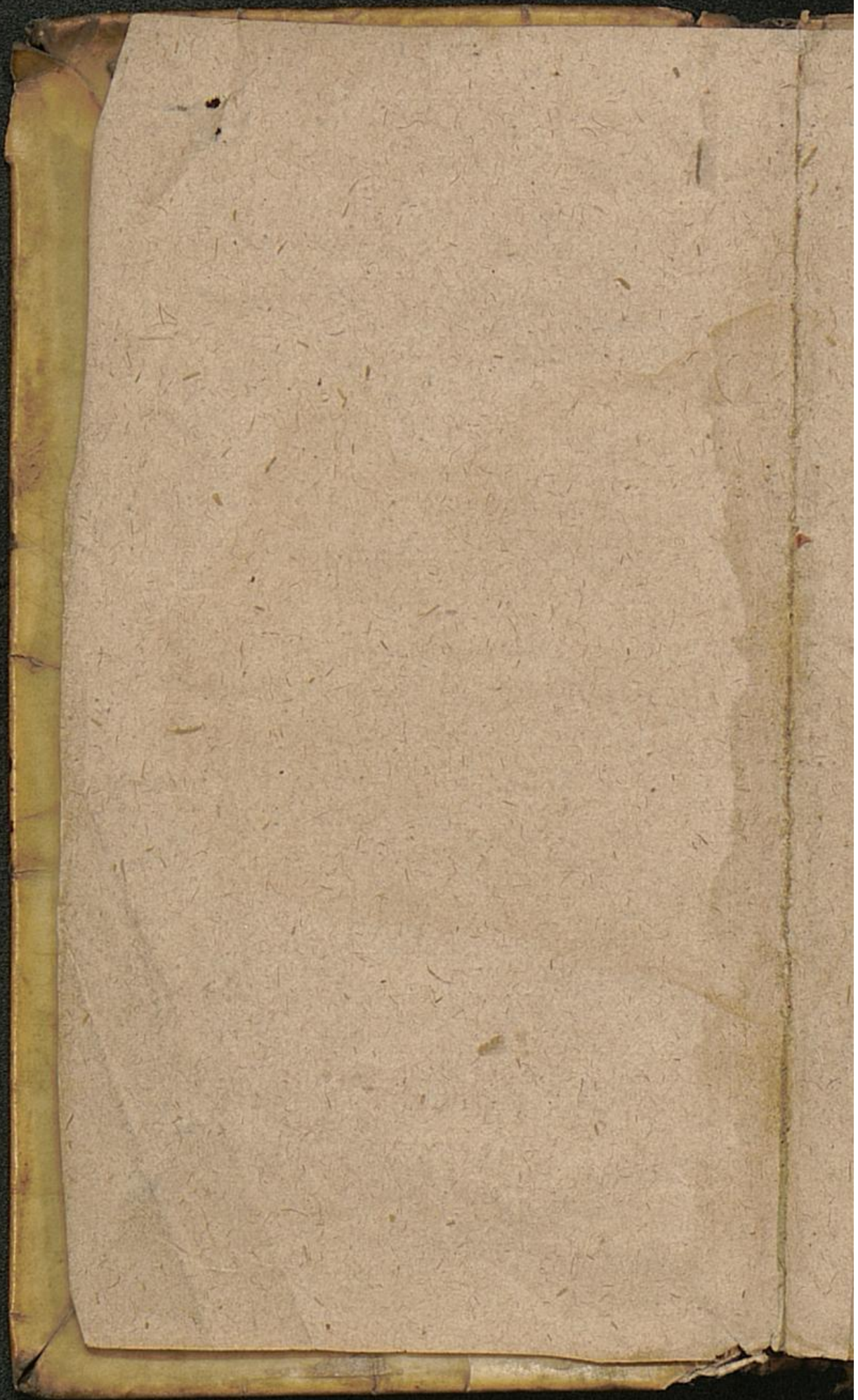
G E N T.

De V. Editie vermeerdert ende
verbetert.

Weest gedachtig mijn armoede, bitter-
heyt ende galle, &c. *Thren. 3.*

T'ANTWERPEN.
By Geerae
Abd.

Aen den Doorluchtighsten
E N D E
Eerweerdighsten Heere
IACOBO BOONEN
AERTS-BISSC
van Mechelen.

*Doorluchtichsten ende
Eerweerdichsten Heere*

MOyses leydts-
man van het
volck van Is-
rael heeft slaē-
de tweemael
met sijne roe-
de op den steen, daer uyt soo
overvloedelijck water doen
vloeyen, dat al het volck ghe-
laest is gheweest om voorts
te reysen naer het Landt der
beloften. Dat desen steen be-
teeckent heeft Christum on-
sen Salighmaker, mogen wy
leeren uyt den Apostel Paulus

ichrijvende tot die van Co-
rinthen. Ende inder waer-
heydt hy is dien vasten steen
onderhoudende gheheel sijn
Kercke, den welcken ghesla-
ghen ende ghedoodt vande
Ioden, heeft gheghev en ende
uyt hem laten vloeyen over-
vloedighe wateren van gra-
tien, met de welcke saligh-
lijck ververst, ghelaeft ende
gesterckt worden alle de ge-
ne die door de Woestijne van
dese wereldt reysen nae het
opperste landt van beloften,
het welck is het landt der le-
venden, daer de goedinghen
Gods ghesien worden.

Psal.
26.

Maer om dat dese wateren
in onse zielen beter souden
vloeyen, is het van noode
dat wy op den selven steen
sullen slaen, niet als de Io-
den, wreedelijck, maer min-
nelijck, ende dat tweemael als
Num. Moyses, eerst met innigh aen-
02. sien ofte bedenckē, ten twee-
den met beoeffenen ende be-

merc-

mercken van de deughden
ende goedinghen die in hen
gesien worden, ende soo sal in
ons vloeyen een fonteyne van
wateren springende tot in het *Iorn. 4*
eeuwigh leven. Het welck,
soo 't alle Christenen toestaet
te doen, besonderlijk die ee-
nigen voortganck willen doe
inde deught, soo aldermeest
aende Bisschoppen ende O-
versten, die als Moyse leyts-
mans van andere gestelt zijn,
ende alsoo uyt dien steen wa-
ter moeten trecken, niet alleē
voor hun selven, maer oock
voor alle de gheene die sy te
leyden hebben, naer het Lant
hier boven, daer alle goet
in volcomentheydt beseten
wordt. Soo dede den H. Apo-
stel ende Leytsman des volcx
Paulus, die seyde onder de *1 Cor.*
sijne, niet te weten dan Ie- 2
sum, ende dien gecruyft. Ende
desen is inder waerheydt den *Exod.*
patroon, naer den welcken 25.
alle menschen, ende meest

Oversten als Moyſes moeten wercken : deſen is den boeck des wets die ſy als Ioſue nimmermeer en moghen beſijden ſtellen, maer moeten nacht ende dagh daer in ſien ende daer op dencken, om hun wegē recht te maken ende de ſelve te verſtaen. Deſe godtvruchtighe maniere van doen hebt ghy, *Doorlugtigſten Heere*, ſoo onderhouden oock inden ſtaet van Biſchop ende Overſte des volcx, dat ghy niet te vreden en zijt gheweest ſelve op deſen Alderheylighſten Steen geduerighlijck te ſlaen om wateren der ſaligheydt daer uyt te trecken, maer hebt oock te Ghendt als Biſſchop regeren de, den ſelven gheſlaghen in ſijn bitter Paſſie op eene beſondere maniere in't openbaer willen ſtellen ende vertoonē, inſtellende in onſe Parochie van Sinte Marten t' Eckergem eenen devoten

Omme-

Ommeganck ende Bevaert,
inden welcken verscheyden
Mysterien van het lijden des
selfs Steens Christi I E S V in
beelden by uwe D. E. ghe-
gheven, worden vertoont,
die nu al in schoone Pilaeren
ende andersins verheven zijn.
Welcken heylighen Ommeganck ghy niet alleene tijde-
lijck ende geestelijck milde-
lijck hebt begift, maer oock
met groote devotie ende
stichtinge van alle menschen,
soo wel inde eerste in-stellin-
ghe met solemnele Processie,
als daernaer verscheydelyck
selve hebt begaen, ende alle
middelen ghesocht om den
selven te voorderen ende
doen besoecken.

Al het welck ghy met soo
goede begeerte ende yever
hebt ghedaen, dat yeghelijck
heeft moghen mercken, hoe
lief dat u soude wesen dat al-
le menschen op desen Steen
devotelijck souden slaen om

salighe wateren daer uyt te
treckē tot lavenisse van haer-
lieder zielen, ende dat Chri-
stus lijdende ende stervende
voor desaligheyt vande men-
schen, henlieden soude die-
nen tot voorbeelt om nae te
wercken, ende voor eenen
boeck om geduerig in te le-
sen, ghelijck ghy als Iosue
nacht ende dach zijt doende.

Ios. I

Waeromme ick met betrou-
wen derf segghen, dat Godt
aen den selven Iosue seyde:
*Wordt versterckt, ende weest
vroom, ende en wilt niet vree-
sen, ende en wilt niet veruært
zijn, want de Heer u God is met
u in als daer ghy toe-gaen sult.*

Col. I

Maer ist geoorloft geweest
aenden Apostel te segghen,
dat hy voldede't ghene ghe-
brack aen het lijden Christi,
in sijn vleesch, voor sijn Li-
chaem't welck is de Kercke;
ick bidde, dat ick oock tot
voldoeninghe van dese devo-
tiemet oorlof van uwe D, E.

ende

ende onder haer handt ende
bescherminghe, late uytgaen
desen boeck, inden welcken
de Mysterien in desen Om-
meganck vertoont soo op
haerlieder verschil ende mate
worden ghestelt, dat op elck
ghebrocht wordteene Medi-
tatie ende ghebedt, hebbende
boven-dien laten uyt-gaen
een ander boeck ofte tra-
ctaet, onder den naem van't
Bruydegoms Beddeken, daer
onder andere leeringhen ghe-
stelt wordt de maniere om de
Passie Christi wel te medite-
ren, op datter noch eemars,
noch coorden, noch andere
ghiereetschap ghebreken en
soudevoor de ghene die dese
wateren willen putten. Ende
my wat voorder verstouten-
de hebbe ghepooght eenigh-
sins t'ontdecken die salighe
weyden die te vinden zijn
alsmen door desen Steen en *Ioan.*
de deure Christus wel inge- *10.*
gaen is.

Dit aen uwen naem (soo 't
in alle manieren betaemde)
toe-geeygent: sal u believen
maer uwe ghewoone goet-
heydt te ontfanghen, ende
aensien. niet naer het werck,
maer de jonste van een danck-
baerigh herte vanden geenen
die altoos blijven sal.

Doorluchtichsten ende
Eerw. Heere

V. D. E.

Ootmoedigen Dienaer

MICHIEL ZACHMOORTER.

VOOR-

VOOR-REDE N

Tot den Leser.

Alst soo dat de Chy-
steliche volcomentheyt
meest ghelegghen is in
waerachtelijck metten
geest Godt aen te han-
ghen / ende alsoo een met hem te
worden / soo en zijn nochtans de
uytwendighe oeffeninghen niet te
verachten / ja in sekere ghelegent-
heden seer oozboorlijck ende som-
tijds nootsaeckelijck. Onder dese
zijn de pelgrimagien tot plaetsen
die Godt met eenighe wercken/
reliquien / memorie van Heyligen;
ofte met eenighe weldaden vereerc
heeft. Want al ist dat dien gros-
ten Godt in gheene plaetsen be-
sloten en can wesen / oft men mach
hem al-omme aenbidden / soo ist
dat hy niet min altoos eenighe
plaetsen bekozen heeft tot sijnen
besonderen dienst / ende daer hy
besondere gaben de menschen is
uyt-deplende / soo wy hier af on-
rallycke

Voor-reden

tallijcke exempelen van booz ende
naer Christi gheboorte soudē kon-
nen boozt bzenghen. Het besoecken
van sulcke plaetsen is loffelijck
ende goet: 1. Om dat het van sijn
nature weghē verweckinge is tot
debatie. 2. Om dat met sulck be-
soeck Godt vereert wordt; want
't is teekent dat wy Godt ende de
Heplighen groot achten / als wy
moeyte doen om plaetsen Godt
ende de Helighen toe-gheepghent
te besoecken. 3. Het is een werck
van penitentie ende voldoeninghe
mede-bzenghende sijn pijnelijck-
heyt. 4. Het is een uytwendigh
werck en belijdenisse des geloofs/
waer-mede wy toonen Catholijck
te wesen / en ons niet te schaemen /
jae goet te vinden selfs de manie-
ren van doen die de byanden van
ons gheloove / meest bestrijden.
5. Het is een uytwendigh werck
der denct diemen noemt Religio,
ofte Godts-dienstighēte ende eer-
biedinghe tot Godt / waer mede
wy bekennen onsen Godt schepper
van ziele ende lichaem / als wy
hem

Tot den Leser.

hem soo wel metten lichaem / als
met de ziele ende gheest dienst be-
wijfen.

Onder dese Pelgrimagien ende
Behaerden is altijd verre d'unt-
nemenste ghelouden gheweest de
gene van het heyligh Landt / ende
meest vande plaetsen die onsen
Salighmaker eertijds besproept
heeft met syn precieus Bloedt / oft
daer hy iet besonders om de sa-
lighheid vande menschen gheleden
heeft. Hier af schrijven seer hoo-
ghelijck den H. Hieronymus in
synen 17. brief / den welken is aen
Marcellan / in synen 27. vande
doot van Paula ende elders / ende
vele andere oude en nieuwe schrij-
vers / soo oock ontrallijche Godt-
vruchtighe personen gheestelijck
ende weerlijck van alle qualitey-
ten / soorten ende conditien / met
groote vruchten ende profijten
van haerlieder zielen dese plaetsen
besocht hebben.

Maer soo't ieghelijck niet ghe-
legghen en is soo verre niet soo
grooten kost / als daer toe van

Voor-reden

noode is/ door de Ongheloobighe/
met veel perijckels te reysen / om
te ghemoet te comen de goede zie-
len ontfeken met begheerte om
haerlieder Saligh-maker in sijn
bloedighe voetsappen naer te vol-
ghen/ende om dat de selve te beter
deelachtigh soudent worden vande
wateren van gratien en verdien-
sten die in't heyligh Landt ober-
bloedelijck wylt de Mysterien van
de Passie Christi ghebloept hebben
en noch bloeyen voor alle de gene/
die niet dorst van haerlieder salig-
heyt de plaetsen daer die Myste-
rien volcomen zijn besoecken / heeft
den Doorzuchtighsten ende Eer-
weerdighsten Heere Iacobus Boo-
nen' Wersche-bispe op van Meche-
len/ als-doen Bisshop van Gent/
den xx. Junij 1621. met groote so-
lemniteyt ende Processie inde Pa-
rochie van S. Marten t'Ecker-
gent/ inde selve stadt van Gent/
inghestelt eenen deboten Omme-
ganch ende Bebaert/ inden welc-
ken verscheyden Mysterien van
het Lyden Christi vertoont woz-
den

Tot den Leser.

den nae d'af-schepdinge ende ver-
deplinghe der plaetsen soo die van-
den H. Lande af-ghemeten / sijne
Eerweerdigheyt over-ghesonden
zijn ghetweest.

Tot meerder verstandt van de-
sen Onneganck ende Bebaerdit
bande Passie Christi/ sult bemerc-
ken / datter meer Mysterien ver-
haelt worden dan Statien; eens-
deels door dien dat de Beke van
Cedron niet gherekent en wordt
door eene Statie / maer wel door
eenen doorganck / nochtans seer
merckelijck / om de redenen hier
naer ghestelt pag. 35. eensdeels
door dien dat inde Statie van het
Rechter-hups van Pilatus alleen/
ons drie Mysterien (om dat die
zijn bande besonderst van geheel
de Passie) door ooghen ghestelt
worden / elck met eene Meditatie
verclaert in desen boeck / te weten
de Gheesselinghe / Crooninghe /
ende Ecce homo' met de verhoysin-
ghe Christi ter doot. Soo datter
in als achtien Statien zijn / en-
de eenentwintigh Mysterien.

Het

Voor-reden

Het ontmoeten van Veronica/
die Christus eenen doech biedende/
de ghedaente sijns aenschijns/ van
hem daer in ghedrukt/ weder ont-
fanghen heeft/ hebben wy ghestelt
bupten de stadt van Hierusalem/
daer Christus aen eenen steen (die-
men de Pelgrims pleegh te too-
nen) is blijven staen/ al-waer hy
de dochters van Hierusalem aen-
ghesproken heeft/ onder de welcke
dese Veronica was/ soo P. Salme-
ron Tom. 10. in Euangel. Tract. 33.
Hieron. Natalis Societ. Iesu Theol.
Euang. Hist. imagine 125. & in An-
notat. in eandem, ende andere seer
wel schryben: al ist dat sommighe
dese ontmoetinghe van Veronica
stellen in de stadt voer de Rech-
ters poorte/ ja eenighe maecten
daer af eene nieuwe Statie: waer
af my dunckt de eenighe reden te
wesen/ om dat aldaer ghetoont
wordt het huys van Veronica/
ende dat sommighe de heylighe
plaetsen besocht hebben/ sonder
voorder acht tenemen/ ofte niet
wetende waer dit bieden vanden

doech

Tot den Leser.

doeck soude gheschiedt zijn / stellen
het selve voor het hups van Vero-
nica / om dat sy is die vrouwe die
dese beleefthepdt aen Christo be-
wesen heeft / die van Christo / in-
der manieren als voorszeydt is /
bergolden is gheweest / hoe wel dat
andere / die niet meerder voorszich-
righepdt gheschreuen hebben / hier
af anders niet en schryuen / dan
dat al-hier ghetoonc wordt het
hups van Berenice ofte Veroni-
ca / die welcke siende onsen Salich-
maecker mismaecht van sweet /
bloedt / ende spousel / heeft ghenom-
men eenen doeck van haeren hoof-
de / ende den seluen hem ghepresen-
teert om sijn Menschijn af te droo-
ghen / etc. sonder dat sy segghen dat
dit op dese plaetse soude gheschiedt
zijn. Ende en is niet te verwon-
deren dat men aen de Pelgrims
van Hierusalem begaende den
pynlijcken wegh / die genoemt
wort Via dolorosa, toont het hups
daer-men houdt sulck-eene ver-
maerde Vrouwe ghewoont te heb-
ben / ende aldaer eenighen tijdt be-
waert

waert te hebben dien wonderlijc-
ken doeck met de ghedaente van
het Menschijn des Heeren daer in
ghedrucht / ghemercht men inden
selven wegh / en op de selve strate
wel toont het hups vanden Pha-
riseus / daer den Heere ghenoodt
zijnde / eene Sondaresse is inghe-
comen / wasschende sijne voeten
met haere traenen / etc. het welck
oock by de Pelgrims ende Schij-
vers wordt aengeteekent / ja selfs
het hups datmen seght ghewoest
te hebben de wooninghe van den
Rijcken Dreck verwesen ter hellē /
daer den Heere af spzeekt. Luc. 16

Maer hier upt en can geensins
volghen dat dit bieden van dien
doeck / ende het drucken vande ge-
daente van het Menschijn Christi
inden selven (die nu te Roomen in
S. Peeters Kercke bewaert ende
sontijds ghetoont wordt (soude
gheschiedt zijn vooz ofte ontrent
het hups van Veronica ; jae en
schijnt niet gheloobelijck te wesen /
dat alle die andere Godt vreesende
Vrouwen Christum volghende /

Tot den Leser.

sy / die met besondere liefde tot
hem ontfeken was / soude t'huys
ghebleven hebben / tot dat hy al-
daer voorszyn gaen soude / maer is
meer te dencken (soo wy upt ghe-
loofbaer Schryvers ghestelt heb-
ben (dat Veronica met die ander
Vrouwen Christum / soo hy ginck
naer den bergh van Calvarien /
volghende / waer-ghnomen heeft
syn stil-staen byten de poorte /
als hy / soo voorszeydt is / die Vrou-
wen aen-ghesproken heeft / ende
dat sy daer eenen doeck van haren
hoofde (soo-men ghemeynelijck
schryft (af-doende / dien Christo
ghepresenteert heeft om daer mede
syn mismaecht Menschijn af te
dooghen / waer toe sy wel andere
doecken soude ghehadt hebben /
waert soo dat sy recht upt haer
huys naer Christum soude ghe-
gaen hebben : niet wesende oock
om gelooven dat de vyandē Chri-
sti / haestelijck spoedende om Chri-
stum te cruypen / souden toe-ghela-
ten hebben dat hy soo dickmaels
soude gherust ofte stil-ghestaen
heb-

hebben. Doch eenigh mis-ver-
 standt / soo wel nopende Veronica
 als die andere Vrouwen van Chri-
 sto aen-ghesproken / by sommighe
 ghestelt binnen de stadt van Hie-
 rusalem / mach daer upt gheresen
 zijn / dooz dien dat den bergh van
 Calvarien / ende den wegh / soomen
 in desen tijdt derwaerts gaet / is
 nu binnen de stadt van Hierusa-
 lem / daer eertijds dit al buypen
 de stadt gheweest is / seker wesen-
 dat onsen Saligh-maecker daer
 buypen ghecrupst is / ende dat hy
 om na den bergh van Calvarien
 te gaen de Rechters poorte upt-
 ghegaen is / dooz de welcke / nu
 t'eenemael verballen / geenen dooz-
 ganch meer en is. Ende soo comt
 onse maniere van stellen van dese
 Statien beter ober een met de ghe-
 steltenisse van Hierusalem / soo die
 was ten tijde van onsen Saligh-
 maker / ende is ghesondeert op het
 schryben van treffelycke Schry-
 vers ende Leeraers : soo oock het
 verschildende de mate die wy ghe-
 volght hebben ober een comt met
 de

Tot den Leser.

de mate ghenomen by de gene die
heylighe plaetsen besocht hebben-
de / al ist dat sommighe het heyligh
Landt noyt ghesien hebbende / als
selft Aldrichomius / die anders
veel dingen wel gheschreden heeft)
hier in wat verschillen. Naer dese
maet den wegh van het bitter lij-
den Christi I E S V (in desen onsen
Omme-ganck af-ghelept ende ge-
volght) beginnende vanden hof
van Oliveten tot het gat van de
steenroose van Calbarien / waer in
het Cruys vast ghemaecht was /
als den Saligh-maker daer aen
was hangende ende sterbende vooz
het menschelijck gheslachte / is in
als behelsende vijf duysent ses
hondert vier-en-estigh treden.
Elcke trede begriipt twee voeten
en een half / en soo zijnder veerthien
duysent hondert en t'estigh voe-
ten. Daer-by boeghenden (soomen
in dusdanighe Omme-ganghen
ende Bebaerden gemeynlijck doet)
de 108. treden vande plaetse van
het Cruys tot het graf / comt ge-
heel den wegh tot 5772. treden /
maken

Voor-reden

makende 14430. voeten. Het deel
van desen wegh / 't welck-men
noemt Via dolorosa den pijnlijcken
oft Bloedighen wegh / besproept
met het precius Bloedt ons Sa-
lighmakers / als hy daer door ghe-
gaen is op den Goeden Vrijdagh/
van het Rechter-huyjs van Pi-
latus tot de plaetse van het Crucys
op den Bergh van Calvarien / is
van neghen hondert vier-en-tach-
entigh treden / dat zijn twee duy-
sen vier hondert 't sestig voeten.
Maer ghenomen tot het graf ons
Heeren zijn 't 1092. treden / maken-
de 2730. voeten. Den Ghendtschen
Landt-boet is minder dan den
gheene van het H. Landt / ende is
van thien duymen / naer welke
mate de beerthien voeten maerken
een Roede / daer mede men ghe-
woone is het Landt te meten / en-
de sulcke beerthien hondert Roede-
den maken een Vlaemsche mijle.
Maer dese mate is gheheel den
wegh vande Passie Christi behel-
sende vijftien duysent vier hon-
dert voeten / dat zijn elf hondert
Roeden /

Tot den Leser.

Roeden/ende alsoo vijftigh Roeden
meer dan drie quartiers mijls.
Via dolorosa, oft den Bloedighen
wegh is van 2915. voeten/maec=
kende 208. Roeden: die hier af sou=
de willen nemen de 108. treden tot
het graf/ soude moeten af-nemen
287. voeten seben duppen ende een
seste deel van eenen dupm Gendt=
sche Landt-mate. Maer den voet
van het Landt/ waer af wy ge=
sejdt hebben de twee en half te
maken een trede/ en verschilt niet
vele vanden eersten Roomschen
antijcschen voet/ end oock vanden
Gentschen hout-voet/ die meer=
der is dan den Landt-voet/ soo
dat de 13. hout-voeten maken te
Ghendt 14. Landt-voeten; ende
by-na een stroomael meer/ ende
is van elf duppen/ by-nae ober=
een-comende/ niet alleen met den
voet van Italien/ maer oock van
veel plaetsen van dese Nederlan=
den. De metinghe ende verdelin=
ghe vande plaetsen vertoonende
de mysterien vande Passie/by ons
monsen Omme-ganch/ en in de=
sen.

sen boeck onderhouden / is ghe-
volght in veel plaetsen van het
Nederlant / namentlyck in Vlaen-
deren tot Rijssel / Deurne / Mude-
naerde / Gheersberghe / Hardope /
Graerde / Olsen / Extuelde / ende
elders.

Desen vermaerden Onniganc
en Bebaerdte bande Passie Christi
begint te Gendte / soo voorsept is /
bande Hepligh-Bloedt Capelle /
vertoonende den Hof van Olive-
ten / al-waer onsen Salighmaker
(boldroefhepdt zijnde) heeft synen
Hemelschen Vader gebeden / swee-
tende water ende bloet / ende eyndt
inde Parochiale Kercke van sinte
Marten t' Ekerghem / daer de me-
morie is bande begravenisse van
het H. Lichaem ons Heere. Welc-
ken Onniganc twee-mael alle
jaere met solemnele Processie be-
gaen wordet / te weten / op den Go-
den Vrijdag (onderhoudende
nochtans sulck als den tijdt is
toe-latende) ende op den eersten
Sondagh naer d' Octave vanden
Feest-dagh van het hepligh Sa-
crament /

Tot den Leser.

crament / wesende den dagh van-
de in-stellinghe van dese devotie/
beginnen de t'elckens naer 't voor-
gaende Sermoon ten vier uren
naer noene / welcken Sondag
met de acht naer volgende daghen
inde voorszeyde Kercke met Ser-
moonen ende verscheyden Godts-
diensten onderhouden worden.
Boven dien wordt het deel van
desen wegh genoemd Via dolorosa,
pijnlijcken ofte Bloedighen wegh/
met Processie begaen / oock naer
't voorgaende Sermoon t'savonts
ten vijf uren in het sluyten vande
boven-geschreven neghen dagen/
en insghelycks op den dagh vande
verheffinghe van het H. Cruys
den 14. Septemper / op welcken
dagh op den Bergh neffens de
voorszeyde Kercke het Cruys met
solemnele Benedictie van den bo-
ven-geschreven Aertsch-Bisschop
van Mechelen in 't jaer 1621. ghe-
stelt ende verheben is geweest. In
alldese Processien / upt-genomen
op den Goeden Vyrdach / vraeght-
men den Saligh-maken in 't hep-
lich

Voor-reden

ligh Sacrament / die eens met
 grooten spot / pijn ende smerten
 alle dese weghen / hier vertoont/
 onse salighyt werckende / begaen
 heeft. Boven dien mach den sel-
 van Omme-ganck alle de daghen
 vanden jare Godtbzuchtelyck en-
 de verdienstelyck besocht worden/
 soomen oock met groote stichtin-
 ghe siet geschieden. Ende dit doen-
 de / verdientmen t'elcke reyse vier
 hondert daghen Aflaet / ende als-
 men te bozen gebiecht zijnde / ende
 het H. Sacrament ontfangen heb-
 bende / het selve doet op de verhef-
 finghe van hen hepligh Crups/
 ende op den Goeden Vrijdag / se-
 ven jaren ende soo veel Quadra-
 ghenen. Boven-dien hondert beer-
 tigh daghen booz elck Beeldt ende
 Mysterie van desen Omme-ganck/
 als men het selve eenighe eerbiedin-
 ghe is bewysende / alles midts
 dat men bidde booz de verheffinge
 van de H. Kercke / upt roepinghe
 der heresien / ende eendrachtigheyt
 der Christen Vrieten. Soo dat
 wie desen deboten omme-ganck
 vande

Tot den Leser.

vande Passie Christi te Ghend
begaet / elck Veldt eere bewijse-
de ende debotelyck biddende / als
vozen gheseydt is / vooz de heylige
Kercke / etc. verdient t'elcke repse /
wat dagh vanden jaer het 3p
drie duysent drie hondert veertigh
daghen Aflaet. Dit al boven den
vollen Aflaet op den eersten Son-
dagh naer d'Octave van het H.
Sacrament / als wanneer begin-
nen de boven-gheschreven neghen
daghen / ende insghelycks op sinte
Martens dagh den 11. Novom-
bris / ende boven den vollen Aflaet
op H. Crups Vindinghe ende Ver-
heffinghe; ende veel andere schoone
pardoenen ghegunt aen de gheene
die zyn in den Broederschap van
den H. Crups in dese Kercke on-
dehouden / midts noch andere
Aflaten diemen verwacht ten op-
sicht vanden voozseyden Omme-
ganck.

Den voornoemden Doorluch-
tigsten Heere Aersch-Bischop is
bewoeght geweest om dese devotie
meer in dese Parochie dan elders

in te stellen; eerst ter oorsaecken
 vande voorszeyde Heyligh-Bloedt
 Capelle/ staende op den acker niet
 verre vande Parochiale Kercke/
 vande welcke sy is eenen aenhangh
 ende dependentie/ de selve heel toe-
 behoorende: welcke Capelle is
 eene oude memorie/ van dat in't
 jaer Christi 1354. eenighe dieven
 by nachte inde Kercke vande Au-
 gustijnen te Ghendt ghebroken
 zijnde/ ende aldaer onder andere
 ghestolen hebbende de groote Ci-
 bozie/ inde welcke het H. Lichaem
 Christi was rustende/ zijn daer
 mede gekomen tot de plaetse daer
 de voorszeyde H. Bloedt-Capelle
 staet/ al waer sy het H. Sacra-
 ment upt de Cibozie nemende heb-
 ben ghedolven. Waer af den eenen
 dief in sijn conscientie beroot wor-
 dende/ is wederom ghekeert om
 het selve aen iemant te kennen te
 geben/ op dat aen dit alderweer-
 dighste Sacrament geen meerder
 oneere en soude gheschieden/ ende
 is de heylighe Hostie t'eenemael
 bebloedt ghevonden by hem/ ende

by=

Tot den Leser.

by eenen schaep-herder aen wien
by dese saecke ontdeckte/ den welc-
ken siende sijn schapen (als knie-
lende) rontom de H. Hostie lig-
ghende / ende de aerde besprenckelt
ende vochtigh vanden bloede / is
ghelooopen tot het volck / hen dit
groot mirakel te kennen gebende.
De Augustijnen dit verstaende /
hebben het selve in Processie met
grootte eerbiedinghe in hunne
Kercke ghehaelt / ende ter eeren
van dit H. mirakeleus Bloedt een
vermaert Broederschap op-gherecht /
ende men houdt daer jaer-
lijchs Sondaeghs onder d'Octa-
ve van H. Sacraments dagh ee-
ne solemnele Processie / diemen
noemt van het H. Bloedt / inde
welcke de Augustijnen de voorsz-
eyde Capelle comen besoecken /
singende aldaer eenighe Lof-san-
ghen die ghesloten worden met de
Benedictie met het H. Sacrament
aen het volck. De selve Capelle
wordt met Processie jaerlijchs be-
socht op den Feest - dagh vande
Vindinghe van het H. Cruys / den

Voor-reden

derden dagh van Mey/smoorghens
ten thien uren / upt de vooz-ghe-
noemde Prochie Kercke van sinte
Marten/ter ghedenckenisse vande
vindinghe vande H. Hostie / ende
van het miraechel hier vozen ghe-
stelt /waer af de Historie ende ghe-
schiedenisse eertijts was gheschil-
dert op de mueren vande eerste
Capelle / maer die inde voorzeden
troubelen met de Prochie-Kercke
dooz de vanden des gheloofs af-
ghebroken zijnde / is de selve Hi-
storie in een gheschildert tafereel
ghestelt op den Altaer vande Ca-
pelle naer de voorzepde troubelen
herbouwt / daer de voozgaende
gestaen hadde / soo die noch te sien
is op den Altaer vande Capelle/
soo die teghenwoozdelijck is Hier
is van ouden tijden groot besoeck
geweeft tegen verschepten cranck-
heden / besonderlijck van coztzen/
ende veel personen zyn in dit be-
soeck ghenesen gheweest / al het
welck ghebleken zijnde / oock dooz
attestatie van sijne Eerweerdig-
heyt aen haerlieder Hoogheden

Alder-

Tot den Leser.

Alderts ende Isabella' (ter hoogher ende saligher memorie) heeft ghemaeckt / dat sy le t't samen te Gent wesende / dese heylige plaetse hebben comen besoecken / en met eene goede somme begift / om dat eene nieuwe meerdere Capelle op de selve plaetse gemaecht soude worden / die welcke op-ghemaeckt zijn de / dient seer wel voor beginsel ende eerste Statie van desen Omme-ganch / vertoonende op die plaetse onsen Saligh-maker biddende / ende met Bloedt ende water / dat hem af-liep de aerde bochtigh maeckende / daer de memorie is banden selben Saligh-maker in het H. Sacrament eertijds inde aerde gebonden met veranderinghe vande aerder in bloedighheyt. Dese eerste Statie is by laste ende ten coste vande Alder Doortluchtighste Infante ende Princesse Isabella Clara Eugenia verheben in het voorhof vande voorszede Capelle met de memorie van haerlieder Hoogheden.

Ten tweeden / so is dese Prochie

bequaem gebonden tot desen Omme-ganck om de stillighejdt ende verschepdenthejt vande selve vanden volcke/ het welck seer helpt tot oefnen van devotie/ende daerom / al ist dat men eenighe straten ghenomen heeft om bequammelijck Processie te moghen draghen ende onbequame weghen te schoulwen / soo is't dat alle de Statien ghebrocht zijn op stille ende vertrocken plaetsen.

Ten derden/ om dat daer de vanden van het oprecht gheloope die voozleden troublen de Parochiale Kercke totten gronde af-brekende / hebben ghesocht de salighe memorie van het Crups ende Lijden Christi / ende het Sacrificie der Missen (ons het selve Lijden voozhoudende) te verdrjben ende te nemaal te benemen / dat al-daer op-gherecht zijnde den standaert van het Crups / ende verschepden Mysterien vande Passie Christi vooz ooghen ghestelt / beschaemt souden worden de vanden van het Crups Christi / ende de Ghe-
loobige

Tot den Leser.

loobighe verweckt / om met be-
weghen te ghedencken de droef-
heden / smerten / ende pynen / die on-
sen Salighmaker in sijn lichaem
gheleden heeft / ende salighlyck be-
roert souden worden om sijn boet-
stappen te volghen met oprecht
berouwen der sonden / ende om hen-
lieden te becleeden met alle deugh-
den / soo sijne Eerweerdigheyt
ghestelt heeft in sijne opene brieven
daer af upt-ghegeven.

Boven dien soo is dese plaetse
van S. Marten t' Ekergein ghe-
noemt / van oude tijden ghehouden
gheweest voer eene seer devote
plaetse / ende oversulckx alomne
vermaert ende van veel besocht /
daer verscheyden mysterien vande
Dassie ons Heere op verversche
plaetsen verthoont waren / hoe-wel
niet soo op haer-lieder mate ende
verschil als nu / daer oock in de
kercke waren veel schoone Reli-
quien / onder andere van het hout
van't H. Cruys ende van S. Mar-
ten / die aldaer noch bewaert wor-
den; de eerste in een silberen Cruys /

d' andere inde siertel van S' Mar-
ten / hebbende de selve Kercke ooch
begift gheveest met seer veel Af-
laeten / als onder andere boven
de groote Paerdoenen (soomen die
noemt) van Passie-sondaghe ende
Palm-sondaghe voor alle Gheloo-
vighe in state van gratie die be-
soeckende op eenighen Sondaghe
ofte Feestelijcken daghe / ende noch
veel andere daghen vanden jare/
ofte daer Misse oft eenighen an-
deren dienst hoozende ofte celebze-
rende / ofte doende celebzeren de
Misse / oft het Kerck-hof omme-
gaende ober alle zielen biddende/
oft gevende eenighe aelmoesse ter
hulpe vande fabrijcke / licht / oft
ornamenten vande selve Kercke/
ende ter veel andere occasien / ten
minsten ses hondert tachtentigh
dagen / dickmaels twaels hondert/
ende somtijts meer. Welcke saec-
ken door de verwoestinghe vande
leste troublen verdwyster zijnde/
heest sijne Eerw-ghesocht door de-
sen devoten Omme-ganche dese
plaetsen ende Kercke in hare oude
her-

vermaerthepdt / besoeckende staet
(jae beteren waert moghelijck) te
brenghen.

Ter ghelijcker meyninghe heeft
die Alder-doozuchtighste Prin-
cesse Isabella Clara Eugenia niet al-
leen soo voorsept is / verheben die
eerste Statie aende H. Bloedt-
Capelle / maer oock den 30. No-
vembrijs 1625. den dagh van S.
Andries geassisteert vanden Cer-
weerdighste Heere Antonius Triest,
Bisschop van Ghendt / onder aen-
den Bergh van Calvarien ghelept
den eersten steen vande Choor van
de voorsepde Kercke van S. Mar-
ten t' Eckerghen inde voorsleden
troubelen by de heretijcken totten
grondt af-ghebrooken (in welcke
Kercke eynt dien heylighen Om-
meganch ende Behaerdt met de
vertooninghe vande begravenisse
Christi: willende alsoo dese Godt-
vruchtighe Princesse met haer ey-
gen handen weiren de schanda-
leuse memorie van Kerck-brake
aldaer de vanden van het Ca-
tholijck gheloobe ghelaten / gelijck

Voor-reden

eertijts de heplighe Helena / moe-
 der vanden Keyser Constantinus
 upt-gheroep heeft de onstichte-
 lijcke memorien vanden Heydenen
 op de heplighe plaetsen ghestelt /
 stichtende aenden bergh van Cal-
 varien eene seer eerlijcke Kercke /
 ende brenghende de selve ober het
 hepligh graf. Voben dien soo heeft
 de selve Alder-doorluchtighste In-
 fante ende Princeffe den 24. No-
 vembz 1623. wesende eenen vry-
 dagh (al-hoe-wel dat het seer cout
 was / vergeselschapt met sijn Ex-
 cellentie den Marquis Spinola, ende
 andere Heeren des Hofs te voete
 ghegheuen gheheel desen wegh ende
 Ommegeant vande Passie Chri-
 sti / ende voer elck Beeldt knielen-
 de langhe ghebeden) groetende en-
 de eerende alsoo in persone de
 Mysterien hier vertoont / daer af
 si de heplighe plaetsen daer die
 volcomen zijn bukten ende bin-
 nen Hierusalem / heeft tot twee
 stonden doen besoecken door Re-
 ligieusen vande Orden der Capu-
 cijnen : ghebende alsoo ieghel ijs
 goet

goet exempel van Godtvruchtig-
hejdt ende debotie-

Maer alsoo het niet ghenoegh
en is desen heplighen Omme-ganck
ende Bebaerdit uptwendelijck te
begaen / ten zy het selve gheschiede
niet inwendighe debotie / soo is't
dat ick / om die te helpen / voort-
stelle dese twintigh Meditationen op
de Mysterien vanden selven Om-
me-ganck / daer by voeghende de
ghebedekens ende verschillen van
de Statien / hier te vozen gedrukt.
Dese Meditationen hebbe ick soo
in't langhe ghestelt / niet dat van
noode is die alsoo van woorde tot
woorde te volghen / maer om daer
mede eenighe hulpe te gheben aen
de gheene die begheeren te medite-
ren / ende om dat de selve aendach-
telijck ghelesen bequaem zijn om
den mensch te verwecken / ende dat
alsoo de selve dienen voer goede
oeffeninghen / niet alleen voer de
gheene die desen Omme-ganck be-
gaen / maer oock op alle andere
tijden ende stonden / selfs inden
heplighen dienst der Missen / al-

Voor-reden tot den Leser.

waer de Passie Christi lebendigh
wordt vertoont. Dese Meditatie
zijn gestelt op de bedeylinghe ende
maniere verclaert in mijn Bzup-
degoms Beddeken / beginnende
van het vierde Capittel des eer-
sten deels : waer af ick een cozt
begriyp hebbe by-gheboeght in't
eynde van desen boeck / achter de
Meditatie. Doet met desen mij-
nen arkepdt profijt voer u ziele /
ende bidt den oppersten Bzupde-
gom voer my / die ick in desen
boek noeme Bloedighen Bzup-
degom / om dat hy vande eerste
Statie in't hofken bloedigh is
gheweest.

Copije

Copije vande opene Brieven uytge-
geven by den D. Eerweerdighsten
Heere I A C O B V S B O O N E N,
Bisschop van Gent, nopende't in-
stellen vanden Ommeganck ende
Bevaert vande Passie Christi in de
Parochie van S. Marten t'Ecker-
gem in Gendt.

IA C O B V S B O O N E N Dei &
Apostolicae sedis gratia Episcopus
Gandavensis Vniversis Christi fide-
libus praesentes litteras inspecturis sa-
lutem in Domino sempiternam. Nihil
ad homines à vitijs avertendos & ad
virtutem ac pietatem impellendos est
accomodatius sacra Dominicae passio-
nis memoria tantopere nobis commen-
data, ut ad eam fortius Christiano-
rum animis imprimendam, & jugiter
conservandam, illius velut memorial
perpetuum Salvator ipse instituerit,
ac Ecclesiae suae reliquerit sui Corpo-
ris & Sanguinis sanctissimum sacri-
ficium & Sacramentum. Hanc nos tam
utilem

utilem, tamq̃ salutarem memoriam
renovare, & omnium mentibus altius
infigere cupientes: dum non omnibus
conceditur invisere loca Salvatoris
nostri vestigijs notata ejusq̃ sanguine
rubricata & perfusa, piam supplica-
tionem seu peregrinationem in hono-
rem ac memoriam dictæ passionis Do-
minicæ in Parochia S. Martini, de
Eckergem, hujus civitatis & diœcesis
Gandavenfis, quovis anni tempore
obeundâ, Deo adjuvate, instituimus,
incipiendam à sacello ejusdem Paro-
chie dicto Sancti mi Cruoris Christi,
quod Dominum nostrum refert in horto
orantem, ac sanguinem pro salute no-
stra sudantem, & inde procedentem
per certum ambitum seu circuitum,
inquo secundum diversas distantias &
intervalla, ad mensuram ex locis terræ
sanctæ desumptam quam proximè
fieri potuit accedētia, varia ejusdem
Passionis Domini mysteria iconibus
& imaginibus representantur, donec
perveniat ad dictam Parochialem Ec-

clesiam in qua est memoria ac vene-
 ratio Dominicae sepulturae: ut ubi hæ-
 retica rabies precedētibz turbis fun-
 ditus eversa Ecclesia illa Parochiali,
 salutarem Crucis ac Passionis Christi
 recordationem, ejusq; memorativum
 sacrificiū abolere conata est, ibi erec-
 ta Crucis vexillo, varijsq; mysteriis e-
 jusdē Passionis ante oculos positis, cō-
 fundantur inimici Crucis Christi, ac
 fideles ad piē recolēdas acerbitates &
 dolores, quos in suo corpore pro nobis
 sustinuit, nec non ad ejus sectāda ve-
 stigia, & ad verā animi compunctio-
 nem, omnemq; virtutem excitentur.
 Hanc nos sacram supplicationē mag-
 no Cleri ac populi comitatu hodie,
 quæ est Dominica post Octavam Festi-
 Coporis Christi proxima obivimus,
 eamq; Dominicam cum alijs octo die-
 bus sequentibus deinceps quotānis ibi-
 dem solemnem esse decrevimus ac fe-
 riam sextā in parasceve, ipsam, sicut
 & præfatam Dominicā solemnē (ser-
 vatis tamen temporibus convenientibus)

processione celebrandam. Ut verò fidelis populus ad dictā sacram supplicationē seu peregrinationem devotè conficiendam, & mysteria Passionis Christi cum fructu recolenda, magis magisque excitetur: Omnibus & singulis illam obeuntibus, vel aliquam dictarum representationum venerantibus, quacumque die id fecerint, ac pro Sanctæ matris Ecclesiæ exaltatione, hæresum extirpatione & Christianorum Principum concordia oraverint, quadraginta dies indulgentiarum ad singulas dictarum representationum seu statienum, ubi supradicta devotè fecerint, in forma Ecclesiæ concessimus & concedimus per præsentem. In quorum fidem hisce litteris subscripsimus, & sigillum nostrum appendi curavimus, die supradicta vigesima Iunii, Anno à Christo nato Millesimo sexcentesimo vigesimo primo.

IACOBVS BOONEN
Episcopus Gandensis.

De

*De selve Brieve over ge-
set in't Vlaemisch.*

IACOBVS BOONEN
door de gratie Gods en-
de des Apostolijcken
Stoels Bisschop van
Gendt, aen alle Chri-
sten-geloovige, die dese letteren sul-
len sien, eeuwige salicheydt inden
Heere. Niet en is soo bequaem om
de menschen vande sonden af te kee-
ren, ende tot alle deught ende Godt-
vruchtigheyt te stijgen, als het salich
gedencken vande Passie des Heeren
ons soo seer gherecommandeert, dat
om de selve inde herten vande Chri-
stenen sterckelijcker te druckē, ende
altoos te behouden, onsen Salighma-
ker selve tot eene eeuwige gedenc-
kenisse vande selve sijne Passie in-ge-
stelt, ende sijn H. Kercke achter ghe-
laten heeft het alderheylighste Sacri-
ficie ende Sacrament van sijn Lichaē
ende Bloedt. Wy willende dese soo
profijtige ende salige ghedachtenisse

ver-

Copije vande

vernieuwen, ende in alle herten die-
per prenten, alsoo ieghelijck niet
ghelegen is te besoecken de plaetsen
met de voetsappen van onsen Sa-
lighmaker betreden, ende met sijn
Bloedt root-verwigh gemaect en-
de besproeyt, hebben door de hulpe
Godts in gestelt inde Parochie van
S. Marten t'Eckergem in dese stadt
ende Bisdum van Gendt, eenede-
voute Processie ende Bevaert ter ee-
ren ende ter memorie vande voor-
seyde Passie ons Heeren, te beginnen
aen de Capelle vande selve Parochie
gheseydt van het heyligh Bloedt
Christi, vertoonende den selven
Heere biddende in den Hof, ende
sweetende Bloedt voor onse salic-
heydt, ende van daer voort-gaende
door seeckeren wegh ende Omme-
ganck, in den welcken verscheyden
Mysterien van het Lijden des Hee-
ren in Beelden vertoont worden
naer de verscheydinghe ende af-
deelinghe der plaetsen, soo naeco-
mende aende mate vanden heyli-
ghen Lande ghenomen, alst moghe-
lijck is gheweest te doen, tot datmen

come

opene Brieven.

come inde voorschreven Parochiale Kercke, daer de memorie ende vieringhe is vande begravenisse des Heeren, op dat daer derasende boosheydt der heretticken de voorleden troublem die Parochiale Kercke te gronde af-breeckende, hebben ghesocht de salighe memorie van het Cruysende Lijden Christi, ende het Sacrificie't selve voor-houdende uyt te roeyen, aldaer den Standaert des Cruys op-gherecht zijnde, ende verscheyden Mysterien vande selve Passie voor ooghen ghestelt, beschaeamt souden worden de vyanden van het Cruys Christi, ende de gheloovighe verweckt om met beweghen te ghedencken de bitterheden ende pijnen die hy in sijn Lichaem om ons gheleden heeft, ende om sijn voetstappen naer te volghen, ende dat sy tot waerachtigh berouw der sonden, ende tot alle deughden souden worden onsteken. Dese heylighe Proceffie hebben wy als heden, welck is den naesten Sondagh naer d'Ocave vanden Feest-dagh van het H. Sacrament, met groot

ghese-

Copije vande

gheselschap van Clergie ende van volcke begaen, ende gheordonneert dat voort-aen alle jare den selven Sondagh met andere acht naervolghende daghen al-daer sal solemnelijck gheviert worden, ende oock den goeden Vrijdagh, op den welken soo oock den voorseyden Sondagh (onderhoudende nochtans sulck als naer den tijdt bequaem is) solemnele Processie ghedraghen sal worden. Ende op dat de gheloovige meer ende meer verweckt souden worden om dese heylighe Processie ende Bevaert devotelijck te begaen, ende met vruchten te bedencken de Mysterien vande Passie Christi, alle ende ieghelijck die den selven sal omme-gaen, ofte eenighe van die vertooninghen eeren, op wat dach hy dat doet, biddende voor de verheffinghe van onse moeder de H. Kercke, uyt-roeyinghe der herefien, ende vereeninghe der Christen Princen, hebben ghegeven ende gheven midts desen inde forme van de H. Kercke, veertigh daghen Afsaet aen elck van dese vertooninghen ofte

Station

opene Brieven.

Staten, doende devotelijk, soo
voorseyt is. Tot vastigheydt van't
gheene voorichreven, hebben wy
dese brieven onderteeckent, ende
daer aen doen hanghen onsen Segel,
den voorseyden twintighsten Junij
in't jaer naer Christi gheboorte duy-
sent ses hondert een-en-twintigh.

IACOBVS BOONEN

Episcopus Gandensis.

Onder hanght den zeghel van
mijnen Eerweerdichsten Hee-
re in dobbelen steert van
Parchemijn.

APPROBATIO

DEse Meditationen van ons
Liefs Heeren Passie, sullen
seer beweghelijk ende ghesticht-
saem zijn om oeffenen, ende daer-
om sullen de selve, met de by-
ghevoeghde ghebeden op de Sta-
tien wanden heylighe Omme-
ganck van het bitter lijden Chri-
sti Iesu profijtelijck ghedruckt
worden. Ghegheven te Gendt den
9. Martij. 1623.

*Guilielmus Arents.
Archid. Gandens.
L. C.*

SPON-

I
SPONSVS
SANGVINVM
DEN

**Bloedigen Bruydes
gom onser zielen.**

Met alle de wegen die hy in zijn
bitter Passie om de saligheyt
der menschen betreden heeft,
verthoont in 20. Meditationen;
seer bequaem om t'allen tij-
den ghelesen ende gheoeffent
te worden, oock onder den
dienst der Missen.

*Daer by zijn ghevoeght de Statien
ende plaetsen der Mysterien op
haer verschil ende mate, met een
devoot ghebedt op elck Mysterie.*

A

DE

D E I. S T A T I E.

Den Hoff van Oliveten.

Christus benauwt totter doodt, valt
ter aerden op sijn heyligh aen-
schijn, bidt ende sweet water
ende bloedt,

G H E-

G H E B E D T.

Heere Iesu / alle
onze hope / liefde
en saligheyt / ver-
smoozt doch in
dese eerste Bloet-
stortinghe onze me-
nighbuldighe son-
den / die uyt het binnenste onser
herten ons leet zijn.

O Godt ! wy bidden u ootmoet-
delijck dooz dit droef beginsel /
dooz u crachtighe ghebeden / dooz
die warm bloedighe tranen / dooz
desen benauden strijdt uwer zielen /
versoet onze droefheyt / drooght
onze traenen / ontsteect onze ghe-
beden / leydt ons dooz eenen nieu-
wen wegh des beughdelijcks le-
bens naer uwen alderlieffsten wil-
le / op dat wy hier beginnen met
alle liefde u te loben ende te danc-
ken / ende hier namaels met alle
de Heylighen in alle eeuwen der
eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinge ofte preparatie, die
mach dienen niet alleen tot
dese, macr oock tot alle ande-
re Meditatie.

*Dit is het eerste deel vande
Meditatie.*

NAdemael dat om bequame-
lijck te bidden noot saeckelijck
is te weten (mijn ziele) aen wien
ghy gaet spreken / te weten aenden
almoghenden Godt / ende waer-
om / ende wie ghy zijt / soo en konde
dat niet beter bekenen dan ober-
legghende sijne onspreeckelijcke
grootheydt ende moghentheydt /
ende ter contrarien uwe cleyn-
heydt / smootheydt / ende verhoor-
pentheydt. Maer om dat hy dat
onbeprijpelyck licht is daer wy
met den verstande niet toe en kon-
nen gheraken / laet ons daer toe
eenen trap nemen om daer eene
cleynen kennisse af te crijghen /
den welcken sal wesen het ober-
dencken

inden Hof van Olivet. i. statie, 5

dencken van u cleynhepdt gheleken wesende by de gheheele wereldt / by de groote locht / by den wijden Hemel / die al maer Godts creaturenen zijn / die hy met een werck van synen wille duptsentmael schoonder ende volmaeckter can maecken / ende soo sult ghy u cleynhepdt by hem gheleken / een lutsken beghinnen te ontdekken.

Men dien grooten Godt / cleyn verworpen creature gaet ghy dan spreken / mijn ziele / ghy segghe ick / die dien almoghenden Heere soo dickmael vertroozent ende vergramt hebt / die ghy nochtans soo van doen hebt / dat ghy naer ziele noch lichaem niet eenen ooghenblich en soudt comen leven / sonder sijne gheduerige hulpe ende onderstandt / 't welck in u moet vercozsaecken een diepe ootmoedighhepdt / mistrouwen ende versmaethepdt van u selven / die de aldermoetsaekelijckste bereydinge is tot het ghebedt.

De redenen waerom ghy hem

6 Den Bloedigen Bruydegom

gaet bidden / moghen beelderhan-
 de wesen / van uwent weeghe / ende
 een principale van sijnent weeghe :
 want van uwent weeghe ghy hebt
 hem van doen / ghy en condet son-
 der hem niet / noch verghebenisse
 van sonden / noch eenighe deught/
 gratie / noch glorie vercrighen /
 jae noch eten noch leven / noch iet
 goets hebben. Maer de princi-
 paelste reden is van sijnent we-
 ghe / om dat hem gheen aengena-
 mer saecke en can gheschieden dan
 dat den mensche hem comt te
 bidden / ende inwendigh met hem
 becommert te wesen / waer door
 hy comt als met sijne Goddelijc-
 ke Majesteit kennisse te maecken/
 ende soo begint hy van hem ver-
 licht ende van sijne liefde (eer hy
 dat meynt) ontsteken te worden.
 Ende want den mensch niet en
 weet / hoe / wanneer / ende in wat
 maniere hy tot dese Goddelijcke
 liefde comen moet / jae om dat den
 wegh die derwaerts leydt / t'eene-
 mael is verschillende, van al dat
 hy soude comen ghepeynsen / daer-
 om

om den besten middel om wel te
bidden is / dat hy al d'andere re-
denen vergetende / gheen ander op-
sicht / nochte waerom en neemt /
als hy gaet bidden / dan alleene-
lijck om daer in den liefsten wille
vanijnen Godt te doen / van
wiens wille den mensche moet
hem laten leyden / waer / hoe / ende
in wat maniere dat sijne Godde-
lijcke Majesteit belieben sal / waer
door sal gheschieden dat als hem
Godt sal laten valten in verstroyt-
heyt / onsmackelijckheyt / ofte
dorricheyt / duerende sijn ghebe-
den / jaе oock in andere tijden / dat
hy niet alles seer wel sal te bre-
den wesen / als hebbende het ghene
dat hy aldermeest is soeckende /
te waten het volbrenghen van den
liefsten wille Godts / die dick-
maels veel meer is dat wy ghee-
nen smack ter wereldt en condon
in ons ghebeden crighen / dan dat
wy veel beboelelijcke debotien
souden smacken / al is't nochtans
dat een mensch moet sijne neer-
sticheyt doen / om van sijner

8 Den Bloedigen Bruydegom

weghe gheen oorzaecke van't ber-
clauwen van alsulcke devotie al
willens te gheben / ende als hy die
ghegeven soude hebben / moet noch
te vreden wesen / van Godt met
dese doirighepdt ghestraft te
worden.

Daerom suldy dit vooz eenen
generalen reghel altydts in alle
uwe ghebeden houden / dat als
ghy sonder troost / smaech / devo-
tie / ofte indachtighepdt u vinden
sult / dat ghy alsoo gherust blijft
met het volbzenghen des Godde-
lijcken wille / al oft ghy al den
troost des wereldts hadt / ende sult
alleenelijck pooghen al den tijdt
uws ghebedts in die ghelaten-
hepdt ober te bzenghen / want al
en dede ghy niet anders dan al-
leenelijck altoos segghen : Heere
uwen wille moet in my gheschie-
den; oft al en pepfde ghy dat maer
gherustelijck al den tijdt / 'tselbe
ghepeps oft woorden vernieu-
wende oft behoudende / weet dat
ghy veel senghenamer ghebedt
doen soudt / al hadt ghy niet veel
ber-

verstroopheden ende tentateen be-
 bochten gheweest / dan oft ghy al
 die debotien hadt ghehadt die u
 herte soude moghen wenschen.
 Want daer moeten al u medita-
 tien/affectien/en aspirasien eynden
 metter tijdt / dat ghy in gheen an-
 dere saecke en sult meer voldoe-
 ninghe vinden / dan in u stillekens
 te houden sonder besonder ghe-
 pepns ofte affectie voorts te
 brenghen inde tegenwoordigheyt
 Gods / waer in u ziele meer vol-
 doeninghe sal trijghen / dan in al
 u voorgaende Meditationen / al ist
 dat u natuere u sal qualijck dat
 laten ghelooben ghelijck u in mijn
 Bruydegoms Beddeken gheleert
 sal worden / 't welck als Godt sal
 laten gheschieden houdt u daer
 mede wel te vreden / ende blijft
 gherustelijck in een minnelijcke
 ghenegenheyt tot dat onbekent
 onsprekelijck goet / dat Godt is /
 welcke lieffelijcke ghenegenheyt
 u als-dan sal ghegheben worden /
 sonder op dien tijt u te quellen om
 te mediteren / al duerde dat uren /

10 Den Bloedigen Bruydegom
jae daghen lanck/ want het altydts
meer ende meer groepen sal.

Dese voorseyde bereydinge ofte pre-
paratie behoort gy te doen voor al uwe
meditationen met een oogh-merck op de
grootheyt Godts ende u cleynheyt ge-
slagen, rechtende also puerlijck u mey-
ninghe als het u moghelijck sal wesen,
dan in u ghebedt anders niet te soeckē
als het volbrenghe van sijnen liefsten
wille in al dat hy u sal leren overcomē:
'twelck ghy altyts moet vernieuwen,
als ghy duerende u ghebedt verdrietig
oft swaer soudt worden om dat u de ure
te lanck valt, openbaer teecken dat gy
meer den troost soeckt dan sijnen lief-
sten Wille, die u begheert als dan met
die quellinge te besoecken, waerom
ghy dan u meyninghe moet wederom
terstont sonder geveynstheyt rechten,
ende sijnen liefsten wille omhelsen,
ende daer mede ghelijck blijven.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditati.

De bereydinghe ghedaen heb-
bende overdenckt / Christen
ziele/ hoe Christus Iesus hebben-
de nu sijne laetste avondmael ghe-
houden

houden / en sijn **M.** Lichaem / ende
dierbaer Bloedt ons tot een testa-
ment ghelaten / is ten eynden upt-
den huysse ghegaen naer het Hof-
ken van Gethsemani / om aldaer
te bidden volghens sijne ghewoon-
te ; ende daer zijnde heeft begonst
bedrucht / bedroeft / ende beraut
te worden / in sulcker weeghen / dat
hy sijne discipelen seide / dat sijn
ziele bedrucht was totter doodt ;
ende scheydende vande selve Dis-
cipelen / om sy-selven desen troost
van hun gheselschap te ontnemen /
vallende op sijn aensicht ter aer-
den / heeft sijn ghebedt begost met
een onspreeckelijcke weemoedig-
heyt / segghende aldus : Vader / is
moghelijck / dat desen kelck voor
by gae / sonder dat ick dien drinc-
ke / niet te min niet mijnen wille /
maer den woen moet gheschie-
den ; welke woorden hebbende
tot driemael ghesproken / ende noch
langhe daer naer ghebeden / ken-
nende dat den wille sijns Vaders
was / dat hy soude sterben ende
soo afsgrijfelijcke een doode / hem sel-

12 Den Bloedigen Bruydegom
den overweldighende om die ghe-
willighlyck t'aenveerden/ soo heeft
syn teer ghebenedijdt lichaem daer
af soo gheschroomt gheweest / dat
het overgoten wesende met on-
sprukelijcke perse / ancr / ende be-
nauthepdt / beghonst heeft niet al-
leene te schudden ende te beben/
maer oock soo overbloedelijck te
sweeten water ende bloedt / dat
het selve was loopende ende
bloepende op der aerden.

Consideratie oft over-legginghe
van't mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

Christen ziele die dese drucke-
lijcke Historie nu zijt siende /
ende dese noyt ghehoorde droef-
hepdt zijt aenmerckende / waer
door een mensch soo bedroeft
wordt / dat hy comt te schudden
ende te beben / jae bloedt in over-
bloedichepdt te sweeten / rijst in u
gheen begheerte om te weten
wie desen mensch is / ende wat
reden dat hy mach hebben om soo
onghehoorde droefhepdt te ma-
ken?

ken? Ick en twijffele niet dan ja; ;
 maer oft ick u seide dat desen u
 seer naer bestondt / van u naeste /
 niet alleene maeghschap / maer
 oock vrienden waere; hoe be-
 anct ende in wat pijn soude ghy
 u binden om seker te weten oft
 dit uwen bebinden Vader wel
 soude kunnen wesen / die u het le-
 ven heeft ghegheven / oft u wen
 broeder / die in een lichaem met
 u heeft gheleghen / oft iemand van
 u beste vrienden / om al u beste te
 doen om hem van dese sijne on-
 sprekelijcke droefheid te vertroo-
 sten. Maer oft ick u daer op booz
 antwoorde gabe / dat hy u veel
 naerder bestaet / dan uwen Vader /
 ende dat ghy meer obligatie tot
 hem hebt / als aen uwe Moeder /
 ende hem meer schuldich zijt dan
 aen uwen Coninck. Wien suldy
 moghen peysen dat wesen magh
 aen wien ghy met soo groote
 schuldt / liefde ende obligatie ver-
 sonden zijt / om hem eenigh so-
 laes in dese sijne upterste droef-
 heidt aen te doen? Ick sal't u seg-

14. Den Bloedigen Bruydegom

gen/ o Christen ziele/ maer en ver-
schrikt niet: Desen mensch die
ghy soo desolaet siet/ is Christus
Jesús uwen Salighmaker / 't is
den Heere van alle de werelt / 't is
die in het lichaem / ghesontheidt/
leben/ den kost / ende daer en boven
oock die edele ziele heeft gheghe-
ven/ jae 't is den sone Godts/ aen-
wien ghy al schuldich zijt dat ghy
hebt / die ghy soo bedroeft ende
mistroosigh siet. En indien ghy
noch daer-en-boven my vraeght;
Hoe soude dat konnen gheschie-
den/ dat den Salighmaecker des
wereldts soude in quellinghe val-
len / ende hoe den gheenen die de
Engheelen / ende de Heplighen in-
den hemel verlijdt / soude comen
soo bedroeft worden op der aer-
den / hoe den onbewegheliicken
Godt soude soo omvanghen kon-
nen wesen met die passie der
droefheidt / dat hy in sijn tranen/
ende bloedigh sweet ghewasschen
soude konnen zijn? Soo sal ick u
segghen / dat hy hem dese cranck-
heidt ende droefheidt heeft ghe-
willigh

willigh onderworpen om een van
sijn slaven te verlossen / die hem
verbolght hadde / den welcken
moeste met veel swaerder droef-
heyt ende tozmenten ghestraft
worden ; wat dunckt u van sulck
een excess ende overbloet der lief-
den / ende vande obligatie deser
slave ? Maer ick segghe u noch
meer : Ghy zijt dese slave selve die
hem dese droefheyt hebt veroorz-
saecht / dese tranen doen storten /
dit bloedigh sweet doen upther-
sten / als hy comt t' overdencken
die onlijdelijcke tozmenten die hy
gaet lijden om u te verlossen van
de pijnen die ghy door uwe son-
den selve verdient hebt / ende dat
sijn lijden veel onverdzaeghelijc-
ker maecht / is / dat hy siet het
cleyn werck / dat ghy maecht van
alle sijn tozmenten / nademael dat
ghy hem soo dickmaels noch comt
te vergrammen.

16 Den Bloedigen Bruydegom

Affectie ofte verweckinghe vanden
wille tot berouw der sonden.

Vierde deel der Meditatie.

I dat waer ! ben ick dan ! **O**
Godt ! **O** Schepper des we-
relts ! **O** goetheydt ben ick die u
al dese droef heydt aendoe ! **O** goet-
heydt ! wie sal wateren gheben aen
mijn herffenen / ende traenen aen
mijn ooghen / ende ick sal sonder
ophouden weenen ? **O** onsaligh /
ongheluckigh mensch / wiens son-
de soo swaer / wiens boosheydt soo
groot / wiens ondanchbaerheydt
soo onberdzaeghelijck is / datse
Godt in droef heydt / anert ende
lijden brenghet ! Wat straffe can
bequaem wesen aen't misdact
van een kind / dat sijn Vader doot /
sijn moeder vermoort / sijnen broe-
der doozsteecht / sijnen Coninck
berraet ende onteert ? gheene voor-
waer. Wat straffe ben ick dan
woerdigh ! ick stinckende mensch /
die teghen u / mijn alder-goedertie-
renste Vader / die mi het leven
ghegheben hebt / soo dickmaels
geson-

ghesondicht hebbe / dese doodelijc-
 he droef heydt hebbe veroorzaect /
 ick verwoopen aertwozinken / die
 van u Almoghenden Schepper
 mijn wesen hebbe ontfangen / ende
 met het selve u gheboden over-
 treden : ick stof der aerden / die u
 mijnen eeuwighen Godt soo dick-
 maels onteert hebbe / ende u beeldt
 dat ghy in mijn ziele hadt ghe-
 stiert / verradelijck den dupbel
 hebbe in handen ghegheven / ende
 door sonde gheschonden. De hel-
 le en heeft gheen tozmenten / die
 my naer mijn verdiensten ghe-
 noech sonden konnen straffen /
 noch de dupbels en hebben gheen
 wreetheddt ghenoech om u van
 my te wreken. Ende dit niet-te-
 genstaende / soo hebt ghy noch pa-
 tienten met my : soo verwacht ghy
 my noch tot beternisse : soo ver-
 maent ghy my noch tot berouwen
 mijnder sonden / o onsprekelijcke
 goetheddt ! iae dat meer is / om dat
 ick gheen berouwen hebbe / soo
 wilt ghy u bedroeven ; om dat ick
 niet en wille eens versuchten / soo

smilt

18 Den Bloedigen Bruydegom
smilt ghy in traenen; om dat ick
coud blijbe als een ijs / soo perst
die hitte der liefden upt u Heer-
lich lichaem dat bloedigh sweet,
Houdt op Heere / houdt togh op /
Cessent oculi tui a lachrymis, en
wilt niet meer weenen / ick ben
die ghesondicht hebbe / het staet
my toe te weenen; ick hebbe die
schuld ghemaect / ick behoordese
te betaleen: de reden en laet niet
toe / dat den onnooselen vooz den
beschuldichden / den Vader vooz
den Sone / den Coninck vooz de
slave / Godt vooz den mensche
soude hem bedroeven oft comen
te lijden. Houdt doch op o goeden
Vader / o goetertieren Godt / en
wilt toch niet meer schrepen /
want ghemercht dat u droef hejdt
spruyt vooz het aensien van mijn
versteentheydt / soo hebby reden
van u wat te troosten / aenghesien
dat ghy mijn ziele beroert hebt
met een waerachtigh berouwe
mijnder sonden / waer vooz ick die
versaecte ende versoepe upt den
gront mijns herten / van die selve u
ootmoet-

ootmoedelijck vergiffenisse bid-
 dende / want sy my oprecht leet
 zijn / jae soo leet hem inden Vader /
 dat ick liever alle pijnen soude lij-
 den / dan noch uwe goetheydt in't
 minste al willens vergrammen:
 gheeft my doch den tijdt ende de
 gratie van die te biechten ende
 voer de selve penitentie te doen /
 ende my oprechtelijck te gaen be-
 teren: want ick nu voer al adieu
 segghe aen alle sonden / ende die
 meer breefe als de doot / naer
 datse sulck een droefheyt / jae de
 doot hebben aen mijnen Salich-
 maker veroorzaecht / wiens droef-
 heyt ick meer achte dan alle de
 tormenten / die ick daer voer ver-
 dient hadde / oft de glorie die ick
 daer voer verloren hadde. Sterckt
 o Heere dit berouwen in mijn herte
 dat ghy my ghegheben hebt / op
 dat het selve in my mach groeyen
 totter doot / ende verandert wor-
 den in een waerachtighe liefde.

Onderhout u selven in dit berouwen
 met uwen Sallghmaker sprekende
 want het selve hem seer wel behaegt

D E N

DEN WECH.

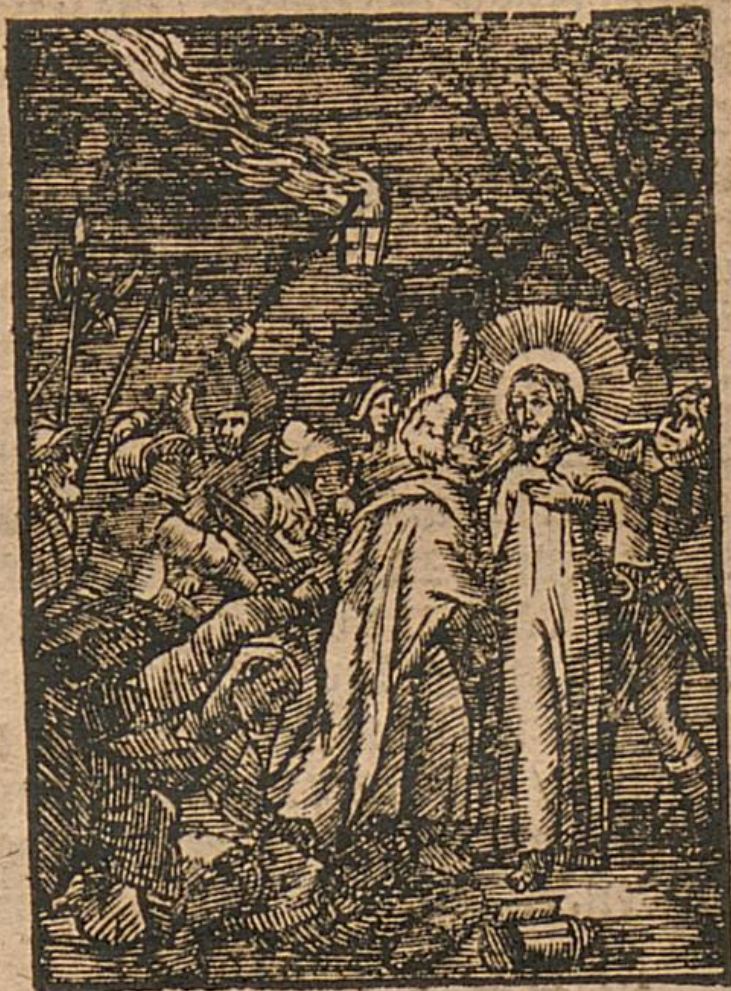
Christus gaet vande plaetse daer
hy ghebeden hadde sijn vyanden
in't ghemoet, ontrent eenen ganck
van veertigh treden.

verraden van Iudas, 2. statie, 21

DE II. STATIE.

De plaetse der verraderije van
Iudas.

Hier wordt den Verlosser des we-
relts van sijnen verrader ghekust,
de wreede Ioden ghelevert, als
roover ende moordenaer ghevan-
ghen, ghekoort, ghetrocken, ghe-
sleypt.

GHE-

G H E B E D T.

O Lief-hebber der zielen / die
 ulwe gheswozen byanden zijt
 in't ghemoet ghecomen / die u van
 den verrader Judas hebt laeten
 russen / die als eenen misdadighen
 u hebt laten vanghen / binden / ende
 trecken: wy bidden u hertelijck /
 beneemt de cracht aen alle onse
 sienlijcke / ende onstienlijcke byan-
 den: wilt doch onse sondighe ziele
 ghenadelijck ontmoeten / name-
 lijck inde benaude ure onser doot.
 bindt ons van nu af sterckelijck
 met de banden uwer crachtigher
 lief de / op dat wy hier beginnen
 met alle liefde u te loben ende te
 dancken / ende hier naemaels met
 alle de Heplighen in alle eeuwen der
 eeuwen. Amen.

M E D I T A T I E.

Bereydinghe-

Eerste deel der Meditatie.

Ghemerckt dat ghy nu ver-
 staen hebt / Christen ziele / dat
 bidden is met Godt te handelen
 ende

verraden van Iudas, 2. statie, 23

ende te spreken / met Godt / die
hemel ende aerde verbult / by den
welcken gheleken alle menschen
min dan stof zijn / daerom siet
het selve te doen met de meeste
eerbiedinghe die u moghelijck is :
ende op dat u ghebedt hem aen-
ghenamer zy / recht u meyninghe
ende seght hem / dat ghy dat om
gheen ander eynde noch opsicht
doenen wilt / dan om hem alleen-
ne te behaghen / ende synen liefften
wille te volbrēghen / soo ghy in-
de voorgaende bereydinghe ghe-
leert zyt.

HISTORIE.

Tweede deel vande Meditatie.

Nademael dan dat den Heere
I E S V sijn ghebedt met sulck
eene onbegrijpelycke benauwt-
hepdt hadde ghesproken / al was
sijn teer lichaem vercrencht door
het veel bloedt dat hy ghesweet
hadde / nochtans met een cloecke
begheerte van die bitter doot
om 's menschen salighepdt te
sterben / soo comt hy tot sijne

Disci-

24 Den Bloedigen Bruydegom

Discipelen / die hy heeft slapende
ghebonden / en dien tijdt dat hun-
nen Heere ende Meester was in
die upterste benauwthepdt / die
welcke hy saechtmoedelijck ghe-
weckt heeft / ende met weermoe-
digh herte vermaent / dat het nu
gheen slapens tijdt en was / als
hy soo wezedelijck ghebanghen
moest worden van die scharen der
soldaten / die nu soo naer waren /
datmen hem ghedrups was hoo-
rende / want eer hy noch dese
woorden volproken hadde / liet
daer is Judas synen Apostel
ghetomen, voer aen als Capiteyn
en Leydtsman van alle dese wee-
de dienaers ende beulen / hebben-
de hem dit teecken ghegheben ; die
ick kussen sal / die is't die ghy van-
ghen moet / ende listelijck leyden /
want anders hy soude u ontgaen.
Ende om sijne belofte te volbrin-
ghen / soo is den verrader tot sy-
nen Meester ghetomen / ende met
synen stinckenden mont heeft dar-
aensc hij ons Salighmakers ge-
kust / seachende: Weest ghegroet

Meester,

Meester, Iesus siende dit verra-
ders stuck sijns liebe Discipels /
aen wie hy soo veel liefde ende wel-
daden ghetoont hadde / als ver-
getende die onghenadighe tozman-
ten / die hem terstonts aenstaen-
de waeren / meer ghewont zijnde
van het medelijden van synen
Discipel die hy verlooren sagh
gaen / dan van sy selfs noodt / be-
gint hem toe te spreken / met de
lieffste woorden die hy conste / om
daer door syn herte te vermoo-
wen / seggende : Mijn vrient waer
toe sijt ghy ghecomen? Al oft hy
wilde segghen. O Iuda mynen
beminden Discipel / kondt ghy wel
in u herte ghebinden / dat ghy mi
met eenen kus berraedt / den ghe-
ne die u met soo veel liefde heeft
voorzcommen? Maer merckende
sijne hernechighe onbeweghelijck-
heyt / om te toonen dat al was't
dat syn onnosel menscheidt was
teghen die doot soo schroomende /
dat hy nochtans de selve gewillich
was aenbeerdende / soo is hy die
schaeren te ghemoete ghegaen /

ende heeft hen ghebzaeght wie sy
sochten. Ende hebbende vooz ant-
woorde ghegeven dat sy Iesum van
Nazareth sochten; Soo heeft hy
hun gesept: Dien ben ick; 'twelck
niet soo haest upt ghesproken en
was oft alle sijne byanden zijn te
rugghe in onmacht gheballen.
Maer op dat der menschen sa-
lighejdt niet langher upt-ghe-
stelt en soude worden/ ende om dat
sy gheen onschult en souden heb-
ben van haere sonde/ soo heeft hy
hun weder ghegeven gheboelen/
ende cracht om op te staen/ ende
ander-mael ghebzaeght wien sy
sochten/ obstinater als te vooren
gheantwoort hebbende/ Iesum van
Nazareth, soo heeft hy hun ghe-
sejdt: Ick ben't. Nademael dat
ghy my soecht/laet dese mijne Dis-
cipelen ongheshindert wech gaen;
ende soo haest als hy dese woorden
hadde ghesproken/ ende hun macht
over sy-selven hadde toeghelaten/
die rasende bejzen hebben dat on-
noosel Lammeken omringelt/op-
geballen/gegrepen/ende gebangen.

Con-

Consideratie oft overlegginge
van dit mysterie.

Derde deel der Meditatie.

Soudenten / o mijn ziele / iet
saechtmoedigher horen ghe-
pepsen dan dat dit Lammeken te
ghemoet ghegaen is dese honghe-
righe wolven sonder troost oft
consolatie; ghemerckt / dat sijn lij-
den soo luttel ter herten ginck
aen sijn liefste Discipelen / dat sy
laeghen slapende / hy dat patien-
telijck lijdende / gaet cloeckelijck
Judam ende alle de schaeren te
ghemoete / om u te toonen dat niet
teghenstaende die groote breefe
die sijn natuere hadde van dat lij-
den / nochtans uwe salighepdt
hem meer ter herten ginck / dan
sijn eyghen leven / ende daerom
noch verbaest vande menighthe
van sijn byanden / noch wijckende
om die grouwelijckhepdt der toz-
menten / die sy hem souden aen-
doen / noch achterwaerts siende
om u onweerdighepdt / soo gaet
hy tot hen / ende en hepdt niet dat

Iy sonden tot hem comen. Maer
 Heere waer gaet ghy? weet ghy
 doech wel wat ghy doet? weet
 ghy niet dat het u dootijck vye-
 anden zyn / die uwe doot ghe-
 cocht / ende gheswozen hebben?
 Heere indien ghy voort-gaet /
 weet voorzeker datter noch pijn-
 ne / noch toymment / noch wreetheyt
 die peynselijck sal wesen / en is /
 diese aen u sparen sullen. Iy gaet /
 mijn ziele / ende om dat mijnē raet
 u schaedigh is / al waere hy hem
 profytigh / om dat hy u lieber
 heeft dan sy-selven / soo en hoozt hy
 daer niet naer / maer hy gaet
 voort / ende siet den eersten die hem
 ontmoet / dat is synen beminden
 Discipel Judas / die hy soo ghe-
 naedelijck gheroepen hadde / die
 hem desen wreden aenslach heeft
 bereydt die hy sochte verradelijck
 te decken / ende al oft hy naer syn
 ghewoonte hy synen meester co-
 mende nieuwers af en wiste / soo
 heeft hy onsen Saligh-maecker
 willen kussen. Heere / Heere / wacht
 u / en kust hem niet; want desen
 uwen

uwen Discipel is eenen schel-
 schen verrader die desen kus heeft
 ghegheben aen uwe vanden tot
 een teecken om u te vanghen / met
 dit teecken der liefden soeckt u den
 valschen verrader te brenghen in
 de doodt; en kust hem togh niet/
 want sy gheen ander teecken en
 hebben om u te kennen / ende ghy
 sult soo moghen ontgaen. Kust
 ghy hem noch? is het oock mo-
 ghelijck? waer condit ghy dat oock
 binden van uwen verrader / ende
 sulck-eenen valschen verrader / u
 te laten kussen? Maer ten minsten
 Heere als ghy immers dat doen
 wilt seght hem wel sijn saligh-
 heidt / bekijft hem wel / ende vol-
 ghens sijn verdiensten straft hem;
 Amice ad quid venisti? Vriendt
 waer toe zy-dy ghekomen? Iuda
 mijnen beminden Discipel / kondt
 ghy oock wel in u herte ghebin-
 den / dat ghy my / my segghe ick/
 die u soo bemint hebbe jaen noch
 beminne / berraedt / ende berraedt
 met eenen kus / met een teecken
 der liefden / hoe condit ghy dat oock

30 Den Bloedigen Bruydegom

ghedoen ? hebt medelijden met u
selben / laet het u leet wesen / alle-
bert ghy my inde doot / ick false
gheerne sterben om u te moghen
bergheben / ende het leven u daer
mede te geven. Maer Judas blijft
verhardt. Ach Judas boose crea-
tuere ! o schelmischen verrader / o
galghen-aes / ende brandt-stock
des eeuwighs byers ! hoe en rij-
sen u hupzen niet op van schroom ?
durft ghy met uwen onsalighen
mont gheraecten dat aenschijn /
dat die Enghelen door groote
eerbiedinghe niet en durben by-
kans aenschouwen ? hoe meent
ghy die eeuwighs wijsheydt des
Vaders te bedrieghen ende ver-
raden met eenen kus ? Is het doch
wel moghelijk / dat ghy in soo
luttel tijds dat ghy het goet ghe-
selschap verlaten hebt van uwen
Meester / ende mette quaede ver-
keert hebt / zijt soo verandert dat
ghy van Apostel vercondigher des
Heeren zijt ghe worden sijnen ver-
rader / ende hebt hem gaen ver-
coopen voor een cleyn gelt ; en dat
meer

verraden van Iudas. 2. statie. 31

meer is / en hebt hem niet alleene
vercocht ende verraden / maer hoe
lieffelijck dat hy u toe spreekt en
laet ghy u hertte niet vermoeden?
hoe ist moghelijck dat die aerde
u niet en verflindt? hoe en breken
u die duyvels den nekke niet? hoe
en sinckt ghy niet beneden in dien
helschen brandt naer u verdienste.

Affectie ofte Voornemen.

Vierdedeel der Meditatie.

Mer al soethens / mijn ziele /
hoe laet ghy u soo wegh
draeghen door ongheregelde vpe-
righeddt / beschuldigghende die
minst quaet ghedaen heeft / ende
by-latende die de meeste schuld
heeft; Ten is niet soo ghy u
laet duncken / Iudas en heeft dit
berraet niet alleen bedreuen / ende
hy en heeft dat maer eens ghe-
daen / ende andere hebben't by
hondert-mael ghedaen: ende in-
dienghy hem oordeelt weerdigh
te wesen van sulcke toornen om
eens / wat pijn sullen die andere
verdient hebben? Ghy weet wel /

32 Den Bloedigen Bruydegom

ende het is waer / dat Godt de
 sonde soo haet / dat hy liever noch
 eens soude comen syn passie ende
 doodt lijden / dan noch met een
 doodt-sonde versmaedt ende ont-
 eert worden. Al de ghene dan die
 een doodt-sonde doen / die komen
 alsoo veel alst in hen is Christo
 weder alle syne pijnen te vernieu-
 wen ; jae doen noch argher / want
 syn pijnen en vallen hem soo swaer
 niet als hume sonden. Wat straffe
 dan hebt ghy verdient / die soo
 dickmaels uwen Godt hebt ver-
 raden / met eenen kus ghelebert
 aen syne vanden / ghepynight /
 ende ghecrupst / die soo dickmaels
 hebbende hem peps ghekust dooz
 het Sacrament der biechten / heb-
 bende aen syne tafele gheren / jae
 hem selven ghenut in u lichaem
 ende ziele / hebt cozts daer naer u
 ziele den duyvel dooz de sonde o-
 verghelebert ; heldy dan begeerte
 dan te roepen / ende den verrader
 te versaecken / roept op u selven /
 want ghy meer schuldt hebt dan
 hy. Is hy onweerdigh dat Chri-
 stus

stus hem den kus biedt / soo zij-
 det ghy soo veel meer / als ghy u
 verraderije dickwilder hebt ver-
 nieuwt. Maer ghelijck hy Ju-
 dam niet en heeft versmaedt /
 maer vergiffnisse gheboden / had-
 de hy die willen aenweerden / ende
 het quaet gheselschap laeten : soo
 doet hy u oock. Siet dat ghy die
 niet en versumpit maer waer-
 neemt / daerom neemt booz u u-
 wen beminden nimmermeer te
 verlaeten / dickmaels op hem te
 peynsen / gheduerelijck u liefde
 tot hem ontfeken te houden / maer
 hebben al / d' oorsaeken der sonden
 ende alle quaede gheselschap te
 schouwen / naemelijck van sulcke
 oft sulcke plaetsen ofte personen
 die u occasi gheben van te son-
 ghen / ende danckt hem van sijn
 groote goedertierenheyt / ende
 onsprekelijcke liefde.

DEN WEGH.

Christus is van dese plaetse ghe-
leydt ghetrocken, ghesleypt tot
Annas, deur eenen wegh over de
beke Cedron, van twee duysent
drie hondert t'festigh treden.

De

De Beke van Cedron.

Onsen Heere Iesus met spottē, laster-
en gecken worde jammerlijck ge-
trocken door het water vā Cedron

Maecteert dat dit niet ghenomen en
wort voor eē Statie/maer voor eenē
deurganc oft passagie/en de en istaet
daerom op gene sekere maete/ wort
niet min hier op gheselt een gebedt.

GHE-

G H E B E D T.

Wierom zijt ghy o
Heere vā een ieder
verlaten ! van een
ieder gestootē / ende
aldus door de Be-
ke van Cedron dan
ghesleppt? om ons
te leeren dat wy immers u souden
by-staen / u door nat ende droogh
volgen / ende cloeckmoedelijck ver-
draghen al dat ons in desen wegh
des Lebens te lyden staet totter
doot toe.

Seyndt uwe heylighe gratie o
Heere ! leydt / jae trecht ons ster-
kelijck naer uwen liefsten wille
door de weghen onser alder-seker-
ste saligheydt / op dat wy hier be-
ginnen met alle liefde u te loben
ende te dancken / ende hier naer-
maels met all de Heyligen in alle
eeuwen der eeuwen. Amen.

DE III. STATIE.

Het hof van Annas.

Naer eenen swaren ende pijnelijc-
ken wegh comt voor Annas, al-
waer hy seer wreedelijck in sijn
H. Aenschijn wort gheslaghen.

B 7

GHE-

G H E B E D T.

 Ch hoe langhe sullen
 wy noch staen op de
 eere des wereldts /
 ende groot-achtin-
 ge ons selfs! O groo-
 ten Godt / die met
 soo menighe versmaetheydt ende
 lasteringhe tot Annas ghetrocken
 zyt / ende daer soo schandelijck ende
 groufsaemlijck aen uwe H. Wan-
 gen geslagen zyt. Wy bidden u in
 alder ootmoedigheyt / wilt ons
 volcomen gratie geven om alle te-
 gen-spraecke / schimpen ende onge-
 lijck dat ons ober-comt / lijdt same-
 lijck te verdraghen : op dat wy hier
 beginnen met alle liefde u te loben
 ende te danckē / ende hier namaels
 met alle de Heplighen in alle eeu-
 wen der eeuwen. Amen.

M E D I T A T I E.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

N aer de ghewoonelijcke be-
 reydinghe / ende u ghestelt
 heb-

hebbende in de teghenwoordig-
heyt Gods / recht u meyninghe
van u ghebedt te gaen doen al-
leenelijck om hem te behagen / soo
u gheleert is in de Bereydinge van
de eerst Meditatie / fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

AEnsiet daer naer / o Chri-
sten ziele / hoe dat soo saen
de woerde tpyamen de handt had-
den gheslaghen op uwen Saligh-
maker / ende hem hadden ghevan-
ghen sijn teer lichaem handelen-
de niet de meeste woetheyt die sy
conden om hunne woaeck-gie-
righeyt te versaden / dat noch-
tans de saechtmoedigheyt van u-
wen Verlosser soo groot was dat
hy hen seer lieffelijck heeft toe-
ghesproken om hun herte te ver-
moeten / segghende : Ghy zijt met
sweerden ende wapenen tot my
ghecomen / als tot eenen dief / daer
ick nochtans daghelijcks by u
lieden was den volcke prekende
in den tempel / waerom en hebt
ghy

40 Den Bloedigen Bruydegom

ghy my als-dan niet ghevangen/
indien ghy die macht hadt? maer
dit is nu u wen tijdt/ende de macht
der duyfsteriffen / in welcken ick
u toe-laete dat ghy-lieden op my
volbzenght al wat u quaedt herte
versierent kan / ende den duyfel
prince der duyfsteriffen u sal in-
blasen. Welcke macht ontfanghen
hebbende / hebben hem noch veel
vaster ghebonden ende ghecoorzd
om verskerder hem te leyden nae
de stadt ten huyse van Annas / en-
de doen sy hem waren leydende /
komende aen de beke van Ce-
dron / soo hebben sy hem geworpen/
(wel vast-houdende die eynde van
hunne koorzen) in dat water van
Cedron / ende soo is de Prophecie
volbzocht (Psal. 109.) dat hy van de
beke op den wegh drincken soude /
om daer nae sijn hooft te verhef-
fen; waer wt hem getrocken heb-
bende nat/beslijcht/ende ver-noept/
hebben soo gheleydt / oft om beter
te segghen / ghedraeghen oft ghe-
slepyt naer het huys van Annas/
al-waer den boosen raedt der Sy-
nagoge

in't hof van Annas, 4. statie. 41

nagoghe vergadert was / verlan-
ghende nae den tijdt synder com-
ste om hem te moghen vernielen.
Ende ghebzacht wesende in hun-
ne teghenwoordigheyt / naer vele
schimpens ende spottens / ghe-
vraecht zijnde nae sijn Discipels
ende leeringhe / doen hy wijselijck
ende vromelijck gheantwoort had-
de / een bande soldaten heeft met
ghewapender handt met alle sijn
macht op sijn kaecke wozedelijck
gheslaghen / waer mede hy niet
alleene sijne ghebenedijt aenschijn
en heeft doen opswillen / maer oock
door het overbloedigh bloedt dat
ten tanden ende ter neusen upt-
sponck / seer heeft mismaecht.

Consideratie oft over-legginghe
van't mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

In herte cloeck ghenoech / o
mijn ziele ! om uwe inwendi-
ghe ooghen weder te slaen op
dat alder onnosseste Lammeken /
jae op den Coninck der glorien /
op die onbegrijpelycke Godde-
lycke

42 Den Bloedigen Bruydegom

lijcke Majestejdt/ die niet sijn ghesichte gheheel de wereldt doet beben / die ghy ghelaten hebt / soo vreesfelijk ghebonden tusschen de handen van die vreesfelicke leeuwen ? Wat mondt soude konnen uytspzeken / wat verstandt soude konnen begripen / wat herte soude konnen vermoeden (o Almogende Godts Sone !) hoe die honden op u Goddelijcke Majestejt gheballen zijn / nademael dat sy u soo dickmaels ghedreghet / soo neerstigh ghesocht / ende soo langhe naer desen tijdt verwachten hadden ? hoe onmenschelijck moeten sy ghehandelt hebben den ghenen naer wiens bloedt sy soo langhe ghedorst hadden. Alle die nijdighejdt / booshejdt / versmaethejdt / ende wreethedjdt / die sy van oberlanck vergaert hadden / hebben sy nu teenemael op u volbracht. Maer aensiet hem eens / o mijn ziele / indien 't u herte kan verdraghen / die raesende Beeren overghelevert / verlaeten van alle menschen : siet / siet ghy dien niet
die

dieijnen hals crom houdt niet
 sijn hoorde / ende dien anderen die
 sijnen baert vast houdende / hem
 doet gapen / om het ghewelt dat
 dien anderen grooten beul doet
 van sijn hant teghen trecken / al
 oft hy hem wilde op-heffen met
 sijn hant : is't oock moghelijk!
 maer siet dien anderen schelm /
 die heft sijne buyst op om sijn
 aenschijn te slaen. Maer H. En-
 ghelen hoe condy dat verdaghen!
 't is my onmoghelijk dit meer
 te aensien sonder beswijcken. Is
 het oock om sien mijnen Heere/
 mijnen Godt / den Schepper des
 wereltes / den lebenden Godts
 sone / comende om de menschen te
 verlossen van sijn eyghen creatu-
 ren ghevanghen als eenen dief/
 oft moordenaer / nauwe ghebon-
 den als een wilde wzeede beeste/
 jaer soo nauwe / dat het bloedt ter
 naghelen upt springht / van den
 eenen ghesceoten / van den eenen
 begecht / van d'ander bespoghen /
 van elck gheslaghen / van al ghe-
 trocken. Ick moet vertreecken/ ick
 soude

soude

44 Den Bloedigen Bruydegom

soude sterben / moest ick dit lang-
gher aensien. Maer soude ick oock
konnen in mijn herte binden van
hem te verlaeten. O neen ick / och
neen / dat ware al te ontrouwich-
ghedaen ; gaet / loopt / doet dat ghy
kondt / staet in't midden / doet u
beste om hem te verlossen. Ick
gaen. Maer wat doen ick ? wil
ick sijn lijden vermeerderen ghe-
lijck **S.** Deeter heeft ghedaen /
slaende met den sweerde / waerom
sy hem nu noch meerder woedit-
heyt aendoen ?

Affectie ende verweckinghe vanden
wille tot liefde ende danck-
baerheyt.

Vierde deel der Meditati.

Ick neme dan mijnen laetsten
toeblycht tot u / o hemelschen
Vader. Mensiet toch nu / ende
verlost uwen eenighen bemin-
de Sone / met soo vreesfelijk-
ke benautheden bevangen / met
soo vele groutwelijcke torminten
onaringhelt / hoe kan toch u Va-
derlijck herte verdraeghen van
hem

hem soo fchroomelijck te sien han-
 delen sonder hem te helpen. O
 Vader! Vader / hoe hebdy hem
 toch konnen verlaeten? zijn dan
 de inghewanden van u Vader-
 lijcke barmhertighepdt teghen
 uwen Sone ghesloten? 't fchijnt
 teghen alle redene te wesen. Wat
 foozte van liefde is dit / dat om
 my ondanchbaerighen boosen son-
 daer te helpen / ghy uwen lief-
 sten Sone laet inde toornenten?
 wat vrennde liefde is dat / dat om
 den sondighen mensch te verlossen
 ghy uwen Sone soo doet berfma-
 den? wat reden / dat om my te ver-
 lossen van de doot / uwe flaebe /
 ghy lebert in de doot uwen lief-
 sten Sone / op hem legghende al
 mijn sonden / van hem eyschende
 al mijn fchuldt / op hem wrekende
 al mijn booshepdt? Ick bidde te
 bergheefs / ick en werde niet ber-
 hoort / daer en comt geenem troost.
 Raedemael dan! o mijn ziele / dat
 van dese fydde gheen hope en is /
 ende dat Godt den Vader u soo
 bemint / dat hy liever fijnen Sone

inde

46 Den Bloedigen Bruydegom

inde tozmenten fiet / dan dat hy
 u foude verliesen / ende dat den
 Sone uwe Salighmaecker u soo
 groote affectie draeght / dat om u
 tot sijne liefde te verwoecken / hy al
 dese tozmenten gheerne wilt lijden /
 soudt ghy noch wel soo ondanch-
 baer konnen wesen van hem niet
 te beminnen / van hem te verhe-
 ten / van hem te verlaeten / om te
 volghen u quaede ghenegenthe-
 den / u oude sonden / des wereldts
 ydelheyt : gheensins niet / en be-
 taelt immers niet sulck eene on-
 sprekelijcke liefde / met sulcke eene
 onberdraeghelijcke ondanchbaer-
 heyt / seght een eeuwich adieu
 aen alle ijdelheyt ende boosheyt /
 ende houdt u vast aen die opper-
 ste liefde / ende waerheyt / die in
 haer alle weelden des wereldts
 besluyt / die uwen Salichmaker
 u soo diere is coopende / en waer
 toe hy u soo lieffelijck is nooden-
 de / hem danckende van sijn liefde /
 ende u selven hem op-offerende /
 tot een clepne bekentenisse.

DEN

DEN WEGH.

CHristus Iesus is van Annas tot Cayphas versmadelijck gheleydt, lancks eenen wegh van drie hondert ende dertigh treden.

DE IV. STATIE

Het hof van Cayphas

In't huys van desen oppersten Prie-
 ster wordt Christus inden nacht
 grouwelijk gehandelt, ghesla-
 ghen, ghestooten, de ooghen ver-
 bonden, metten hayre ghetroc-
 ken, bespoghen, ende verscheyde-
 lijk beschimpt.

GHE-

G H E B E D T.

O Crachtighen Godt/
die met eenen winck
alleene condt Hemel
ende Aerde doen
schudden ende bebe/
hoe sien ick u hier
aldus van dese lasteraers verne=
dert/verdrukt/verbonden/getroc=
ken/bespot/ghestooten/be/poghen?
Ende lijdt ghy al dit (o onspreke=
lijke goetheydt ! (sonder u in het
minste te wreken ? sonder dese on=
beschhaemde menschen / ende ver=
worpen woznen der Aerden met
Blitsen ende Donderslaghen te
vernien ? O Lijdt saemheyt ! o
Goedertierenheyt ! o Sachtmoe=
digheyt ! Sal ick nu claghen over
het verdriet / schade / schande / oft
druofheyt / die my ergens iemant
aen-ghedaen heeft ?

Ich werpe my booz uwe heyl=
lighe Doeten o Heere Jesu ! ende
legghe grondelijck af van nu
boozts allen haet ende nijd / alle
wraecke / af jonstighheyt / af-keer

E

Ver=

50 Den Bloedigen Bruydegom

Verghede oock gantsch vuer
herten het onghelijck dat in op
iemandt ghedaen heeft. Over-
sulcks / vperighlijck versoeche /
voor in ende alle menschen / ver-
giffnisse van alle sonden: op dat
wy hier beginnen met alle lief de
u te loben ende dancken / ende hier
namaels met alle de Heplighen
in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

O Verdacht hebbende aen wien
ghy gaet spreken / ende uwe
meeninghe gerecht hebbende van
u ghebedt te starten alleenelijck
om hem te behaghen / volghende
de leeringhe inde bereydinge voor
de eerste Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

O Verleght / Christen siele / hoe
dat dien Almoghenden Godt
droncken wesende van alderhan-

de

de cleynighepdt ende pijn die dese
 wreede honden hem ghedaen had-
 den / van 't huys van Annas wiert
 ghebonden gheleydt tot het Pa-
 leys vanden oppersten Priester
 Cayphas / daer den breeden Raedt
 vergadert was: welken wegh u
 veel swaerder viel (o mijn Sa-
 lighmaker) als den booz-gaen-
 den / want daer-en-boven dat u-
 we bynden u niet min en spaer-
 den / ende u hepligh Lichaem nu
 veel cranker ende verflaut was /
 soo heeft nu uwen naem ende faem
 seer vercleent gheweest: want soo
 ghy dooz 't midden des stadts
 gheleydt / ende dit groot aheruch-
 te gheloozt wierdt / soo ist kenne-
 lijck ghe worden / dat den verlep-
 der des volcks (soo sy hem noem-
 den) ten eynden in hun handen
 was gheballen om ghestraft te
 worden van sijne misdaden / die
 het ghemeynste booz een groot
 Propheete achte. Ende camer daer
 den Raedt vergadert was ghe-
 brocht wesende / alwaer saten die
 menschen als Rechters / daer stont

Godt des Hemels om sententie
 t'ontfanghen van sijn misdaden /
 om de welcke te doen blijcken / soo
 soecken sy eenighe ghetuyghen die
 alsoo bloet-gierigh van sijn leven
 waren als sy. De welcke / hoe
 ontstercken dat sy waeren van haet
 ende nijdt / hoe verwoedt van
 gramschap / hoe verlangerende nae
 u vernielinghe / en costen sy in al
 den tijdt niet anders binden / dan
 dat ghy / o Schepper des Hemels
 hadt gheseydt / dat ghy den tem-
 pel kost te niet doen ende binnen
 drie daghen herbouwen / spreken-
 de vande destructie van u ghebe-
 nedijdt lichaem / dat ghy ten der-
 den daeghe door u glorius ver-
 rijsen herbouwt hebt. Maer al
 hadde ghy dat gheseydt vanden
 steenen tempel / is dat een doot
 verdienende misdaet? Den Op-
 persten Priester Cayphas siende
 het stil-swyghen van't onnoosel
 Jannicken / wiens lebens hem
 was ghenoech ontschuldighende
 sonder spreken / heeft hem beswo-
 ren by den levenden Godt / hem

in't hof van Cayphas 4. stacie. 51

te segghen / oft hy den belof den
Messias was ; om hem in syn
antwoorde te vatten / ende te be-
schuldighen / die hy in syn wer-
ken niet en kost begripen. Maer
den Salighmaker des wereldts
hoorende hem besweeren met den
naem syns hemelischen Vaders /
die hy boven al vereerde / heeft de
waerheyt niet ghebreest te seg-
ghen / al wist hy dat het syn leven
kosten moest / ende heeft verandert
woort / dat hy den Messias was
Hebbende Cayphas ghehoort het
gheene hy begheerde / al oft hy den
naem des Heeren ghelastert had-
de / als ontfeken wesende met den
gher der Goddelijcker eere (so
hy hem gheliet) heeft sijne clee-
deren ghescheurt / ende gheroepen
dat hy gheblasphemieert hadde /
datter gheen ghetuyghen meer
van doen en waeren. Ende hem
keerende tot den Raedt: Ghy hebt
de blasphemie immers selve ghe-
hoort (seide hy) wat dunckt u lie-
den daer af ? die al te mael met een
stemme hebben verantwoort / dat

54 Den Bloedigen Bruydegom.

hy de doot schuldigh was. Die
sententie en was nauwelijck
ghestrecken / sy en zijn al op-ge-
spronghen / ende als om Godts
eere te zoeken / hebben hem met
spoufel / snot / ende sluyden bespo-
ghen / and're met vuyten / palm-
staeghen / pantoffels / ende stocken
gheslaghen / noch andere hebben
hem sinen haert / ende sijn hant
wozedelijck ghetrocken / ende van
achter hem slaende riepen : Pro-
pheteert wie u nu staet : dat won-
der is dat den goedetieren Iesus
in hunne handen niet en bleef /
welck soude gheschiedt hebben /
hadde hy van sijne Godtheit
niet in't leven ghehouden ghe-
weest.

Consideratie oft over-legginge
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie

Mijn ziele die dit bitter spec-
takel aensiet / ende den Al-
moghenben staende als eenen mis-
dadighen voor sijne creaturen /
om van hun verwesen te wor-
den.

den / in sulch eene versmaedelijche
ghesteltenisse / die ooghen ter aer-
den gheslaghen / die handen op
synen rugghe ghebonden / met
een beschaemt aenschijn hooren-
de die hongherighe wolven hun
tanden knijfelen van woetheydt
ende lacchen van blijfchap / dunckt
u niet dat nu volbracht wordt /
het ghene hy ober soo veel hon-
dert jaeren van syn selven ghe-
sproken heeft door den Propheet /
Psal. 21. Veel handen hebben my
omringhelt ; veel stieren hebben
cont-om my gheseten. Sy hebben
my doorstien. Et aperuerunt super
me os suum, sicut leo rapiens & ru-
giens, frenduerunt super me denti-
bus suis. Sy hebben als bries-
schende leeuwen ghegaept om my
te verslinden / sy hebben hun ton-
ghe ende tanden als serpente
ghewet om my te verscheuren /
ende op my hun fenijnighe blas-
phemien te breecken. Want alsoo
haest als hun docht dat sy eenich
deckfel hadden van hun boosheyt
te decken / ghy en hadt quaelijck /

o Heere ! 't woordt ghesproken/
 ende de waerheyt beleden / dat
 ghy den Messias ende Verlosser
 waere sy en hebben terstondt dat
 oordeel ghestreken / dat ghy de
 doodt verdient hadt. O wonder
 boven wonder / dat de dienaeren
 Rechters sullen wesen ober hun-
 nen Meester / de ondersaten sen-
 tentie gheben ober den Coninck /
 de kinders ober hun Vader / de
 aerde ober den Hemel ! Verwon-
 dert u hemelen / aerde / ende alle
 de elementen : heden strycken de
 menschen sententie teggen Godt/
 ende bonnissen dat den geber des
 lebens het leven onweerdigh is.
 Maer onsaligh mensch / is den
 gheber des lebens onweerdigh
 het leven / ende moet hy sterben /
 hoe sult ghy blijven levende ? die
 door sijn leven alleene leeft / ende
 sonder hem niet eenen ooghen-
 blick en soudt in't leven blijven ?
 Zoo heeft / mijn siele / aen dese
 raesende handen / die onghEBONDE
 sinnen hun sinnen berooft. Want
 terstont naer 't strycken des bon-
 nisse/

nisse / siende datter noch een saec-
ke was die hun belette de uytter-
ste fururie op hem vijelijck te ghe-
bruycken / te weten sijn alderlies-
felijckste ooghen / ende Engels-
aenschijn (dat soo vol van schoon-
heyt ende gratie was / dat het
met een ghesichte der sondaren
kost vermoorden / ende tot hem
trecken) daerom soo loopen sy
eendrachtelijck op hem / ende met
bupsten / met naghels / met stoc-
ken / soo beginnen sy dat soo jam-
merlijck te smijten / te pletteren /
te slaen / ende met alder-sincken-
de sluypen te bedecken / dat ghy
daer af beter soude ghenaeckt
hebben een bebloede bolle met
wyligheyt bestreken / dan het
aenschijn vanden Sone Godts /
soo dat iemandt die dit droef spec-
takel dupsent jaer van te vooren
in den gheest der Prophetien segh
riep van verbaestheyt: Vidimus
eum quasi leprosum. Ick en houde
hem aen niemant beter ghelijc-
ken als aen eenen melaetschen /
wiens aensicht bedeckt is met

een schozse van etter ende bloedt
 inder boeghen dat het sonder
 schroom niet en kan gesien worden.
 Affectie ende verweckinghe vanden
 wille tot versmiden vande
 wereldt.

Vierde deel der Meditatie.

Nu / mijn ziele / indien een
 Ngliensterken van liefde in u
 herte is / aensiende in wat wee-
 moedigheyt ende mistroostigheyt
 den Coninck der Glorien hem is
 bindende om uwen wille / nae dat
 hy noch soo goet is / dat hy niet
 en wilt berlost wesen van alle de
 tormenten / om dat ghy niet een-
 wigh verlozen en soude gaen ; gaet
 houdt hem toch ten minsten gesel-
 schap / valt hem te voet / vraegh
 hem oft ghy hem gheen solaes en
 condit doen / vraeght hem segghe
 ick / welck oock magh die reden
 wesen dat hy buyten alle ghe-
 daenten hem laet mis-maecken.
 O lieben Jesu ! o alderlieffsten Sa-
 lighmaker ! O die alder-schoonste
 onder de sonen der menschen / hoe
 sien

sien ick u nu in sulck een ghestel-
 tenisse? dat / oft men soude moeten
 harder wesen als eenen steen / men
 moeste door-wondt worden met
 compassie. Seght my toch o
 blinckenden spieghel der eeuw-
 gher claerheyt / waerom hebba
 u hepligh aenschijn soo onmen-
 schelijck laeten mismaecken? seght
 my toch / dat bidde ick u door die
 brandende liefde / die u in dese al-
 lende om my heeft ghebrocht / isse
 tochiet waer mede ick u in het
 minste soude konnen verlichten?
 daer en is niet / ick en soude't wil-
 len doen om u te versolafen. O
 mensch! Ondanckbaer mensch!
 hoe diere staet ghy my! ende hoe
 luttel comt ghy't te achten! hoe
 swaer moet ick betalen dat ghy
 soo roukeloos coopt? is het die
 eerste mael dat ghy ghehoort hebt
 dat Godt mijnen Vader ghestoten
 heeft te verhalen ende te wreken
 op my alle uwe sonden / om die te
 moghen vergheben door mijn
 verdiensten als ghy u soudt willen
 beteren? O bleesschelijcke ghesich-

ten hebben mijn ooghen soo mis-
maecht: die ydelheyt die ghy met
u hant bedrijft / hebben het mijne
soo deerlijck geblochten / bebloedt /
ende uytghetrocken: die ghesochte
schoonheyt van u aenschijn / ende
u ander verciersels hebben mijn
aensicht een melaetsch ghelijck
ghemaecht. Maer mensch ick
laete u weten dat my dit lijden
niet en balt te swaer / ick lijde dat
soo geerne / de liefde die ick tot u
draeghe is soo groot / dat het my
niet en smert op het duyfsenste
deel soo seer / als dat ghepeys al-
leen / dattet doot u ondancbaer-
heyt / ende ydelheyt / niet te bate
en sal komen indien ghy u niet
en betert. O mijn ziele hebbende
sulcke woorden ghehoort van u-
wen Salighmaker blyfter noch
aessien in u? hebde noch cracht?
sal het u noch lusten des werelds
ydelheyt te volghen / u soo licht-
heerdelijck te pareren / u borsten te
ontdecken / u tronsen te blanchet-
ten / daer ghy siet dattet uwen
Godt soo diere moet betaelen?

Deen

in't hof van Cayphas. 4. statie. 61

Heere/ niet meer/ vergheuet
my toch o alder-goedertierensten
Gode; sy wereldt/ sy ydelheyt die
mijnen Godt soo diere moet be-
coopen. Nu Heere van desen oog-
ghenblich af soo versaecke ick des
wereldts ydelheyt/ ende wil my
keeren tot u. Nu wil ick begin-
nen oprecht u te dienen/ mijne son-
den te biechten/ ende te beteren:
plant toch u Goddelijcke bzeese
in mijn herte/ begaest toch mijn
arm ziele met u liefde: op dat ick
eens ghesinaecht hebbende hoe
soet ghy zijt/ de wereldt ende alle
vleschelijckheyt my onsnaecke-
lijck moghen worden/ u lobende
ende danckende van dese kennisse
die ghy my ghegheben hebt.

D E N W E C H.

Christus wordt van Cayphas tot
Pilatus met groot gherugt
voort-gefounden, langhs eenen wegh
van thien hondert treden.

DE V. S'TATIE,

Het hof van Pilatus.

Den onnooselen Leeraer des waer-
heydts is met verscheyden valsche
ghetuygenissen ende scheldingen
voor den Rechter Pilatus beschul-
dicht.

G H E

G H E B E D T.

O Waerachtich eeu-
wich Godt / gheeft
ons alreijt in als de
oprechte waer heyt
te belijden / die booz
ons valscheit booz
Pilatus zijt be-
schuldicht gheweest: Verleent ons
opene en clare kennisse onser boos-
heden / op dat wy vande selve niet
een groot berou booz wien Stadt-
houder ons soudent beschuldigen / en
in het laetste Oordeel booz de gant-
sche werelt mogen onbeschuldicht
gebonden worden / ende aldus hier
beginnen niet alle liefde u te loben
ende te dancken / ende hier namaels
niet alle de Heylighen in alle eeu-
wen der eeuwen. Amen.

M E D I T A T I E.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Hebbende overleydt hoe groot
die Majesteit is / aen wie
ghy gaet spreken / ende u meynin-
ghe

ghe gherecht 't selfs te doene om
alleenelijck hem te behaghen / soo
ghy ghesien hebt inde bereydingen
voor de eerste Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Twede deel der Meditatie.

O Verdenckt / dat alsoo haest
als den daegheraet op ghes-
taen was / den Coninck der He-
melen weder ghebrocht wierdt
in den Raedt der Joden / alwaer
noch eens beleden hebbende / dat
hy den beloofden Messias was/
meynende nu ghenoech te hebben
om u mijnen Heere ende Godt te
beschuldighen / leyden u naer het
Paleys van Pilatus / om datse u
niet met eene ghemeenre doot /
maer met die alder - wreedste ende
schandelijckste des Cruytsen (die
doven hem bevel ende macht was)
souden doen sterben / soo doen sy
u die derde bitter processie begin-
nen / met die pijn ende weedom
die men eenigh mis peysen / maer
niet schijven en kan. Want soo
vast gebonden / soo mismaecht /

soo

soo flaudo leydenſe u naer Pila-
 tum. Maer wie ſoude konnen
 oberpepſen/de ſchimpſen/de ſpot-
 ten/de ſlagghen / die ſp op dien
 wegh / om u vooꝝ al het volck be-
 ſchaemt te maecten / aen-deden?
 Aldaer ghecomen weſende / Pila-
 tus u ſiende in ſulck-een gheſtel-
 teniſſe/heeft hen ghebræeght: Wat
 beſchuldighen bringht ghy - lie-
 den teghen deſen man die ghy ſoo
 ghehandelt hebt? Maer wat ſchult
 ſullen ſp ſegghen? Waer deſen
 gheen en miſ dadighen/ſegghen ſp/
 men ſouden u hem niet in handen
 ghehen; als oft ſp ſeyden: Wy zijn
 ſoo rechtbeerdigh / dat wy nie-
 mandt eeni ih onghelyck doen en
 ſouden. Maer Pilatus hun leſſe
 leerende / ſeyde: Is hy ſulck-een
 quaet - doender / ſtraft hem naer
 ulve wet / want mijns aengaen-
 de / ick en ſtraffe niemant ſonder
 te weten waerom. Soo datſe be-
 dwonghen wierden iet te verſie-
 ren. Deſen man/riepen ſp / heeft
 opzoer in't volck ghemaect: hy
 heeft daer-en-boven verboden het
 tribuut

tribuyt aen Cesar te betaelen :
 ende ten derden hy seght dat hy
 Christus den Coninck is. Pila-
 tus naer dese clachten / O Heere
 leydt u binnen / ende niet lettende
 op die twee eerste / als wel weten-
 de datse teghen de waerheyt wa-
 ren / heeft u ghebraght op het
 derde / te weten oft ghy van Co-
 nincklijcke stamme ende afcom-
 ste waert / ende ghy hebt hem ver-
 antwoordt dat jae / maer dat u
 rijck van dese werelt niet en was /
 noch verganckelijck / noch weer-
 igch / noch lichaemelijck / ende daer-
 om dat u dienaers om u niet en
 bochten / maer dat ghy eeuwigh
 ghebozen Coninck ter aerden ghe-
 daelt waert / om de menschen de
 waerheyt te leeren / ende te ghe-
 tuyghen ; maer soo Pilatus gheen
 kindt des waerheytis en was /
 soo en strafte hy niet bozder om
 dese waerheyt te kennen. Maer
 is tot die Joden ghegaen / ende
 heeft hun gheseyt dat ghy onnoo-
 sel waert : sy ter contrarien hebben
 u veel groote grouwelijcke mis-

daden

daden op-ghelept. Pilatus verwondert dat sy dese in't begintfel souden verswoeghen hebben / heeft u vermaent dat ghy u eere soude voorstaen / ende u selven ontschuldighen / u segghende: Siet ghy niet hoe veel misdaden sy u oplegghen? En weet ghy daer niet teghen te segghen / zijn die alsoo gheschiedt? Maer ghy sweeght sonder een woordken te spreken / soo dat Pilatus daer af seer verwondert was.

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie:

Hier / hier / comt toch alle
minnende zielen / aenmercht
toch dit allendigh spechtakel / den
eeuwighen Godt / Rechter van
hemel ende aerde staende ghebon-
den als een Lam inde vierschaere /
bereet om ghekeelt te worden.
Daer sit Pilatus vol pracht / als
sijnen Rechter: over beyde de sij-
den houden hem die beulen vast /
verwachende hunnen Schepper
te

te

68 Den Bloedigen Bruydegom
te gaen hanghen: achter hem wa-
ren een menichte sal ick segghen
leutoen oft Schriben ende Pha-
riseen / teghen hem huplende ende
tierende. Onder al dese en heeft
den sachtmoedighsten Salichma-
ker synen mond niet eens open-
ghedaen / om hem te ontschuldi-
ghen / niet eens willen segghen; al
dat sy my op-legghen strydt te-
ghen de waerheydt / ick en heb
niet ghedaen / ick ben onnosel:
neen hy en spzeecht niet een woord
deken / liever heeft hy te sterben
dan hem te berontschuldighen /
hem teennael ober-ghende in
de liefste handen ende wille syns
Vaders / die hy wel betroude dat
hy niet en soude laten overcomen
dat hem niet aengenaem en was/
daerom soo sweeg hy in't mid-
den van soo veel valsche schroo-
melijcke leughen die hem op-
ghelept waeren / soo dat den Rech-
ter van syn ootmoedighe patien-
tie verbaest stont / ende vermaen-
de hem selfs syn recht te bescher-
men. Iesus autem tacebat. Maer
Jesus

Jesus die sweegh / en en ontschul-
 dighde hem niet. Wie en soude
 niet ontfeken worden tot oot-
 moedighedyt / tot patientie / tot
 liefde / siende den Heere der Hee-
 ren / den Coninck der Coninghen /
 den almoghenden Godt met sulck
 een ootmoedighedyt ende lydt-
 saemhedyt lyden soo veel injurien /
 ende valsche injurien / ten onghe-
 lijche / sonder een quaedt woordt
 te spreken / sonder een teeken van
 onpatientie te choonen / sonder
 een suer ghesicht te stellen / son-
 der met een bitter ghepeys hen te
 dreyghen / ja sonder eens hem in't
 minste te ontschuldighen / ende niet
 die waerheydt te segghen / dat het
 niet waer en was. Ende dat in
 sulck-een plaetse daer hy stont
 voer den Rechter / daer syn byan-
 den hem sochten ter doot te doen
 verwijzen door dese valsche mis-
 daden / op sulck-eenen tijdt daer
 dat eens die sententie ghestreken
 zijnde / daer naer te laete soude
 wesen ; op sulck-een stont dat hy
 daer door niet alleene syn leven /
 maer

maer synen goeden naeme sonde
 verliesen / die hy in 33. jaeren ghes-
 wonnen hadde. Maer Heere al
 die redenen zijn sy niet eens een
 onschuldighende woordt weerd? **G**hy
 swijght Heere / ghy zijt per-
 sona publica, eenen publijcken per-
 soon / u fame en raecht u alleene
 niet. Hy en spzeecht niet.

Verweckinghe tot naer-volghen,

Vierde deel der Meditatie.

Wat exempel is dit booz
 u / o mijn ziele / zijt ghy
 een Chzisten mensch? **Z**ijt ghy
 een naerbolgher
 Chzisti? bestiet het eens
 mette wercken. Alsinen uwo' quaet
 u booz bogē hout / oft verhoijt / daer
 ghy nochtans in schuldigh zijt /
 swijght ghy? lijdt ghy dat verdul-
 delijck om daer in uwen Saligh-
 maker na te volgen? oft ter contra-
 rien / tiert ghy / en schelt ghy / roept
 ghy datter meer te segghen is op
 die't u segghen dan op u? oft peyst
 ghy dat op humen tijdt ghy hun
 ghebzeken oock sul seggen / oft dat
 erger

ergher is / lieght ghy valscheijck
 segghende dat ghy dat niet gedaen
 en hebt? Indien ghy dese dinghen
 doet: meent ghy een naerbolgher
 Christi / een Christen mensch te
 wesen? indien ghy dit doet / wat
 soudt doen oftmen u ten onschult
 verwoete / niet een beuselmaert /
 maer een doodelijck misdædt /
 soudt ghy niet ten minsten ter-
 stont dupsent upt-bluchten vin-
 den / segghende: Ick en kan't niet
 lijden / ick en mach't niet lijden /
 'ten is niet menscheijck / waert
 noch een ander die't my seide:
 maer van dien? dien? wat gaet
 dat hem aen? Waer laet ghy het
 exempel van uwen onsterffelijc-
 ken Godt / ghy arm' sinckende
 mensch / die dat niet alleen upt
 liefde en heeft gheleden ende ghe-
 sweeghen / maer prinipelijck om
 u een exempel te gheben om van
 ghelijcke te doen / als-men u sal
 niet valscheijdt belieghen? Als
 hy u sal braeghen / hoe hebdt dit
 mijn exempel ghevolght / als ick
 sweegh in sulcke lasteringhen /
 die

die mijn natuere soo swaer vie-
 len? belijdt ootmoedelijcken uw-
 schult / ende seght mijnen Hee-
 re / mijnen Godt / ick stinckende
 menschen beschaeint my te ver-
 tooghen voer u Goddelijck aen-
 schijn / dat ick u soo versmaet aen-
 sien / ende niet sulck-een verdul-
 digheyt / daer ick soo hoochbe-
 digh / spijtig / quaet / ende onber-
 duldich ben dat ick niet een
 woordken en kan lyden om u-
 went wille: gheeft my toech een
 waerachtighe ootmoedigheyt
 ende lydtfaemheyt om sonder
 weder spreken te lyden ende pa-
 tientelijck te verdragen / al het
 ghene men my te ghelijcke oft on-
 ghelijcke op-legghen sal; want
 Heere ghy my de begeerte gheghe-
 ven hebt / gheeft my oock het vol-
 brenghen / sterckt my Heere als
 dien / oft dien N. N. my sal sulck-
 een quaet doen / oft den dien sulck-
 een saecke verbijten / oft den an-
 deren N. niet sulck-een saecke be-
 lieghen / dat ick al dat ter eer-
 van u geerne magh lyden / sonder
 my

my te vergrammen / sonder quaet
 te spreken / sonder hem suer te be-
 sien / ende sonder mijn inwendighe
 brede ende ruste te verliesen / ja
 sonder my in't minste te ontschul-
 dighen / want ick bereet ben dat
 om uwen't wille / ende al dat u be-
 lieben sal my oer te senden / geer-
 ne te lijden ende te verdraeghen
 Want den mensch en moet niet
 strijden tegen dat ghy sijnen Godt
 hent oversent / 't welck altyds het
 beste is / want ghy kent ons ende
 wilt ons altyds het salighste
 jonnen / om dat ghy zyt die op-
 perste moghentheydt / die al-we-
 tende wijsheydt / ende die onghes-
 paelde liefde / die ons met alle sa-
 ken op het naeste soecht tot u te
 trecken / waer dat wy u daerdaer
 wilden volghen : gheeft my toch
 die gratie van nu also te gaen doen.

DEN WECH.

VAn het Paleys Pontij Pilati
wordt Christus ghesonden tot
't hof des Conincks Herodes, langhs
eenen wegh van drie hondert vijf-
tigh treden.

in't hof van Herodes. 6. statie. 75

DE VI. STATIE.

Het hof van Herodes.

De wijsheyt des Vaders Christus
Ielus, is van Herodes voor eenen
sot ghehouden, met een wit cleedt
ghecleedt, ende met menighvul-
dighe schimpinge wederom ghe-
sonden naer Pilatus.

D 2

GHE-

G H E B E D T.

O Wettelijcken Rech-
ter van lebende ende
doodde / die vooz ons
met so menigerhan-
de spot en versmaet-
heyt vā d' eene vper-
schare tot d' andere / en van Rechter
tot Rechter versonden zijt geweest /
hoe lange sullē wy u goede verma-
ningen / u heplige inspraecken van
daghe tot daghe / van maenden tot
maenden versenden? hoe lange de
beteringe des lebens / de deughde-
lijcke booznemen uyt-stellen?

O verduldighen Heere / wilt
ons vromelijck by-staen / op dat
wy van dese wijle ende ooghen-
blich / ons sondigh leven (in die
ende dese saecken) beginnen te he-
teren / ende betleedt worden met
het sneeu-wit cleedt uwer supber
gratie / ende besonder cieraet der
deught / dooz die welcke wy u
meest moghen behaghen / ende al-
dus hier beginnen met alle liefde

u te

in't hof van Herodes. 6. statie. 77
u te loben ende te dancken / ende
hier naemaels met alle de Hepli-
ghen in alle Eeuwen der Eeu-
wen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Hebbende u met alle ootmoe-
dighejdt in de Goddelijcke
teghenwoordigheyt ghestelt / ende
hem ghebeden om gratie : op dat
ghy om synen liefsten wille alleen
te volbrzenghen / mocht hem een
aenghenaeem ghebede op-offeren/
volghende de leeringhe ghegheben
inde bereydinghe vooz de eerste
Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

• Tweede deel der Meditatie.

Aenmerckt mijn ziele hoe die
Aboose Joden om hun clach-
ten swaerder te maecten / te-
ghen Pilatum sepden dat ghy
mijnen beminden Salighmaec-
ker van het Landt van Bali-

78 Den Bloedigen Bruydegom

leen af tot Judeam het volck hadt
op-gheroert / want ghy van daer
begonst hadt uwe predicatie ende
u mirakelen te doen / de stomme
de spzake / de doode het ghehoor /
de blinde het ghesichte / ende de
dode het leven gebende. Pilatus
hoorende spreken van Galileen /
om van dit volck / ende van u / ver-
lichter van alle swarigheden / ont-
slaghen te wesen / hoorende Gal-
leen noenten / heeft u tot Herodem
Worst van Galileen (die als doen
in Jerusalem ghecomen was tot
den feest-dagh) ghesonden. Hier
moet ghy u vierde Processie gaen
soeten Jesu / die u soo veel te swaer-
der valt dan die voorgaende / als
ghy nu crancker / ende moeyder
zijt. Herodes den Coninck met
uwe comste verblift / met on-
liefte die hy u dydegh / maer ver-
staen hebbende dat ghy soo won-
derlijke teekenen waert doende
als't u beliefde / meynende dat ghy
eenighe wonderbaere teekenen oft
geneuchelijke treken / als camer-
speelders plegghen / om hem te ver-
heugen /

heughen/ ende u te verlossen/ soudt
 doer: ende naer veel ghebzaeghe
 te hebben/ sonder een antwoorde
 te ontfanghen/ nae veel clachten/
 ende beschuldighen/ ghehoort te
 hebben/ die de Joden niet de selve
 nijdigheyt als sy aen Pilats had-
 den ghedaen/ teghen u voort-
 brochten/ sonder dat ghy eens is
 onschuldighe/ heeft voorsaker
 genepen/ dat ghy eenen sot waert/
 ende voer sulcks niet een lanch wit
 cleedt/ als eenen sot ghecleedt/ be-
 geekt/ ende bespot/ ende hy niet
 alleene/ maer oock alle sijne hobe-
 linghen; ende dat meer is (soo het
 N. Euangelie seght) alle synen le-
 gher. Ende soo seyndt hy u weder
 tot Pilatum uwe vijfde droebighe
 Proceffie te doene. Door welcke
 beleeftheit Herodes ende Pilatus/
 die van te hooren byanden waeren/
 niet uwe schaede ende schande
 vrienden zijn gheworden.

80 Den Bloedigen Bruydegom

Consideratie oft over-legginge
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie

OZiele! wie en soude niet ghe-
hop't hebben / dat het lyden
voss Salighmakers soude eynde
ghenomen hebben / ofte ten min-
sten wat gheslist zijn / siende dat
Pilatus den Gerecht des landes /
de Joden gheen ghehoor gheghe-
ven en hadde / ende hem van Je-
sum als van een onnoosel mensch
sonder schuldt (soo hy selve ghe-
tuyght hadde) sochte te ontslaen
Maer eplaci 't is al contrarie /
metter tijdt soo groept dat lyden
vande lydtfaemighen Jesus; het
spreeck-woordt is wel in hem
volbracht: dat hoe langer wegh /
hoe moeder man. Want tot nu
toe soo hebben sijne vpanden
hun uperste beste principaelijck
ghedaen / in hem op het woer-
ste te handelen / maer dese nieuwe
die daer nu hun by-geboeght heb-
ben / die soecken hem op het schan-
delijckste te onteeren. Al't welck
menigh

In't hof van Herodes. 6. stacie. 8.
menigh jaer van te bozen booz-
siende / soo spraeckt ghy o mynen
beschaemde Salighmaecker van
desen beschaemden dagh door u-
wen Prophete Jeremias! Stultis-
simus sum virorum, sapientie ho mi-
num non est mecum. Ick ben ghe-
reken den sotsten van al de we-
reldt / het ghemeyn menschelijck
verstandt en is in my niet / want
al hadt ghy Heere de alderflecht-
ste / alderdwaeste des werelts ghe-
weest / wat soude u konnen arger
gheschiedt hebben dan u te becle-
den met een wit cleedt; in teekent
van sotticheydt / van dwaesheyt /
van wtsinnicheyt; ende dat niet
ten hulpe van eenen ghemeynen
man / maer van eenen Coninck /
door den Coninck selve / door alle
sijne Hovelinghen / ende daer naer
van synen gheheelen legheer? is't
sonder reden / dat den Prophete
in uwen name beclaeghe? Dolo-
rem super dolorem vulnerum meo-
rum addiderunt. Sy hebben veel
slaghen gheslaghen / schande op
schande ghedaen / ende al op die

selve woude mijnder reputatie /
 die noch versch bloepende was.
 Maer oppersten Coninck / was't
 noch niet ghenoech als eenen dief
 gheleydt te wesen / als eenen val-
 schen Propheet gheacht te wor-
 den / vooz eenen opzoer-maecker
 bedraghen te worden / vooz eenen
 verleyder des volcks vernaeemt /
 ghevanghen ende in de vper schare
 beschuldicht te zijn / sonder te wil-
 len noch vooz eenen sot / vooz eenen
 geck / vooz een sinneloos mensch
 ghehouden / ende als sulchs ghe-
 tracteert te zijn / en dat ten hupse /
 iae vooz't ghebodt van eenen Co-
 ninck / van wien ghy begecht
 wierdt / ende van alle sijn volck /
 om dat ghy hem niet een woordt
 en wilde toe spreken ? hoe comt
 dit o Heere ! wat magh hier af de
 reden wesen ? geen ander voozwaer
 dan dat ghy niet en spreekt / noch
 gheen ghemeynschap en begeert
 met die u dooz curieushepdt ofte
 vernusthepdt des verstandts zijn
 soeckende / maer tot die ootmoedi-
 ghe eenbuidighe menschen / die
 cleyn

cleyn in hun eyghen ooghen zyn /
die uwen wille soecken te kermen /
om dien te volbrēghen is u han-
delinghe / met die hout ghy geer-
ne / met hun / ja in hun zyt ghy
woonende / ende op dusdaenighe
alleene rust uwen geest.

Verweckinghe tot naer-volgen.

Vierde deel der Meditatie.

Is dat soo mijn ziele / wat baet
in dan soo veel studie / soo diep
een Philosoph / soo groot een
Theologant / soo listighen Ad-
vocaet / soo verre-stēdie eenen
Raeds-heere / soo doortrocken
Procureur / soo experten Medecijn
te zyn / indien ghy door ghebreck
van ootmoedighe eenbuidigh-
heyt niet en konde die lieffelijcke
stemme uw's Saligh maeckers
hooren ? wat konnen my baeten
alle die hemissen der Planeten / die
diepe speculativen hande Diebul-
digheyt / alle die wetten van Ju-
stinianus / al dat Corpus Iuris, al
le die listighe verstanden van al die
vande practive / al die Anhoris-

men van Hippocrates ende Galenus / in dien ick door ghebreck
 vande ootmoedighe clemighede
 Godt Schepper van al come te
 mis-haghen / soo dat hy in my noch
 aen my sijn lieffelijck woordt niet
 spreken en kan? Thom. à Kem. de
 imitat Christi. 1. cap. 3. Saligh is
 dien / aen wien dat eeuwigh woordt
 in sijnen grondt ghesproken wort /
 want hy woordt van veel menich-
 buldighede bezijsdt / door dien
 dat alle dinghen zijn ghebloten wt
 dat eenigh woordt / ende sy wijsen
 ons weder tot dat woordt / ende dat
 woordt is het beginsel dat in ons
 spreekt / ende in ons ghesproken
 woordt / sonder het welck niemant
 iet en verstaet / noch te rechte iet
 onderscheyden kan / maer die so
 gheluckigh is / dat dit woordt een-
 paerlijck in hem gesproken woordt /
 hy stiet alle dinghen in een / hy leydt
 alle dinghen tot een / ende alle din-
 ghen en worden hem maer een.
 Want dat een is hem al in al ghe-
 worden ; ende al is aen hem ghe-
 smolten in een. O vermaledijde
 hooreer:

hoobeerdighe wijshepdt / die ons
 van sulck-een gheluck berooft ! o
 salighe ootmoedighe cleynhepdt
 die den mensch tot sulck-eenen
 Edelen staet verheft ! om welke
 lesse u te leeren / mijn ziele siet ghy
 niet hoe versmadelijck uwen God
 hem heeft laeten vercleynen ? Hoe
 suldy nu komen claeghen te seer
 versmaedt te zijn / als den lebenden
 Godt vande menschen als sot be-
 gecht / ende met sotte cleederen be-
 cleet lancks de stadt ghelepdt wort.
 Die hemelen komen hen te ver-
 ootmoedighen / om die aerde oot-
 moedighepdt te leeren : die eeu-
 wighe wijshepdt / om de dwaes-
 hepdt te verwillichghen : Godt om
 den mensch ; ende noch is die et-
 ter huyle soe hoobeerdigh datse
 dat niet leeren / noch naer-volghen
 en wilt. Overleght rijpelijck hier /
 o mijn ziele ! oft dat oock verdra-
 ghelijck is / ende bidt Godt om een
 ootmoedigh herte / op dat hy sin
 eeuwighe woordt eenpaerigh in u
 spreken magh.

DEN WEGH.

VAn Herodes tot Pilatus is wederom ghetrocken door eenen anderen om-keer van ses hondert treden.

gegeesselt. 7. statie. 1. Mysterie. 87

DE VII. STATIE.

1. Mysterie

De ghesseelinghe in't hof van
Pilatus.

Den Schepper van Hemel ende Aer-
de wordt hier grouwelijk gehan-
delt. schroomelijk gegeesselt, en
onmenschelijk verscheurt.

GHE-

G H E B E D T.

I Het wel moghe-
lijck dat wy onse
sinnelijcheit / qua-
de luste / onbehoor-
lijcke ghenoechten /
onaerdighe begeer-
ten noch soecken
te volbringen? Daer wy vastelijck
ghelooden dat den nauterlijcken
Sone Gottes voer dese onse sonden
staet verscheurt / ende open-gehaelt
aen de Colonne?

O alderlieffsten Salighmaker /
wy smeeken ende bidden door de
wreede bloedighe slaghen / door de
felle pijnen / door dat dierbaer
Bloedt van alle kanten wyl-ghe-
rent / bluft doch dat blaeckende
wyer / ende dien onmatighen brant
onser doodelijcker wellusten: ont-
steekt ons herte met eenen on-
blusschelijcken haet der schadelijc-
ker sinnelijckheyt ende alder son-
den / met eenen gheduerighen ende
crachtighen yver der deughden:
op dat wy hier beginnen met alle
liefde

liefde u te loben ende te dancken /
ende hier naemaels met alle de
Heplighen in alle eeuwen der eeu-
wen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Hebbende nu mijn ziele / uwen
God soo verootmoedicht ge-
sien / ick hope dat ghy nu sonder
grooten arbeit in sijn hoogh-ber-
heven Goddelijcke tegenwoordigh-
heyt u lichtelijck sult konnen ver-
nederen ; ende hebbende een glein-
sterken van sijn liefdeghefmaectit /
dat het u niet swaer vallen en sal /
om sijn liefde / ende om sijnen wille
alleen te volbrenghen / te daen u ge-
bedt dat ghy voor hem gaet sto-
ten / bereet wesende allen troost /
consolatie / beuoelicheydt daer in te
derben / en 't sijnen liefsten wille
is / volghende de leeringhe ghege-
ven inde Bereydinghe voer de eer-
ste Meditatie fol. 4.

HIS-

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

AEnfiet eens mijn ziele / hoe
 dat uwen Heere ende Godt
 weder ghekeert wesende van He-
 rodes tot Pilatus (die door 't groot
 ghetier des volcks ende der Prie-
 steren / die hem ter doode opfichen
 beroert wierdt) siende dat hy hem
 gheensins en konde stillen / heeft
 hem gheseydt: Al is 't dat ick / noch
 oock Herodes in desen mensch
 gheen schuldt en vinden / noch-
 tang om u niet t'eenemael onbol-
 daen te laten / soo sal ick hem straf-
 fen; niet hope dat hy daer-mede
 hunne bloede-gierigheyt eenich-
 sins stelpen soude. Maer soo hem
 noch eenen beteren raedt te voren
 quam / soe is hy hem gaen boode-
 schappen / dat nu den tijdt des
 jaers verlopen was dat hy den
 volcke ghelooone was te schenc-
 ken het leven van eenen misdadi-
 ghen die sy kiesen wilden / ende
 daerom dat sy Iesum souden kie-
 sen oft Barrabam eenen moorde-
 naer.

naer / die seer ghehaet was om syn
 opzoer-maekinghe ende muyl-
 makerijē / inde welcke hy eenen
 doot-slagh ghedaen hadde. Ende
 daer wierdt den Prince des peys
 met eenen muylmaecker geleen /
 wat meerder schande condemen
 ghepeysen? Maer sy en was doch
 niet verworpen ghenoech / want
 het volck dooz't ingheven der boos-
 se Priesteren / hebben Barabbam
 dooz u mijnen Godt ghekosen /
 ende den moordenaer weerdigher
 ghehouden te leven / dan den ghe-
 ber des lebens: sy hebben het licht
 verstoeten / ende die duysternisse
 ghekosen / Christum ghelooghent /
 ende Barabbam vercozen / roe-
 pende crachtelijck / ende eendrach-
 telijck; Laet Barabas leven / ende
 crupst Christum / crupst hem /
 crupst hem. O verblindheyt! o
 wonder! o onbegrijpelycke on-
 weerdigheyt! Dooz dit gheroep
 des volcks Pilatus verwonnen
 zijnde / heeft gheraden ghebonden
 syn eerste voornemen te volbrin-
 ghen. Ende daerom heeft hy u

Godt

92 Den Bloedigen Bruydegom

Gadt van hemel ende aerde ghe-
 oordeelt vzeesselijck ghegeesselt te
 worden / hopende daer dooz de
 wzeetheydt des volcks te konnen
 slissen. Dit ghebodt en wort niet
 uyt-ghestelt / men leydt u in die
 groote sale / alwaer terstont (o al-
 der supberste maeghdaert / die opt
 op aerde was) al u cleederen wier-
 den uyt-ghetrocken / ende wierdt
 naecht ghestelt dooz al dat volck :
 wat beschaemtheydt / wat confu-
 sie dat u supberste herte doen leedt /
 en kan gheen verstandt achter-
 haelen. Sy batten terstont u er-
 men ; die vinden sy / soodatter niet
 eenen slaghe ghebroken en soude
 worden / maer al tot den uptersten
 ghebaet : die beulen beginnen u
 wzeedelijck alder-eerst van onder
 opwaerts met scherpe roepen te
 slaen / om dat het af-loopende bloet
 niet en soude het minste plaets-
 ken dooz onversienigheyt bedec-
 ken / ende soo gheheel laeten. Maer
 de roeden nemen sy s'woepen ende
 coorden / waer-mede sy niet allee-
 ne het vel / maer het vlesch meur-
 selden /

selden / ende tot den beene pijnigh-
den / ende verscheurden. Ende dat
met ontalliche slaeghen / soo ghy
dat aen sommighe devote zielen
beropenbaert hebt.

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

O wat sijde / o mijn ziele! wilt
ghy nu u ooghen slaen / is't
wel moghelijk sonder beswijcken
set van al dit aendachtelijk te
besien? Van te vooren heeft hy pijn-
nen boven pijnen gheleden / maer
nu zijn't onghenadighe tozmen-
ten / Godt onweerdigh gheacht
te zijn van te leven / weerdigh ghe-
bonden van gheesselen / ende dat
upt crachte vande Rechter's sen-
tentie / die met die beulen moet
volbracht worden / ende dadelijk
volbracht wordt met sulck-een
menighe van slaeghen / dat het
schijnt ongelooftelijk (hadde hy
gheenen Godt gheweest) in't le-
ven te blijven. Men doet de mis-
dadighe ghemeynelijk met eenen

buel

94 Den Bloedigen Bruydegom

beul geesselen / ende al waere mij-
nen verlosser misdadigh (dat ver-
re van daer is) waerom moet hy
met meer beulen ghegeesselt wor-
den? De wet en liet niet toe dat-
men eenighen misdadighen ober
de 39. slaeghen geven souden / ende
waerom teghen alle recht / teghen
alle reden moet hy hondert slae-
ghen teghen een meer ontfanghen
dan den misdadighsten van al dat
landt / so dat door sulck-een me-
nichte van slaeghen dat Godde-
lijck lichaem soo door-wont ende
deurgaet zijnde / die aderen sulck
een menichte van dierbaer bloedt
uytstozzen / datmen soude eer seg-
ghen / datter een beeste ghekeelt
was dan een mensch ghegeesselt /
maer mijne ziele / vraecht ghy
waerom dat ulwen Bruydegom
teghen alle wet / ende teghen alle
reden moet soo grouwelijck ghe-
straft zijn? Wat soude seggen dat
ick u antwoorde / om dat syn lief-
de tot u boven alle reden ende wet-
ten was / (die naer den mensche
sprekende /) een sorte liefde soude
schijnen

ſchijnen te weſen. Want wie en
 ſoude niet ſeggheſen dattet eene ſat-
 tighepdt (om ſoo te ſpreken) ende
 teghen alle reden waere / dat den
 Almoghenden Godt op een ſtinck-
 kende creatuere door ſulcke on-
 ſprekelyck liefde verliest ſoude
 weſen / dat hy om u aen te loeken/
 ende uwe liefde te ghenieten / ſijn
 Goddelijcke claerhepdt niet een
 ſterffelijck lichaem ſoude belee-
 den : dat den ewighen Godt ſijn
 Goddelijcken perſoon ſulcke
 cleynighepdt aen-doet / dat om u
 ſonden te betaelen (oneerbaer hoere
 die ghy zyt / die hem ſoo menich
 dupſent-mael ontrouwe hebt ghe-
 daen) hy hem ſoo laet gheeffelen
 ende tracteren / ende bereet is hem
 te laeten als een dief hanghen
 aen een galge. Souder naer men-
 ſchelijcke redene meerder ſoetigh-
 heyt konnen ghebonden worden?
 Die geeffelen hadden nu ſijn teer
 lichaem t' eenemael gheſcheurt/
 ende ſijn herte beſtelt noch ſijn
 liefde onghescheidt tot u andanch-
 baer bruydt. Die beulen waeren

nu gheheel vermoeyt van slaen /
 ende uwen Godt naer sijn liefde
 was noch versch ende bereedt om
 op een nieuwo ghegheeffelt te wor-
 den! Hoe meer dat sijn dierbaer
 bloedt op der aerden was bloepen-
 de / hoe vperiger sijnen geest was
 om voer u den hemelschen Vader
 te versoenen. O liefde! o moght-
 men segghen sotte liefde! ongher-
 reghelde liefde! hoe waer in het
 segghen van dien / die seyde dat-
 men niet en kan beminnen ende
 t'samen behouden sijn sinnen. Den
 eeuwighen Godt bemint my sterf-
 lijcken mensch / hy wordt ghe-
 lijck sot van liefde / en ick en peyse
 op hem niet. Hy laet hem om
 mijn misdaet ende sonden totter
 doot pijnighen / ende ick doender
 alle daghe noch op een nieuwo /
 waer-mede ick al sijn pijnen ver-
 nieuwe / voer alle loon ende recom-
 pense: hy bidt dat ick hem weder
 soude gheben mijn liefde / ende ick
 ghebe die te spijte van hem aen de
 wereldt / aen het vleesch / aen de
 wellusten / aen sijne vanden. O

onspze

onspreckelijcke ontrouwighheyt!
 O onbegrijpelijcke ondancbaer-
 heyt! O onmenschelijcke boos-
 heyt! Is't sonder reden dat sijne
 gramschap ontsteken begint te
 manen alle creatueren en te seggen.

Affectie ende verweckinghe van
 den wille.

Vierde deel der Meditatie.

Alle de Hemelen / alle Ele-
 menten / Sonne / Maene / Zee /
 alle mijn creatueren die ich ghe-
 schapen hebbe comt / staet eens op /
 comt eens recht doen tusschen my
 uwen Schepper ende tusschen die
 mensch / die ich als eenen minnaer
 door liefde ghebondt / verkosent
 hebbe tot eene bruydt. Ick ben
 van den schoot mijns Vaders tot
 haer ghecomen / ende dese bruydt en
 heeft my niet willen aensien. Ick
 hebbe 33. jaren alle hare siechten
 soecken te ghenesen / ende sy en we-
 tet my gheenen danck: ick hebbe
 heden upt mijn lichaem al mijn
 bloedt niet meer dan vijf duysent
 slaeghen laeten persen / al oft men

E

wijn

wijnt uyt de drupben perste om
 haer te laben / ende sy heeft't her-
 onweert te drincken. Ick hebbe
 haer bruploft-cleedt met mijn
 versch bloeyende bloedt ghewas-
 schen / ende sy heeft dat terstondt
 wech in't slijck der sonden te mij-
 nen spijte ghetrappelt. Ick hebbe
 van mijn Vader verlaeten ghe-
 weest / om haer te troosten / ende sy
 is van my gheloopen / ende door al
 mijn liefde die soo groot is / dat
 ick voer haer noch duysent-mael
 meer bereyde ben te doene / soo en
 epfche ick niet anders dan dat sy
 my noch teemael lief hebben en-
 de beminnen soude / ende mijne
 dyle vyanden haten soude ; ende
 sy doet t'eene mael contrarie / sy
 beminde die / ende verlaet my /
 stryckt sententie / bonnist mi alle
 te gaeder / wat ick doen moet niet
 sulck een ontrouwiche / ondancche
 baere ende onsinighe bruydt.

O Almaghender Godt ! wiens
 naeme ick niet weerdigh en ben
 te noemen / ick arme sondighe mis-
 dadige ziele / ben een van die crea-
 turen /

turen/ die uwe Goddelijche Maje-
steit vooz rechters geroepen heeft.
Al ben ick doch partije / dat het
my gheoorloft waere een weynigh
alleen in uwe opperste tegenwooz-
digheyt te spreken / ick soude niet
drie woorden een rechtveerdighe
sententie oft commissie gheben. Ick
segge dan niet beschaemde kaec-
ken (nademael dat ghy u gheweerdigh
en vernedert my) cotijbighe
creature (ghelooz te gheben) dat al
dat ghy my opgeleyde en verweeten
hebt / meer dan waer is (te mijne
grooten leetwesen en rouwe) ende
datter gheen straffe groot / noch
weerdigh ghenoech en is om my
te pijnighen / my seggh ick / die u
mijnen Heere / mijnen Godt soo
dickmaels onteert hebbe / u God-
delijche vermaeningen verwoorpen
ende versmaedt / ende u redelijcke
gheboden verstootten en overtreden
hebbe / u gramschap verwecht
hebbe / alle uwe toornen soo me-
nichmael vernieuwt heb / ende bo-
ven al u groote liefde ontrouwigh
gheweest hebbe. Maer Heere / ghy

100 Den Bloedigen Bruydegom

comt daer segghen dat ghy noch
dupsent-mael meer bereydt soudt
wesen te doen dan ghy en hebt
ghedaen (dat al maer te veel en is
gheweest) soo verre ick u te nemael
en gantschelijck wilde gaen begin-
nen te beminnen. Heere laet my
toe dat ick uwe opperste goetheydt
magh vatten by haer woordt. Zijt
ghy bereydt / o Heere! soo ben ick
ooch: ick come weder al ben ick
arm / sieck en soo geschent in ziele
ende in lichaem / in fame ende in
name / soo ghy alleene best weet /
ende ick segghe een ewigh Adieu
aen alle de wellusten die my soo
langhe van u / lief-hebber mijnder
zielen/hebben veruzemt. Ick ver-
saecke mijn voorgaende leven. Niet
meer sonde / Heere / niet meer wel-
lusten / die mijnen Godt soo dier
moet betalen. Sp wereldt / sp ydel-
heyt / die my van soo edel een goet
beropen / als is te moghen ghenie-
ten eenpaerlijck de liefde van mij-
nen Godt / die hy my niet soo ober-
bloedelijck eenē prijs heeft gecocht.
Ick hebbe langhe ghenoech al sijn
rijck-

gegeestelt. 7. statie. I, Mysterie 101
rijckdommen der ghenaden ver-
smaet / 'tis tijdt eens op te houden
van al sijn lijden in my onbzucht-
baer te laten. Ich wille eens gaen
beginnen liefde met liefde te beta-
len / lijden met lijden / sterben met
doodt : hebby om my gheleden / o
Heere ! soo wil ick van nu / en om u
gaen lijden al dat ghy my begeert
ouer te senden ; hebby om my ghe-
storben / soo wil ick nu teenemael
ooc doen sterben alle mijn broosche
sinnelijckheydt / mijn coghen / mijn
gehoor / mijn smaken / mijn tasten /
ende die de reden teenemael onder-
werpen. Ich wil oock al die ydel-
heyt / mijn gepeysen ende woorden
teenemael besnijden / ende alle mijne
passien ende affectien snoeyen / soo
dat sy niet en begeeren / peysen ofte
beminnen en sullen moghen / dan u
alleen / wien ick nu voort-aen al
mijn liefde wil schencken ; dien ick
een-praerlijck wille gaen aenhan-
ghen / om soo sonder onderlaet mij-
nen gheest met u (o mijnen alder-
liefsken Bruydegom) sonder mid-
del vereenicht te houden.

102 Den Bloedigen Bruydegom

In het selve hof Pilati.

2. *Mysterie.*

De scherpe doorne Croone is met onverdraeghelijcke pijn in het alder-teerste hooft ons Salghmakers geperst ende ghedruckt, ende hy wordt aldus gecroont, met purper gecleedt, ende hebbende voor sceptereen riet inde handt, spottelijck aenbeden ende geslagen.

GHE-

G H E B E D T.

 Shenadigen Heere!
wie isser van ons die
iet sulchs door u ge-
leden heeft? Iae wy
moete niet schaemte
bekennen dat onse
hooverdije ende andere menighe
sonden dese doorens gheblochten
hebben. O Godt ende Mensch!
maerom sullen wy voort-aen dese
elffens noch dieper in-drukken/
ende dit groot toornent niet nieu-
we sonden verberffchen? herre zy
dat van ons o Heere Jhesus.

Oversulchs / door dese ulve be-
nautheit / wiert van onse ziele al
t gene dat u mishaeget / ende ons
in de ure des doodts soude kommen
pramen ende benauwen : op dat
wy aldus van nu af beginnen niet
alle liefde u te loben ende danchen /
ende hier naemaels niet alle de
Heplighen in alle Geuwen der
Geuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Ghy wordt nu geroepen / mijn
 Gziele om upt u selven te gaen
 om te besien uwen Coninck ghe-
 croont met de doornen croone / ende
 met het croonement / met het welc-
 he hem ghecroont heeft sijne moe-
 der / dat is die wzeede synagoge
 der Joden / ende om te bemercken
 wat hem voorts gheschiedt in die
 hof van Pilatus; ghy die hem kent
 voer uwen waerachtighen Co-
 ninck / en sult gheene swarigheden
 binden om u selven met alle oot-
 moedigheden voer hem te stellen /
 bereet om in als synen wille te
 volbrengen / om den welken al-
 leen / ende om gheen andere re-
 dene ghy aen-gaet dit ghebedt ende
 bemerkinghe van dese drie my-
 sterien / soo ghy breeder vermaent
 zijt gheweest uwe meyninghe te
 schicken inde bereydinghe voer de
 eerste Meditatie. fol. 4.

HIS-

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Als Christus Iesus onsen ghesontmaecker aldus deerlyck was ghegheestelt ende doozwont / dat in syn Michaem niet heels en was bleven / ende het selve niet en scheen te wesen dan een bloeyende wonde / soo hebben se hem ontbonden van de colonne / ende soo naecht gheleydt / sijpende van den bloede / om syn cleederen aen te doen / die sy moghelyck van haetelycker quaetheydt lancks der salen gheworpen hadden / daer hy ontleedt hadde ghewest. Maer als Christus sijne cleederen begonst aen te doen / soo hebben die dienaers des duyvels onder malcanderen gheraden / segghende: Desen verleyder heeft gheseyt / dat hy een Coninck was / laet ons hem croonen als eenen Coninck. Doen hebben se de gheheele schare vergadert / om dat Christus Iesus in de teghenwoordigheyt van hem allen soude bespot ende be-

schaemt worden. Ende daer heb-
 bense hem sijn cleederen / die hy
 nauwelijck aen en hadde / uyt-ghe-
 trocken met groote vzeetheydt.
 Ende sy hinghen hem eenen ver-
 worpen mantel aen / oft een cleedt
 dat purper root was / ende druck-
 ten een scherpe doornen croone in
 sijn hepligh ghebenedijdt hooft in
 de plaetse van een Conincklycke
 croone / ghebende hem een riet in
 sijn hant voer eenen scepter. Ende
 hebben hem al spottende aen-ghe-
 beden / segghende met ghebuygh-
 de knien : Weest ghegroet Coninck
 den Ioden.

Consideratie oft over-legginge
 van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

Soudemmen nu niet moghen roe-
 pen ; Cant. 3. Gaet uyt ghy
 dochteren van Syon, ghy Godt-
 vruchtighe zielen / gaet uyt u-lie-
 der selven / ende siet den vreensamen
 Salomon (Christum ghebenedijdt)
 in dat croonement, daer hem sijne
 moeder (de synagoge der Ioden)
 mede

mede gecroont heeft in den dagh
 sijnder bruyloft (als hy u-lieden
 tot sijne bruyden ghenomen heeft)
 ende inden dagh der blijdschap sijnder
 herten, inde welcke hy dat al
 vooz u-lieder gheleden heeft! Ja
 soo heeft hy u bemint / mijn ziele/
 dat hy niet alleen ghewilligh /
 maer oock met inwendighe blijdschap
 hem aen alle dese pijnen /
 smarten / ende versmaetheden onder
 worpen heeft. Soude wel konnen
 ghepeysen / hoe groote pijn
 hem aen-ghedaen heeft die doorn
 croone soo onghenadelijck in sijn
 hooft ghedruckt? Dese scherpe
 doornen hebben sy niet groote fortse
 ende wreedtheit in dat heyligh
 hooft Christi gheperst / soo dat sijn
 heyligh Bloedt vloeyde over sijn
 minlijck aenschijn / over sijn hant /
 ende over sijnen hals. Peyst eens
 rijpelijck wat lijden dit was. Of
 men iemant eenen groeten doorn
 in sijn hooft stake / hoe soude hy te
 moede sijn? ende dat ghebenedijdt
 hooft Christi is niet so veel
 doornen doornont. Op / mijn ziele

le / laet dese jammerlijke figure
 in u soo pzenten / dat-se nimmer-
 meer daer upt en gae. Och hoe is
 die schoonste van alle creatueren
 nu mis-maecht! Hoe is dat claer
 aenschijn ghelworden / datter noch
 ghedaente noch ghelijckenisse in
 en is? Het was te bozen gheswol-
 len van alle die slaeghen inden
 nacht ontfanghen / ghequetst / buyl
 van al dat spousel ende bloede dat
 onder een ghemenghelt daer op
 gheronnen ende verdzooght was /
 nu valter nieuw bloedt op / sy be-
 spoutwen ende slaen hem van
 nieuws; hoe moet dit aensicht
 ontstelt zijn? Non est ei species ne-
 que decor. Isa. 53. O Hemelschen
 Vader is dit ulwen Zoon! oft is
 hy hem ghelijck? isser oock eeni-
 ghe ghelijckenisse van mensch in
 hem? Aldus sit hy ghecroont ende
 mis-maecht met het riet inde
 handt / met een purpuren cleedt.
 Siet hoe sy al spottende haer
 knien voor hem buighen / ende al
 geckende hem aenbiddende / segghen-
 de: Weest gegroet Coninck der lo-
 den.

den. Ende want hy in als soo verduldigh is / dat hy niet eens syn aensicht af en keert van hem slaeghen ende spouwen / soo worden sy soo verwoedt / dat sy nemen het riet upt synder handt / ende slaen hem op syn hooft seer onghenadelijck / dat die doornen noch dieper in gaen / ende menich bloedt daer upt persen. O Heere Jesu ! hoe kan u teer herte dit al verdraghen sonder beswijcken ? Maer hoe condt ghy / o hemelsche Vader ! toelaeten dat ulwen Sone alsoo veracht ende gepijnicht wordt : Hebden niet beloofd door den Enghel Gabziel dat hy soude sitten in den Stoel van David synen vader / dat hy in het huys van Jacob regneren soude inder eeuwigheyt / ende dat sy. Rijke gheen eynde en soude nemen ? Is hy niet die door tijtel draeght Coninck der Coninghen / ende Heere der Heeren ? ende hoe laet ghy hem alsoo tot spot Coninck croonen / maer croonen met eene soo pijnelijcke croone / met soo vele versmaethe-

110 Den Bloedigen Bruydegom
den? Maer ick hoorde u antwoor-
den: Isai. 53. Propter scelus populi
percussus eum. Om de sonde mijns
volcks hebbe ick hem gheslaghen.
Mijne sonden hebben hem / dien
waerachtighen Coninck / ghe-
croont met doornen / die sonne der
recheverdigheyt soo verduyfster
ende mismaecht ghemaecht datter
gheene schoonigheyt / jae gheene
ghedaente in hem en is / dat hy
gheacht is als eenen melaetschen.

Affectie ende verweckinghe van
den wille

Vierde deel der Meditatie.

Wij sonde hem konnen
onthouden van weenen /
siende synen Saligh-
maker alsoo ghecroont /
mismaecht / bespoghen /
bespot / gheslagen / ende ten eynde ter
doot verwesen? Maer sal ick niet
uyt al mijn binnens verſuchten? en
uyt alle mijn aderen ende leden ist
magelijck weenen / dat ick oorzaeck
ben van al dat hier gheschiet? dat
mijn herte van droefheyt verſmel-
te

te ende geheel in tranen verkeere/
dat ick mijnen God mijnen fchep-
per mijnen Coninck met mijne
groote sonden dus onghenadelijck
ghetroont hebbe. Alle defe doozne
croonen e'samen geblochten / wat
zijn't anders dan mijne sonde e'sa-
men vergadert? Aldus hebbe ick
seer onmenschelijck ghewont dat
gebenedijdt hooft Christi Ie'u / die
ick immers weet dat mijnen Co-
ninck is. Sijnen wille hebbe ick
oock wel gheweten / maer die niet
gehoozsaem gheweest / maer meer
hem wederstaen / ende sijne ghe-
boden besijden gestelt / die al maer
ghegheben en waren tot mijnder
salighejdt. Wat sal ick segghen
o Heere! dat u bloedt come over
mij / niet tot wraecke / maer om
mij te supderen / om mij te behou-
den: niet meer sonde te doen / niet
meer u soo veel spijs aen te doen /
niet meer met mijn hooft oft ee-
nighe andere leden te sondighen/
niet meer u te croonen / niet meer
teghen u te rebelleren. Maer wat
sal ick segghen / o Heere! vanden

upt=

upt-ganch utwer goetthepdt / dat
 ghy u alsoo laet vernederen ende
 versnaden om mijne hoogh-moe-
 dighepdt te ghenesen? Om te ghe-
 nesen de wonden die de hoober-
 dighepdt aen desen uwe slabe ver-
 oorsaeckt heeft / soo verdraeght
 ghy datmen den spot houdt met
 uwe Conincklijke jaer Godde-
 lijcke Majesteit. Ende ghemerckt
 dat mijne hooberdighepdt oor-
 saecke is van dese vercleuninghe
 uws persoons / ende dat mijne eer-
 gierighepdt u alsoo met doornen
 ghecroont heeft / ende dat mijn
 hooghmoedigh draghen u soo ver-
 nedert heeft datmen u voer eenen
 scepter een riet inde handt heeft
 ghegheben: ben ick niet beschul-
 digh van alle dese oneere ende pijn-
 nen die men u aendoet? Ick ben't
 inder waerhepdt / ick ben beschul-
 digh van misdaet tegen de God-
 delijcke ende Menschelijcke Maje-
 steit / van het crim laesae Majestatis,
 Want om te voldoen aen mijn
 hoogh ghe moet / ende aen mijne
 hooberdighepdt / minen Godt

ende

ende Coninck / ick hebbe stoute-
 lijck uwe wet overtreden / ende on-
 versaeghdelijck mijn ziele schult-
 baer ghemaectt vande eeuwighe
 verdöemnisse / doende de sonde
 die ghy my hadt verboden / my
 selfs niet bypheydt des herten be-
 ghebende tot die hooveerdigheden
 ende pdelheden / vande welke ghy
 my ghesocht hebt te verbyden
 door soo swaere uwe verdrukkin-
 ghen / ende door soo bitter lijden.
 Iae opstinaet ende wederstaenigh
 mensch die ick ben gheweest / niet
 tegensaende alle uwe pijnen ende
 smerten / sonder acht te nemen op
 de vernederinghe die ghy om mij-
 nent wil hebt onderstaen / ick en
 hebbe niet op-gheshouden van da-
 ghelijcks op een nieuwo te doen de
 selve sonden / die uwe beschaemt-
 heden ende pijnen versooracht
 hebben. Soude-men wel konnen
 binden ofte peysen dusdanighe
 bozeetheyt oft ondanckbaerheyt;
 als dese is / dat eenen wozin der
 aerden hem verheft ten coste van
 den gheenen die God selfs is / dat de
 creatuere

114 Den Bloedigen Bruydegom
creatuere haer verhoordeghicht/
niet-teghenstaende dat sy wel weet/
dat haeren Schepper haer hoogh-
moedigh herte betaeit met soo
veel versmaetheden / en dat het stof
der aerden / den mensch / wilt gesien
en geacht wesen / daer sijnen Godt
om sijn hoodeghedits wille is
veracht / versmaedt / ende upt ver-
smadenisse met doornen ghecroont.
Sult ghy wel voort-aen de coura-
gie ende den moedt hebben van u
hoofst op te heffen / o woorn der aer-
den ! om te begheeren ghe-eert te
wesen / oft om de glozie te soecken
door staten / officien / cleederen / oft
anderfins ; als ghy uwen God siet
in soedanige gesteltenisse ? Indien
ghy noch bestaet sulchs te doen /
ghelooft dat ghy zijt den onghel-
uckighsten ende onghedoelijcksten
sondaer die men binde mach. Doet
ter contrarien en heel anders / laet
hoodeghedits / schout ijdelheyt /
versmaedt de eere des wereldts /
naer het exempel uws Saligh-
makers / die hem alsoo laet han-
delen / om u dese lesse wel te leeren.

In

verwelen. 7. statie. 3. Myst. 115

In het selve hof Pilati,
3. Mysterie. Ecce Homo.

Den onnoofelen Salighmaker heel
doorwont, ghecroont met doornen,
draeghende op sijn schoulers een
spottelijc purperen cleet, in sijn hant
eenen rieten scepter, wort dē volcke
vertoont door Pilatus, segghende
Ecce Homo, en daer nae verwelen
en ghelevert tot de doot des Cruys.

GHE-

G H E B E D T.

Alder-soetsten Saligh-maet-
 Aker onser zielen / wiens goet-
 hepdt soo groot is gheboest / dat
 ghy u niet ghenoeghende met de
 wonden ende verscheuringhe uws
 heplighs lichaems veroorzaeckt
 dooz soo veel wreede slaghen / hebt
 noch willen ghecroont met die
 doozne croone / bekleedt met pur-
 pere / hebbende het riedt in de
 handt / met groote beschaemt-
 hepdt vertoont worden aen het
 volck ; het welck dooz alle die wel-
 daden van u ontfanghen u begheert
 heeft om ghecrupst te worden / roe-
 pende met eysschelijck ghetier /
 Crupst hem / Crupst hem / soo dat
 Pilatus u verwesen heeft om nae
 de begheerte van die ondanchba-
 righe Joden ghedoodt te worden.
 Ick bidde u ootmoedelijck dooz
 die aldermeeste benauthent ende
 wee-dom die uwe bedruckte natu-
 re beboelde in alle dese sware op-
 vallen / dat u beliebe my ende al u

Christen

Chriſten volck door uwe gratie
af te nemen alle ondankbaerheyt/
ende te maecten dat wy uwe wel-
daden ende u lijden niet en vergel-
den niet nieuwe sonden/ die u meer
smerten dan uwe wonden/ maer
dat wy boort-aen ons leven over-
brenghen in dankbaerheyt/ over
ſoo menighbuldighe uwe barm-
hertigheden ons betrefen ſonder
eenighe onſe verdienſten/ ende dat
wy aldus van nu af beginnen u
te loben/ ende hier naemaels met
alle Heplighen in alle eeuwen der
eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerſte deel der Meditatie.

MEn ſoude moeten / o mijn
ziele ! harder weſen dan
ſteen/ ende ongenadiger dan eeni-
ghe wreede ghedierten/ om niet
beroert te worden met medelij-
den/ verſtaende het droef ver-
toogh datmen gaet doen van
den perſoon van uwen Saligh-
maecker/ die ghy coets ſult ſien in't

Rech-

118 Den Bloed. Bruyd. vertoont.
Rechters-huys van Pilatus in
sulcke ghesteltemisse dat niet licht
en sal wesen hem te kennen.
Schickt u dan / om u weerdelijck
vooz hem te stellen / ende met be-
quaem ghebedt hem by te blijven /
ende indien ghy soo hart zijt / dat
ghy niet beweeght en wordet tot
medelijden vooz soo droef een aen-
sien vanden gheenen die u behoort
aldermeest te beweeghen. Stelt u
ten minsten om deelachtigh te
worden van een deel van sijn smer-
ten ende pijnen / ober-brenghende
den tijdt van dit ghebedt in dor-
heyt ende droogheyt; immers
naer den lieffsten wille Godts / die
ghy alleen in u meeninghe moet
hebben om wel te bidden / soo ghy
gheleert zijt inde bereydinghe vooz
de eerste Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Naer dat die vanden Chri-
sti hem onghenadelijck ghe-
gheeffelt / ghecroont / gheslaghen /
ende bespot hadden / ende teghen
hem

hem upt-ghespoghen hadden alle
hare fenijnighe booshepdt / soo en
was nochtans haere hittighe
gramschap niet vercoelt / ende
haren bloedighen dorst was noch
onversaet. Ten was hemlieden
niet ghenoech / dat sy den Sone
Godts soo schandelijck bespot
ende versmaedt hadden dooz ghe-
heel die schare die binnen was :
maer sy hebben hem noch buyten
ghelepdt dooz al dat volck / dat
binnen 't huys niet en was ko-
men om het Paesch-lam te mo-
ghen eten. Want Pilatus was een
Heydensch mensch / in wiens huys
niet en vermochten te comen die
het Paesch-lam souden eten. Pi-
latus heeft Iesum soo grouwe-
lijck ghehandelt zijnde / ghestelt
dooz die verwoede schare / seggen-
de: Siet ick brenge hem u hier buy-
ten. Ende wederom: Ecce homo.
Siet den mensch. Maer de onghen-
adighe Joden en hebben hun
versteent herte niet laeten bewe-
ghen / maer zijn in meerde nij-
dighepdt ontfeken gheweest / soo
dat

dat sy met wreeder moede hebben
gheroepen Cruyst hem, Cruyst hem.
Wy en willen gheen excuse meer
hoozen / want hy is de doot schuldigh.
Als dan Pilatus sagh dat
het niet en hielp wat hy dede om
Christum te verlossen; maer dat
die Joden quader ende verwoeder
wierden / soo heeft hy syn handen
ghewasschen voer dat volck seg-
ghende: Ick ben onschuldigh van
het bloet van desen rechtveerdigē.
Doen riepen sy met eysschelijcken
ghelupde: Sijn Bloet come op ons,
ende op ons kinderen. Ten eynden
heeft Pilatus die sententie des
doodts over Christum gegeven/
ende hy heeft hem ghelevert inde
handen der Joden / dat sy hem
crupen ende dooden souden nae
haren wille.

Consideratie.

Derde deel vande Meditatie:

Mijn ziele / die verstaen hebt
het verhael van dese droe-
ve Historie / wat dunckt u hoe-
danigh moeste wesen de ghe-
steltenisse

steltenisse van uwen lieben Sa-
lich-maker / als hy naer die bloe-
dighe geestelinghe (dooz de welcke
gheheel sijn Lichaem verscheurt
was) sijn hooft ghecroont zijnde
met scherpe doornen / sijn aenschijn
bedeckt met bloedt / spousel / ende
andere onreynigheden / hebbende
dooz schepter een riet in sijn handt /
op sijn schouderg een verwoorpen
ende spottelijck purpuren cleedt /
met bloedighe wonden / met ghe-
quetst ledelkens / met een grou-
welijck mismaecht lichaem / be-
bende van coude / sijpende van
bloede / is upt-gheleydt gheweest
van Pilatus dooz het volck om
het selve tot medelijden te bewe-
gen: Pilatus hadde wel reden om
sulchs te verhoppen / want uwen
lieben Brudegom was soo dooz-
wont ende mis-maecht dooz so
veel harde slaghen ende quetsuren /
dat den Prophete Isaias hem
siende inden gheest der prophetien
in sulcke ghesteltenisse / ende wil-
lende hem aen andere beschrijven /
schijnt te breefen dan niemant

F

hem

hem en sal willen gelooven. Want hy begint syn 53. Capittel in dese maniere: Wie heeft, of wie sal gelooven onsen gehoor, dat is't gesne ick ende ander Propheten ghehoort ofte verstaen hebben van den heylighen Gheest? ende wien is den arm des Heeren veropenbaert? Want u te verclaren hoe ick hem ghesien hebbe / het is by-na onmoghelijk. Wy hebben hem ghesien, ende hy en hadde gheen aenschouwen, om dat hy soo ver-andert was: Vidimus eum & non erat aspectus. Wy hebben hem ghesien soo mismaecht / soo verclemt ende vernedert / dat ghy hem soude ghehouden hebben door den alderverworpensten der menschen: een mensch niet alleen vol smerten / maer een mensch die anders niet dan smerte ende pijn gheworden was: Virum dolorum, wiens aenschijn soo becladt was met alle onreynigheyt / dat het niet en scheen het aenschijn van eenen mensch te wesen: Quali absconditus est vultus eius: ende om met een woordt

ende verwesen. 7. statie. 3. Myst. 123

woozdt te segghen / soo verandert
van ghedaente / datmen hem soude
moghen ge-oordeelt hebben eenen
d'aldermeesten quaet-doender van
Godt ghestrast tot exempel van
andere / oft wel eenen melaetschen ;
leprosum & percussum à Deo. Pila-
tus dan siende utwen Heere in sulc-
ke allendighe ghesteltenisse / meyn-
reden ghenoech te hebben om de
Joden te beweeghen tot bermher-
tigheyt / daerom ist dat hy hem
aldus ghestelt zijnde vertoont / seg-
ghende : Siet den mensch. Ecce ho-
mo. Al oft hy wilde segghen ; laet
emmers utwen bloedighen doost
nu gheblust zijn / weest nu ver-
saedt / houdt op van dit onnoosel
bloedt te verbolghen. Ich hebbe
teghen recht ende redene / teghen
mijne herte ende kennisse / desen
onnoselen mensch soo swaerlijck
ghecastijdt / dat hy gheen mensch
meer en ghelijckt / om dat ich utwe
berwoede granschap paepen sou-
de. Daerom weest nu te breden /
weest ghenadigh. Weest ghedach-
tigh dat hy een mensch is / al is

hy nu onmenschelijck getracteert.
 hebt ghy hem versmaedt om dat
 hy seyde Coninck te wesen / ont-
 fanght hem nu in ghenade die
 armste en verwozpenste mensch/
 die leven mach.

Maer o barmhertighen Heere /
 daer en is gheene barmhertigh-
 heidt voer u / die versteende Joden
 eysschen ter doot / ende tot de
 doot van het Crupce. Pilatus
 wascht sijn handen / segghende :
 Ick ben onschuldich van dit on-
 nooselbloedt. Maer sy gaen eben-
 wel voorts in hare quade begeer-
 te / wenshende liever de wraecke
 oer hun selven ende hun kinde-
 ren / dan u te laten gaen / mijnen
 Salighmaker. Och hoe gaet dit
 Christo in't herte ! Mach hy niet
 wel segghen : Mijn volck' wat heb
 ick u ghedaen, oft waer- in heb ick
 u bedroeft ? Ick hebbe u soo va-
 derlijck bewaert ende gheboedt /
 ende verbult van alle goede / ende
 nu wilt ghy mi crupcen ende
 dooden.

Maer Pilate / ist oock ghenoech
 dat

dat ghy u handen ghewasschen
 hebt? dat ghy de sententie des
 doots over Christum gheeft/ende
 lebert hem in de handen der Jo-
 den dat sy hem crupcen ende doo-
 den souden na haren wille? O on-
 rechtbeerdigh oordeel! O onghel-
 nadigh vommisse! O boosen rech-
 ter! coets re-vozen en bondt ghy
 gheen saecke in hem / ende nu ver-
 wijst ghy hem ter doot. Ter-
 stondt tusschende ghy dat hy recht-
 beerdich was / ende nu verdoemt
 ghy hem ter doot des Crups:
 ghy bekende dat die Joden ha-
 den hem door haet ende niet ghe-
 lebert / ende dat hy van alle schult
 onnoosel was / ende nu lebert ghy
 hem in die handen van sijn vyan-
 den / ende tot haren boosen wille.
 Och wat sullense doen! u consenc
 hebbende / die soo veel gedaen heb-
 ben sonder oozlof? Hoe sullen sy nu
 haec gramschap uyt-stozten / die
 sy soo lange in't herte ghedraghen
 hebben? Alle die quaetheydt die
 sy overdocht hebben / sullen sy in
 hem volbrengnen / die alder-pijn-

126 Den Bloed. Bruyd. vertoont.
lijckste / schandelijckste / bitterste /
smaedelijckste dootd sullen sy hem
aen-doen / want hy is tot haren
wille ghelebert.

Affectie.

Vierde deel der Meditatie.

A Enghesien dat uwen verlosser
u soo bemindt heeft / o mijn
ziele ! dat hy om u sijne liefde te
betooghen / gheen deel van sijn
lichaem ende ziele ghespaert en
heeft / oft 't en is al ghestelt ghe-
weest in uiterste persee ende pijn
om inwent wille ? wat en zijt ghy
niet schuldigh hem weder te
gheben tot vergeldinghe ende be-
kentenisse ? Siet ghy niet het
bloedt vloeyen wt gheheel sijn
lichaem / het welck maer een won-
de gheworden is om u te ghenesen ?
sijn hooft druypt oock bloedt van
alle syden / sijn ooren zijn vol van
het eysschelijck roepen van sijn
vanden; Cruyst hem , Cruyst hem
ende sijn ooghen vol van tranen
moeten sien dat volck / 't welck hy
soo bemint hadde / teene-mael ont-
steken

steken om sijn doot te begheeren
 ende te verhoorden. O mijn ziele
 aenmerckit eens wel in wat groo-
 te bangigheyt ende benaetheyt
 moeste als doen wesen het minne-
 lijck herte uws heminden! welc-
 hen naer soo veel weldaden aen dit
 volck beoefen / niet eenen mensch-
 en bindt die hem soude vertroo-
 sten / maer banden meesten tot den
 minsten / elck pijnicht ende ver-
 ducht hem. Want siet / van d'een
 syde Pilatus die hem ter doot
 verwijst / van d'ander syde die beu-
 len die hem houden ghecoort ende
 gebonden boort een volck / 'twelck
 tiert ende roept datmen hem creu-
 pen soude. Ende dit is noch al
 bukten hem / want aengaende sijn
 nen persoon / hy siet hem selven den
 allendighsten ende catighighsten
 die leeft / obergoten met wonden /
 seeren / ende beschaeintheyt / een
 verwijt der menschen / ende ver-
 worpinghe des volcks geworden /
 ende 'tgene hem noch aldermeest
 beswaert / is / dat al de ghene die
 hy siet / in de plaetse van hume

salighejdt te soecken / dooz de verdiensten sijns lijdens / dat sy ter contrarien vermeerderen hunne verdoemenisse. Maer niet-tegenstaende al dat / niet en can hem wederhoorwen van te verbolghen het werck uwer salighejdt / weghende boven al uwe verloffinghe. Ende sult ghy soo ondanckbaer ende soo onghetrouw wesen / o mijn ziele ! dat ghy hem sult verlaten om te voldoen aen uwe hoerbeerdighejdt / aen uwe sinnelijckhejdt / aen uwe quade lusten ? Sal u herte wel soo onbekentsaem wesen / dat ghy sult comen segghen met de bloedt-gierighe Joden / wy en hebben gheenen anderen Coninck dan Cesar ofte den Keeser / wy en willen Jesum Christum niet hebben vooz onsen Coninck ? Neen / neen mijn ziele / en zijt soo dwaes niet. Die wilt kieser Cesar ofte de wereldt om die te dienen / ghy sult mijnen Coninck wesen / o Christe Jesu ! u aen-bidde ick / ende roepe tot alle creaturen om met my u te bekennen / ende u alle

eere

eere aen te doen vooz alle dese ver-
maedtheden. **I**d begheere ick te
diener / onder uwe gheboden te
staen / u in als te volghen / dooz
wat wegh u belieft mi te leyden.
Ghy sult voort-aen mijnen Co-
ninck wesen / ende niemant an-
ders / u draghe ick op / mijn ziele /
mijn lichaem / al dat ick hebbe /
ende al dat mi aen gaet / dat het
al wese t'uwen dienste.

Oppersten Coninck! o Rech-
ter van levende ende van dooden!
het onrechtveerdigh oordeel van
Pilatus die u verwesen ende ghe-
lebert heeft om ghecrupst te wesen
hadde ick verdient / maer als't u
immers belieft heeft dit oordeel
t'onderstaen om mijnent wille /
gheeft mi soo te leven / soo uwe
Conincklijke Mastepdt te die-
nen / dat ick het oordeel vande eeu-
wighe verdoemenisse magh ent-
gaen / dat ghy rechtveerdelijck
een sult upt-spreken teghen den
gheene die uwe goetheydt hier niet
waer en nemen. **G**heeft oock sulck
leven aen mijn vrienden ende mij-

130 Den Bloedigen Bruydegom
nen naesten / bysonderlyck bidde
ich voer de ghene daer ich meest
schuldich ben voer te bidden. Ick
wille oock luttel achten de oordee-
len vande menschen / als ghy soo
qualijck ge-oordeelt zijt gheweest.
Alleene vant uwe oordeelen ben ick
bebreeft / maer werckt soo in my
ulven Goddelijcken wille / dat ick
de selve niet te breefen en hebbe /
maer met betrouwen een goet
vonnisse mach verwachten.

D E N W E C H.

CHristus is uyt het Paleys van
Pilatus voort-gheleydt geweest
ter plaetsen des Cruys-draginghe.
lanckx eenen ganck van 26. treden

*Hier beghint den Bloedighen wegh
anders genoemd. VIA DOLOROSA, die
onsen BLOEDIGEN BRUYDEGOM ge-
laden met sijn Cruys, met bloedige voe-
ren begaen heeft, verdragende om onsen
wille d'aldermeeste pijn ende schande*

DE

geladen met 't Cruys. 8. stat. 131

DE VIII. STATIE.

Cruys draginghe Christi.

Hier wordt den swaren boom des
Cruys, op de gequetteschouderen
Iesu Christi geleydt.

F 6

GHE-

G H E B E D T.

 Beminder der mē-
 schen / wy verwon-
 deren ons dat ghy
 naer soo vele onber-
 draghelycke pynen
 soo ghewilligh aen-
 neemt dat swaer Cruyce op u door-
 wonde schouderen ter liefde van
 ons / ende dat wy altyt soecken het
 onse af te schudden en te versterken.
 O grondeloose goetheyt ! geeft ons
 doch vromicheyt / ende geduerigen
 moet / op dat wy geerne en ghewil-
 ligh / al het lijden dat u beliest ons
 op te legghen / moghen verdraghen
 ter eeren ende liefde van u / die om
 onsen wille dien droeben wech /
 met bloedighe boetstappen hebt in-
 ghetreden / ende dat hardt Cruys
 hebt op-ghenomen / op dat wy al-
 dus hier beginnen met oprechte
 liefde u te lobben endete dancken /
 ende hier namaels met alle de
 Heplighen in alle Eeuwen der
 Eeuwen. Amen.

M E-

MEDITATIE.

Bereydinghe,

Eerste deel der Meditatie.

Hebbende mijn ziele te gaen
 tracteren met dien grooten
 Godt / die alle creaturen van niet
 heeft gheschapen ende onderhoudt /
 het welck dat hy eenen ooghen-
 blick liete te doen / sy terstondt in
 hem niet soudē vallen / met wat
 vernederinghe uws selfs betaemt
 het dat ghy u voor hem gaet pre-
 senteren ? Ende van alle kanten
 hem soo verobligeert wesende / hoe
 puer moet u meyninghe wesen /
 verre van alle eyghen-soeckelijck-
 heyd in deser dienst des ghebedes
 die ghy hem gaet bewijzen ? Recht
 dan u meyninghe als ghy condit /
 'tselbe alleene te willen doen om
 hem te behaghen / soo ghy gheleert
 zijt inde bereydinghe voor de eer-
 ste Meditatie. fol. 4.

HIS-

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Den Pilatus nu was siende
 dat noch door de onghenadi-
 ghe gheeffelinghe / noch door de
 on-menschelijcke crooninghe die
 Joden niet ghepaep en waren /
 ende datter nu begost opzoer tus-
 schen het volck op te staen / soo
 heeft hy (soo hier vooren gheseyt is)
 gaen sitten op den rechter-sstoel /
 ende tot teeken vande onnoosel-
 heyd van dat onnoosel Lammek-
 ken / soo wies hy syn handen / ende
 die Joden te keimen ghebende het
 onghelijck dat sy hadden / seyde
 hen: Sal ick uwen Coninck Crup-
 cen / ghelijck ghy op my begheert?
 Maer sy verhardt als steenen / rie-
 pen een-dzachtelijck: Wa en heb-
 ben geenen anderen Coninck dan
 den Keeser. 't Welck Pilatus ge-
 hoort hebbende / heeft Jhesum ghe-
 boumist totter doot des Cruyts /
 hem leverende in de handen van
 de Joden om daer mede hunnen
 wille te doen. Soo haest als de
 sententie

sententie

sentence gegeven was / soo hebben die beulen het purper cleedt hem af-ghehouden / ende met sijne eyghen cleederen becleedt / op dat hy op den wech / gaende naer de galghe / van elck een soude bekent worden. Daer naer brenghen die soldaten den balck des Cruysen / lancch / dick / ende breet / den welcken sy niet onsprekelycke weethedyt op sijn ghebenedijde schouderen worpen. Ghy meucht dencken / wat eenen stoot dat het gaf aende tacken van die doornecroone. Waer op gheen acht nemende bedwingen hem terstont voort te gaen naer den bergh van Calvarien / van breesse oft Pilatus dooreenich woegen van conscientie oft quellinghe van sijn huys-vrouwe soude die sentence weder-roepen.

Consideratie oft over-legginge
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie

Wat dunckt u toch mijn ziele / ober-legghende dese droeve historie / dunckt u dat-
ter

ter opt iet sulchs ghesien ofte ghe-
 hoort is gheweest? Dien Godt/
 die alle de menschen gheschapen
 hadde van niet/ die hen de ziele
 gheeft/ het lichaem/ het leven/ den
 cost/ de cleederen/ ende al dat sy be-
 hoeben/ die wordt door 't versoeck
 van sijne schepselen niet alleen ghe-
 geesselt/ ende als eenen os geslagen/
 maer met doornen/ die scherp/
 lanc/ ende dick waren/ ghecroont;
 soo dat sijn ghebenedijdt hooft van
 alle canten was bloedt gietende
 oberbloedelijck/ ende daer-mede
 niet versaet wesende/ de ontfeken
 Oliphanten/ die door 't ghesichte
 van 't bloedt daer meer naer dor-
 stende waren/ roepen dat men den
 geber des lebens/ den trooster van
 alle bedruckte menschen soude doo-
 den/ crupcen ende vernielen. Wie
 hoorde opt in sijn leven sulcke bee-
 stelijcke onredelijckheyt? Wat
 meerder wreedtheydt soude-men
 kunnen gepeysen? Maer wat ver-
 anderlinghe is dit van die selve
 ghemeente/ die ober ses dagen
 hem was triumphantelijck in-
 halende/

halende/

halende / singhende uyt blijdschap:
 Ghebenedijdt zy die daer comt in
 den naem des Heeren: dat sy nu
 soo op hem verbittert en woede
 zijn ghewoorden / dat hunnen bloet-
 gierighen dorst met soo veel sla-
 ghen / geesselen / weepen / roeden /
 bloedt / croonen / spots / ende blas-
 phemien niet en kan versiet zijn?
 ja dat sy niet op en houden nu te
 roepen datmen hem cruppen sou-
 de / die over een ure noch van sinne
 waren van hem liever te verlossen
 dan Barrabam (haddende Prin-
 cen der Priesteren hun dat con-
 trarie niet in-ghestecken / ende nu
 hebbende die woede sententie
 vercreghen / worpen noch den So-
 ne Gods sijn eyghen Cruys op
 den hals / ende leyden hem uyt
 om hem te doen steruen.

Maer mijn ziele / wat ondanck-
 baerheyt is dit? hoe comt in dit
 volck sulck een ver-anderinghe?
 sulck een on-menschelijcke ver-
 steenheyt / dat se dien seluen niet
 en willen laeten in't leven / woer-
 den welcken sy over ses daeghen
 souden

138 Den Bloedigen Bruydegom
souden selfs hebben willen in hun-
ne eerste vpericheyt stercken? sou-
de dat gheschieden om dat sy die
gratie ende Goddelijcke vermae-
ninghe niet waer ghenomen en
hebben / dat sy van sulck-een ex-
tremiteydt tot d'ander ghecomen
zijn? Want hebbende hem inghe-
haelt als Coninck / als Sone van
Dabid / en hebben hem niet als
sulck ghetracteert; 's abouts nie-
mant en hiel hem te gaste / sy heb-
ben hem verlaeten / dit was het
eerste; ten tweeden / sy hebben hem
laeten vanghen: ten derden / nie-
mant heeft hem ghesocht te ver-
lossen: ten vierden / sy zijn al af-
gheloecken van die goede opinie
ende gheloobe dat sy tot hem had-
den: ten vijften / soo hebbense Ba-
rabbam hoor hem ghecosen: ten se-
ften / hebben hem ghe-epscht ter
doodt: ten sephensten / hebben hem
dat alder-waereste Cruyce op- ghe-
lept / ende soo wt- ghelept. Wat
eene ongheloobighe ver-anderin-
ghe / soude dit oock ghelooft kon-
nen wesen datment niet en saghe /
dat=

dat-men dooz die vermaninghen
Godts gheen ghehoor te gheben
van soo vperighen goeden staet
comt te vallen in sulche hardt-
nechtighe booshepdt.

Voor-nemen ende verweckinghe
van den wille.

Vierde deel der Meditatie.

TEn is dan niet sonder reden/
mijn ziele / dat mijnen Godt
my soo dickmaels is roepende /
ende segghende : Zachar. 1. Keert
u tot my / ende ick sal my tot u
keeren ; dat hy soo dickmaels my
is beweghende met sijn Godde-
lijche in-sprake / om dat ick sijn
vermaninghen soude waernemen /
ghehoor gheben / niet lichtelijck en
soude voor-by laeten gaen / niet
onghehoorzaem zijn / niet weder-
staen / niet mis-prijzen / niet doo-
den / ende den H. Geest uyt my
niet bannen en soude. Want nie-
mit en wordt teenemael quaet
op eenen bot / ghelijck oock nie-
mant t' seffens teenemael goet en
wordt : men daelt in den put der
sonden

sonden niet met eenen spronck/
maer allenskens met trappen.
Hebden/ mijn ziele/ niet ghemerckt
dat als ghy vperigh ghebeden ende
ghemeditteert hebt/ hoe veel goe-
de propoosten dat ghy ghemaecht
hebt/ hoe vnerighlijck ghy aenghe-
nomen hebt van u te gaen ver-
sterben/ u selben in als te hupten
te willen gaen/ uwen wille in als
te versaecken/ ende Godt naer-
volghen/ dat als-dan den duybel
u hadde comen quellen met een
groote sonde van liden oft mur-
mureren/ oft achterclap/ oft on-
cuyschepdt/ hy en soude niemant
thuis ghebonden hebben/ ghy en
hadt hem niet willen hoozen/ want
die Sonne der gratten bestraelde
u al te vperighlijck/ die tot die
selbe Sonne gekeert zijnde/ afghe-
keert waert van alle aertsche ghe-
nuchten ende sonden/ daerom en
is den duybel niet ghewoone als-
dan sulcke grobe sonden booz te
houden/ maer soecht de ziele met
traphens neder te bzenghen: eerst
doet hy de booz om den goeden
mensch

mensch wat te doen verflappen in
sijn vperighe oeffeninghen / ende
Godts teghenwoordicheydt niet
waer te nemen ; daer naer eenen
trap neder / om hem oberbloede-
lijck te doen uyt-heeren met hou-
ten / lagghen / tijdt verlies / waer-
mede men Godts inspraecke niet
hooren en kan / ende daer af hem
van Godt berispt bindende / doet
't selve niet veel achten noch daer
op veel passen. Ende hier van hem
noch vermaent bindende / niet ghe-
hoorsaem zyn / waer van (daer-en-
boven) wordende ghestraft / inwen-
delijck doet hem het selve weder-
staen. Ende dat nu somtijts ghe-
daen hebbende / als een peert / dat
nu den toom met de tanden vast
heeft / comt den mensch alle de in-
spraecken te verachten en te mis-
prijsen / ende alsoo haest alse op-
staen met alderhande aertsche sa-
ken te dooden / ja contrarie dick-
maels te doen sonder achterdenc-
ken ofte eenigh woeghen / ende so
den gheest Godts in alle sijn werc-
ken te bedrogen / te dooden / ende
te

142 Den Bloedigen Bruydegom
te vernielen. Dat desen mensch
nu occasie come om te murmure-
ren oft achterclap te spreken / oft
eenighe andere sonden te doen /
hy doetse lichtelijck sonder ach-
terdencken / sonder remors : die
hem daer af bermanen / seght hy - se
bies / scrupuleus / oft queselach-
tigh te zijn. Maer is dit nochtans
den selven niet / die ober soo luttel
tijds niet een ydel woordt en wil-
de spreken / die niet en wilde al-
willens verstroyt wesen? ende nu
hadde hy d'occasie / hy is bereedt
tot alle sonden / ja het is den sel-
ven. Hoe comt dat? hy heeft de
eerste gratie wederstaen / daer van
is hy onbequamer ghewoorden om
die tweede ghehoor te gheben ; van
de tweede versumpt te hebben /
is hy tot de derde / de vierde / vijf-
de / ende soo voort ghecomen / soo
vecre dat den selven / die Jesum
met blijfchap d'een jaer / d'een
maendt / d'een weke / ontfanghen
heeft / daer naer hem soo comt te
haeten / dat hy doende sonde op
sonde alle sijn tozmenten / gheeffe-
len /

len / croone ende cleynghet ver-
niet : ja leghet alle dese swaere
sonden op die reere schouder
sijns Salighmakers / die daer
burcht onder dat gheuwichte. Maer
dien dat soo is / o Heere ! soo wil
ich nu beter u Goddelijcke gra-
tie waer-nemen / u inspraecten
vol-doen / ghehoorsaem wesen / ende
groot achten / nademael dat soo
doende ich can boos-gaen in al-
le denighden / en al waer ich als ee-
nen dupbel / soo doende / soude ee-
nen Enghel worden ; ende an-
ders doende / al waer ich eenen
Enghel / soude in eenen dupbel
veranderen. Daerom Heere / wilt
my toch stercken / ende bedwin-
gen u gratie waer te nemen / ende
in als voldoen / op dat ich u hier
ghehoorsaem wesende / mach eens
u volghen als een oratoosel Lam-
meken. Amen.

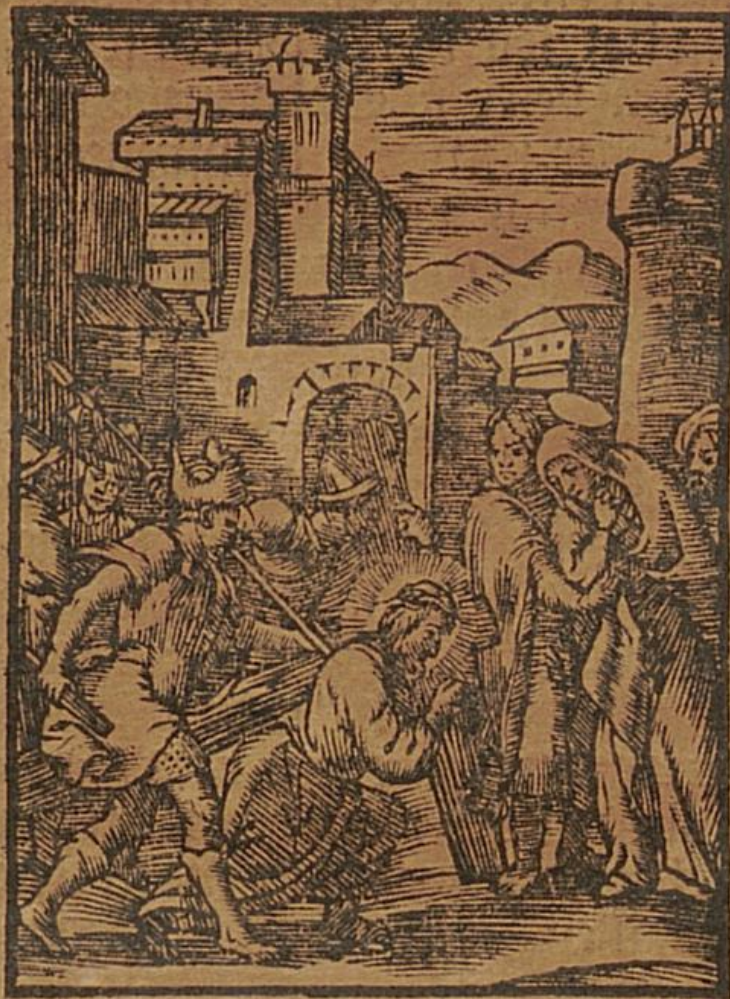
D E N W E G H.

CHristus is met 't Cruyce voorts-
ghegaen tot rachten tigh treden

D E

144 Den Bloedigen Bruydegom
DE IX. STATIE.

Den eersten val Christi onder
sijn Cruys.

Onsen Verlosser beswijckt voor't
eerst onder het groot ghewichte
des Cruys, valt jammerlijck ter
aerden, wordt met stooten ende
slaghen wreedelijck opgejaecht.

GHE-

G H E B E D T.

Och hoe groot ende
 swaer zijn mijne
 sonde/die den crach-
 tigen Sone Godts
 onder het gewichte
 des Cruys doen be-
 swijcken! O Heer wie can u hier
 verlichten en trooste? Ick selve/ist
 dat ick versaechte ende verlaete alle
 mijne boosheydt/ en quade begeer-
 lijkheden / oorsaecke van uwen
 Val. Is het moghelijk/o mijnen
 Godt! die daer licht onder de
 boeten der menschen/ dat ick u nu
 booztaen noch sal willen met son-
 den beswaeren/ende verdzucken.

O barmhertighen Godt! geest
 my en alle menschen gratie dooz
 dese verdzuckinghe/ dat wy met
 een cloeck ende sterck booznemen
 moghen al het pack der sonden
 teenemael af-legghen / ende uwe
 pijnne verminderen met het aen-
 nemen van een nieuwo leven / op
 dat wy aldus hier beginnen met

G

alle

146 Den Bloedigen Bruydegom
alle liefde u te loben ende danccken/
ende hier naen als met alle de
Heplighen in alle Geuoen der
Geuoen-Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Nedemael / mijn ziele / dat
alle creatueren soo zijn in
Godt dat sy nae hun wesen min-
mermeer upt hem en sullen we-
sen (want hy alomme ende in alle
plaetsen is) (met wat eerbiedinghe
ende respect moet ghy u houden
in syne teghenwoordigheyt in
alle tijden / maer naemelijck als
ghy met syne moghentheyt gaet
handelen om te versoeken niet
alleen syne vrientschap / maer om
syn kindt / jae syne beminde bruyt
te worden? Bidt hem dat hy u
daer toe een ootmoedigh herte
verleene / ende een suuer meynin-
ghe / op dat ghy alleenelijck om
hem te behaeghen / dit ghebedt
mocht doen sonder iet anders
daer in te versoeken / dan het bel-
bzingen

brenghen sijns liefften wille / soo
staet hier vozen inde bereydinghe
vooz de eerste Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Alsoo dan (mijn ziele) den
sterffelijcken Godt van de
sterffelijcke menschen ter doot
was verwesen / ende nu als mis-
dadigh soude de schuldt der doot
gaen betalen / die ghy schuldigh
waert / soo mooghy dencken / dat
terstondt die trompetten ghesla-
ghen wierden / om alle de peerdt-
rupters te vergaderen / van vree-
se datter iemandt den Verlosser
soude comen verlossen / ende om
hem te meer te beschaemen. Maer
hier en hiel niet op die wraeck-
gierigheyt bande Joden / maer
om hem meerder cleynigheyt
aen te doen / ende op datmen niet
peynsen en soude / datse hem dooz
nijdigheyt ter doot brachten /
soo hebbense twee dieben / twee
quaet-doenders / met hem willen
rechten / op datmen gheen ander

onderschept tusschen alle dese we-
ten en soude / dan dat dien den
boossten moest wesen / diemen van
drie de meeste tormenten aendede.

Maer / mijn ziele / wilt om
Godts wille wat mercken dese
alder-droeffste processie. De Rup-
ters zijn vergadert / die dieben zijn
daer ghebracht / het Crupce is ge-
heben / ende ghestooten op die teere
schouderen vanden Sone Godts /
by duysenden menschen die daer
waeren vergaedert om dien ver-
leider des volcks (soomen hem
hiel) te sien naer de galghe gaen ;
d'eene riep : Sal hy niet haest co-
men? d'ander seyde : Hy heeft al te
langhe geleest ; d'andere wenschten
hem nu te moghen sien hanghen.
Ende een luttel daer na / siet daer
comt den Almoghenden Godt /
mismaecht / krank / benauwt / vol
weedom / ghecroont met doornen /
gheheel bebloedt / ende gheladen
met den balck des Crupcen / om-
ringhelt met een groot ghetal van
beulen ende soldaten / die tierden /
en hupden als raesende honden.

Had.

Hadt ghy ghesien terstont al die
 rapaille van dat cleyn ghepeu-
 pelt/ d'een lagghende/ d'ander sin-
 ghende ende spottende/ ende soo
 booz loopende om goede plaetse te
 hebben om hem te sien crupcen.
 Daer naer volghde een deel sol-
 daeten die de twee dieben ter doot
 leyden. In't midden volght uwen
 Godt/ alsoo verselschapt/ ende ter-
 stondt ghevolght van alle de Prin-
 cen der Priesteren ende Phariseen
 te peerde/ verblijdt ghelijck Leeu-
 wen/ die hun verheughen onvee-
 schaep ghebonden te hebben om
 te verflinden: ende in dese alder-
 schandelijckste ghesteltenisse/ soo
 cranch ende flau wesende dat hy
 hy-cans niet gaen en conde/ wordt
 den Godt der Hemelen gheleydt/
 oft/ om beter te segghen/ ghetroc-
 ken lanchs die vermaerde straeten
 van Jerusalem/ niet sulck-een
 haeste/ ghewelt/ ende vermoep-
 t-heydt/ dat hy commende op die
 plaetse Taurus oft Cozus ghe-
 naemt/ plat neder ter aerden viel
 booz de eerste-mael. Alwelcke on-

lydelycke schande die onsen Heere
in dese processie soude lijden door
den Propheete den H. Gheest was
soo swaer weghende / dat hy seide :
Psal, 68, De gene die de wacht hiel-
den aen de poorte, die waeren my
valschehlyck beschuldighende; ende
die inde herberghe den wijn dron-
ken, waeren met my gec kende ende
spottende.

Consideratie oft over-legginge
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

Al hadde men nauwe gestu-
deert / o mijn ziele / om een
schandelycke processie te willen
maecken / soudemiet wel iet ghe-
lijck ghebonden hebben : Iffer
wel het minste achter ghelaten oft
vergeten dat mochte die schande
van onsen Godt vermeerderen:

Wan ten eersten / aengaende de
plaetse; waer was hy meer be-
kent: waer hadde hy meer ghepre-
dicht ende mirakelen ghedaen dan
in Jerusaleem / al-waer hy voer

Messias

vallenbe onder't Cruys. 9. stat. ES E

Messias hadde soo dickmaels be-
kent ende aen-ghefien gheweest?
Nopende den tijdt: op wat pas-
mast vanden jaere datter meer
volck aldaer vergaederde / dan te
Paesschen / om het hooghtijdt van
het eten des Paesch-lams te hou-
den? Alwaer niet alleen upt Ju-
deen / Galileen / oft andere naest-
ligghende Prouintien de Joden
als-doen vergaedert waren / maer
oock van alle bewoonde landen
vande gheheele werelt / daer de
Joden verstroyt waeren. Op de-
sen tijdt dat het volcke van alle
canten hier vergaedert was; heeft
den Sone Godts willen ter doot
ghelepdt worden / niet als onnoo-
sel / maer als misdadigh; niet al-
leen / maer als den Capiteyn van
de dieven oft moordenaers; niet
van ie nant deghelijcks / maer van
die beulen; niet vry ende onghes-
bonden / maer ghehoort ende ghe-
hetent; niet op den wegh van sijn
vrienden vertroost / maer ter con-
trarien vande ghewoonelijcke
vernihertighedyt berooft. Want

152 Den Bloedigen Bruydegom
daermen de misdadighe en alle die
instrumenten daerse door moeten
sterben / soo luttel laet sien als het
zijn can / daer moet den Almo-
ghenden Godt sijn eyghen swaer
Cruyce selve draghen / in sulck-een
schande / droefheyt / pijn ende
cleynigheyt. Maer wat magh
hier af de reden wesen / dat hy ver-
hosen heeft die uiterlijckste schan-
de ende versmaedtheyt die men
peynsen coste / die hy nochtans
hadde comen ontgaen / hadde hy
ghe wilt? Hy die eeuwigh Godt
was / die inden hemel verghefel-
schapt is met milioenen van En-
ghelen die hem aen-bidden / die
wordt hier gheleydt tusschen die
beulen. Van wien de Salighe
gheesten zijn roepende met alle
eerbiedinghe: Hepligh / Hepligh /
Hepligh is den Heere Godt van-
de Heer-trachten: dien selven wort
hier bespot ende begecht als eenen
dief / quaet-doender oft misdadi-
ghen. Dien selven die al de hemel-
sche borgheren door groote eerbie-
dinghe niet en verfsden aensien /
ende

vallende onder 't Cruys. 9. stat. 133
ende van wien zy al hun heyligh-
hepdt/ende glozie ontfanghen/wozt
hier onteert van't gheselschap van
twee dieben / in't midden bande
welcke (als den misdadighsten)
hy wordt ter galghen ghelepdt.

Voor-nemen om naer te volgen.
Verweckinge vanden wille.

Vierde deel der Meditatie.

Wilt ghy dan weten / mijn
ziele / waerom dat dien groo-
ten Godt soo groote cleynighepdt
heeft gheleden/die glozie der Enge-
len soo versmaet wort/dien afgront
alles goets soo verwozpe wort? hy
heeft het u hemmelyck gemaect doen
hy sende: Matt. 11. Leert van my dat
ick oormoedigh ende saechtmoedig
van herten ben. Ghy mensch / als
ghy versmaedt wordt van uwen
ehen-naesten / leert van my die
Godt ben / dat ick versmaedt we-
sende van mijn schepselen en vooz
u sonden / dat hebbe ootmoedelyck
ende verduydelyck gheleden / om
dat ghy u niet en soudt te goedit

houden oock om mijnen't wille
 versmaetheydt te lijden. Ghy stof
 der aerden / leert van my als-men
 u sal valscheijck beliegen / ende iet
 op-tijghen ten onghelijcke / dat sel-
 ve geerne te lijden / naedemael dat
 ick Schepper der aerde / ende Ver-
 lossen des menschen / hebbe vooz u
 sonden moeten als eenen dief ter
 galghen gheleydt worden. Ghy
 etter ende sijn nae den lichaem /
 ende eenen sack vol alle sonden
 nae de ziele / leert van my als men
 gheen werck van u maken en sal /
 ende sult mis-presen oft cleyn ge-
 acht worden (dat ick / die ben de
 eenwighe saligheyt van alle crea-
 turen / om u dese lesse te leerē / ende
 om u te verlossen / hebbe veracht /
 versmaet / mispresen gheweest van
 de menschen / mijn creatueren / in
 die vermaerdste stadt des we-
 relts / op die vermaerdste plaetsen
 des stads / ende op dien tijdt dat
 aldaer aldermeest volck was ver-
 gaedert. Waer blijft ghy nu mijn
 ziele / die soo geerne ghepresen zijt /
 die soo noode het minste woordt
 lijdt /

vallende onder 't Cruys. 9. Art. 155

lydt / dat u te cozt schijnt te doen
aen u eere ? Hoe suldy nu verben
die eerlijckste plaetse begheeren /
reden oft recht eysschen van die
sullen in't minste u eere te cozt
ghedaen hebben ? wat suldy ant-
woorden aen uwen Godt / ghy die
soo hooberdigh zijt / dat ghy de
minste versmaetheyt niet en condit
lijden / als hy u sal vzaeghen ofc
ghy zijn lesse van ootmoedighheyt
hebt naer-gevolght ? het schijnt
dattet maer fabelen en zijn / soo
luttel dat ghy u dat aen-trecht /
soo luttel als ghy dat soecht te
volghen / ende nochtans die on-
misschelijcke waerheyt heeft ghe-
sept : Matt. 18. Indien ghy niet oot-
moedigh en wordet als cleyne kinde-
ren, 't rijck der hemelen en sal u niet
geopent worden, want daer maer
die cleyne / ende ootmoedighe van
herten in en comen / die comen
vervzaeghen om Gods wille / noch
ten onghelijcke versmaedt te we-
sen / ende daer-inne hunne Gods
lesse naer volgen. Wilt dese woor-
den wat weghen / o mijn ziele / ende

156 Den Bloedigen Bruydegom
aen dese elle-meten / oft ghy oock
zijt op den wegh der saligheyt /
want Godts woordt is waerach-
tigh : bindt in u noch niet dese
ootmoedigheyt nootsaeckelijck
tot de saligheyt / wilt toch dese
lesse in't overdencken des ootmoe-
dighejts uw's Godts in syn
Passie lesen / ende soo sult ghyse
haest leeren. Maecht een vaste re-
solutie van niet meer hooberdigh
te wesen / niet meer de eerste plaet-
se/ett. te begeeren / niet meer ver-
smaet wesen / u te verantwoor-
den.

D E N W E C H.

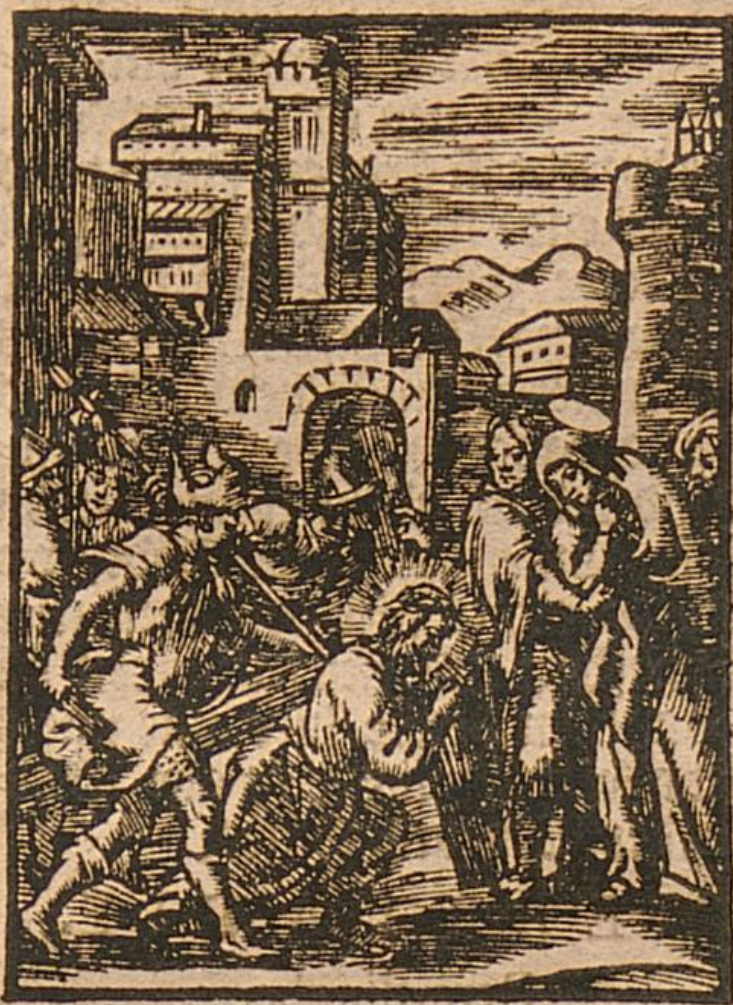
Christus is voort-ghetrocken tot
eenenstigh treden, ende eenen
halven voet.

D E

ontmoet. van Maria. 10. statie. 157

DE X. STATIE.

De ontmoetinghe van de heylighe
Maeght MARIA.

De alder-bedroefste Moeder met
onsprekelijk medelijden, comt
haren alderliefften Sone in't ge-
moet.

67 GHE-

G H E B E D T.

Bedroefde Maaget/
o Moeder vol rou-
we/ siet daer is uwē
alderlieffsten Sone/
t'eenemael ontsche-
pen ende doozmont.

Hoe wreedt en straf een sweert des
drucks ende medelijden dooz- gaet
uwē teere ziele! diept doch onder
ons dese droef hepdt/ doozsnijdt ons
herten met deernisse/ beweeght ons
ghemoet over het alder- smertelijc-
ste lijden van uwē natuerlijcken
Sone/ onsen Heer ende Godt/ op
dat wy aldus hier beginnen met
alle liefde u ende hem te loben en
te dancken/ ende hier naemaelis
met alle de Hepligen in alle Cen-
ten der Eeuwen. Amen.

M E D I T A T I E.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

A Enghesten mijn ziele / dat
Aghe niet alleen reden en hebt
van u te versotmoedighen ten op-
sichte

sichte van uwe groote verwoz-
pentheydt gaende spreken aen dien
grooten Godt / in wiens teghen-
woordigheyt dien gheheelen he-
mel alsoo veel als niet is ; maer
veel meer om u groote hoopeer-
dijne / comende voer uwen godt moe-
dighen Godt / ghy om wien dese
lesse te leeren hy hem soo veroodt-
moedicht heeft / siet nu u beste te
doen van u te vercleynen in sijn
teghenwoordigheyt / ende niet die
supberste liefde als ghy kondt / son-
der opsicht van eenighe eyghen
baete oft troost / recht u meyninghe
van desen tijdt des ghebedts ober
te brengen / soo ghy gheleert zijt
inde bereydinghe voer de eerste
Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Al ist dat die menichte van
Asmerten / die uwen Saligh-
maecker is lydende / soo groot ende
menighbuldigh zijn (mijn ziele)
dat ghy gheen en tijdt noch ver-
standt en hebt om die ghenoechsa-
melijck

160 Den Bloedigen Bruydegom
melijck te weghen ende t'overleg-
ghen; nochtans soo en betaemt
het niet die onsprekelijcke droef-
hepdt ende smerte te vergheten/
waer mede dat duerende al desen
tijdt der passien moeste behanghen
wesen dat moederlijck herte van
die reyne Maghet Maria. Want
ghy mooght wel dencken hoe sy
te moede moest blijven / als haeren
beminden Sone / die zy veel meer
dan haer selven beminde / gister-
avondt dien droeben doot hadde
ghenomen om te gaen sterben;
sterben / segghe ick / die aldergrou-
welijckste doot / daer-men opt af-
ghehoort heeft / om de sonden van
sijn vyanden: hoe die bedruchte
Moeder moeste overgoten wesen
van droefhepdt / ende traenen / dat
en is niet gheen menschelijck ver-
standt begrijpelijck.

Maer als het haeren ghebene-
dijden Sone immers soo ghelief-
de / ende dat hy meer achtde die
liefde die hy droegh aen die son-
daers dan den troost sijns liefste
Moeders / nu hy van haer ver-
trocken

ontmoet van Maria. 10. Italic. 161
trocken was / siet eens hoe haer
herte moestet elckens op een nieu
verbaest wesen / als sy nu van d'een
verstondt sijn ghebangentisse / van
d'ander / hoe sy tot Annas soo
deerlijck gheslaghen hadde ghe-
weest : hoe sy tot Capphas dien
alder-droefsten swaersten nacht
hadde ghepasseert die opt op die
wereldt was ; hoe hem S. Peter
verlooghent hadde / ende al die an-
dere verlaeten. Dit al niet-tegen-
staende / hoe swaer het was / en
conde (soo men wel dencken magh)
haer moederlijck herte niet ver-
draeghen / oft sy en begheerde hem
te gaen volghen / ende besien / naer
dat alle die menschen hem soo
wreedt / ende onghetrouwigh wae-
ren / oft sy ten minsten hem niet
eenighen troost en soude hebben
connen aendoen : soo gaet sy met
haer bedrucht gheselschap niet te-
ghenstaende haere onsprekelijcke
swachthepdt / die haer de droef-
hepdt causeerde / ende volghende
soo naer als sy conde die droeve
processien nu van Capphas tot

Pila-

Pilatus / van Pilatus tot Hero-
 des / van Herodes wedrom tot
 Pilatus / ende hem niet comende
 eens noch sien noch spzcken om
 die menichte vanden volcke die
 daer ontrent liepen / soo heeft sy
 apparentelijck ghebleven! booz het
 Daleys vanden Rechter / verwach-
 tende dat haren Soon soude upt-
 comen. Maer eplace / als de Rech-
 ter hem te bozen bracht soo wree-
 delijck ghegheeffelt / soo schroomie-
 lijck ghecroont ende riep: Siet dit
 is den mensch; ende die ander daer
 teghen: Crupst hem / Crupst hem.
 Wat dunckt u/o ziele / hoe dat dese
 Moeder moeste te moede wesen?
 soudemien woorden comen binden
 om het selue te beschrijven? Neent
 boozwaer. Maer als nu de sen-
 tentie des doodts upt-ghesproken
 was; verlanghende om haeren
 Soone noch eens te moghen van
 hy sien / ende den alderleesten adieu
 te segghen / heeft hem ievers ver-
 wacht / daer hy moeste passeren.
 Alwaer den Sone Gads / die oock
 naer den lichaem haren eenighen

Sone

ontmoet van Maria, 10. statie. 163

Soone was in sulck-eene on-menschelijcken staet/ haer ontmoette. Hoe beyde die herten hier te moede waeren/ wat die ghesichten malcanderen spzaecken sonder woor-den/ hoe die bedruchte ghesteltemissen malcanders ziele totter doodt door-wonden/ dat laet ich u nu bebroeden ende overdencken.

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

Mijn ziele/ die meest tot desen tijdt u hebt gheoeffent in't overlegghen des lydens uwer Salighmakers/ staet nu uwe gedachten op sijne ghebenedijde Moeder/ die haer soo troosteloos vint/ dat hadde God hare niet over-natuerlijck gesterckt/ ick niet en weet hoe sy soude hebben connen blijven in't leuen. Want ghelijck haren ghebenedijden Soone/ al was hy eenpaerlijck vereenicht met den wille sijns Vaders/ nochtans nae sijne menschedt/ door de toe-latinghe

Godts/

Godts / soo was hy de doot so
 vreesende ende bevoelende / dat al-
 leen dat ober-dencken der selver
 hem dede water ende bloedt swee-
 ten: soo ist oock gheschiedt / dat al
 was die ghebenedijde Moeder t'ee-
 nemaal ober-ghegheven in den
 wille des Hemelschen Vaders /
 dat sy niet en liet onsprekelijcken
 druck / ende medelijden te gevoelen
 in haer moederlijck herte / siende
 de pijnen van haren Sone. Inder
 voeghen dat wel ghelooffelijck is /
 dat haer min pijn soude gheweest
 hebben de doot selve te sterben /
 dan aen haeren lieben Sone dese
 pijnen ende de doot te sien aen-
 doen / en hem te ober-leven. Want
 dese twee alder-edelste herten wa-
 ren niet sulck-eenen onbindelijc-
 ken bandt van supber liefde ghe-
 bonden / dat die minste absentie
 van haren Sone was dese alder-
 edelste Maghet een swaer crupte /
 en alle armoede / quellinghe / droef-
 heidt / ende verbolgh in sijn ghe-
 selschap was haer een ghenoechte.
 Want noyt Moeder haeren Soon
 met

met ghelijcke supber vrandende
 liefde en beminde als dese Moeder
 ende Maget / ende want Godt
 den Vader aen synen eenigen So-
 ne vooz de costelijcke gaben gaf
 dat hy in het midden van alle syn
 lyden hem beroofde van allen
 troost (want naer sp-selven is dit
 die edelste gabe die Godt sijne
 liefste vrienden gheeft) daerom
 heeft hy oock die H. Maghet met
 dese groote gabe apparentelijck
 al haer leven langh) maer op de-
 sen tijdt) oberbloedelijcke begaest.
 Volghens de propheetje vanden
 rechtveerdighen Simeon / Luc. 2.
 dat het swerdt der mistroostigh-
 hepdt haer ziele doorgaen soude;
 soo als heden meer dan eenighe
 creatuere / die Coninginne der
 Martelaren wel beproeft heeft /
 ende cloeckelijck (niet te min tot
 den eynde toe sonder eenigen troost)
 verdraeghen heeft.

Voor-nemen om naer te volghen.
verweckinghe vanden wille.

Vierde deel der Meditatie.

Ghy zijt wel voorzeker/ mijn
ziele/ datter noyt iemant op
de aerde leefde wte Godt meer be-
minde/ dan synen eenighen Sone/
ende die alder-heylighste Maghet
Maria; soo is't nochtans/ dat
waer ghy hun leven aensiet/ ghy
alomme dat siet/ omringelt met
alderhande quellinghe ende be-
nauthepdt: maer boven al in dit
alder-droefste spectakel/ waer den
Sone ende sijne Moeder soo be-
rooft zijn van allen troost/ dat
waer dat sy hun keeren/ sy anders
niet en vinden dan oorsaecke van
meerder afflictie. Want hen kee-
rende tot Godt den Vader/ zy sa-
ghen noch synen thoon onghes-
bluft/ brandende/ ende eschende
wzaecke van alle de sonden der
mensen/ die synen Soone op
hem hadde ghenomen; keerden sy
hen tot die Discipelen/ den mee-
stendeel hadden hen verlaten/ den

prin-

principaelsten hadde hem gheloo-
 ghent/ den anderen vercocht/ ende
 sy-selven verhanghen; keerden sy
 hen tot die deulen/ sy ontfinghen
 wreede slaghen/schimpende woord-
 den/ en onlijdelijcke blasphemien;
 keerden sy hen tot u/ mijn ziele/
 soo saghen sy / hoe ondancckaer
 ghy soudt wesen van sulck-een
 weldaedt / ende hoe luttel profijt
 ghy daen soudt met sulck-een ex-
 empel/ dat hen soo diere stont / soo
 dat sy (om u oock te leeren dat ghy
 op dese werelt gheenen troost en
 moet soecken) hun berooft hebben
 van allen troost/ waerom sy oock
 nu zijn die aldermeest ghetroost
 worden. Heeft den Sone Godts
 dan/ ende sijne heylighe Moeder
 allen nootsaechelijcken troost uit-
 wendigh ende inwendigh willen
 derben/ hoe comt dan dat ick noch
 alle mijn wellusten soo onberster-
 belijck verbolghe/ die van mijn
 ooghen in't sien/ van mijn ooren
 in curieuse tijdinghen. Ick voede
 mijnen sinaeck in wel t'eten/ mijn
 geboelen in alderhande ghemack/
 ende

ende mijn begheerlijckhepdt ben
 ick in alderhande sinnelijckhepdt
 soeckende. Ende soo verre dat ick
 my somtijds in dese grove onber-
 storventheden begeere te verster-
 ven / soo keere ick my terstondt tot
 die inwendighe eygen liefde / ende
 wille mijnen troost ende smaech
 in Godt binden. Ende soo ick die
 niet en vinde / het ghebedt comt
 my te verdzieten / die ure der medi-
 tation balt my te lanch / ick soecke
 eenighe oorzaecke om die te verla-
 ten: Is dat niet een openbaer teec-
 ken / mijn ziele / dat ghy Godt niet
 en soecht / maer wel den troost / na-
 demael dat soo langhe den smaech-
 kelijcken troost duert / ghy soo lan-
 ghe wel soudt willen bidden / ende
 sonder dien wilt het ghebedt ver-
 laeten? Soo en heeft den minnaer
 uwer zielen niet ghedaen / hy heeft
 u bemindt sonder smaech / sonder
 troost; jae in d'uyterste desolatie
 heeft hy u gesocht / ende heeft hem
 laeten costen al sijn ghesonthepdt /
 al sijn leden / jae sijn leven / om u te
 seeren dat de waerachtighe liefde

licht

light in het versmaeden van allen
troostende ghenoechte / ter liefde
van die-men bemindt. Daerom/
mijn ziele / indien ghy meynt / dat
ghy uwen Godt bemindt / proeft
het hier mede ; aensiet hoe ghelijck
ghy blijft volherdende in u ghe-
bedt als ghy van alle smaech / licht /
troost / ende beboelicheydt berooft
zijt. Siet oft ghy dan ghetrou-
welijck u beste doet om daer in
teenemael ober-ghegheben te we-
sen in den wille van uwen Heere/
ghelijck ghy in't begintsel uwen
wille gherecht hebt / sonder u te
quellen / om dat ghy niet bidden ;
mediteren / oft aspireren en kondt /
maer zijt teenemael te bidden met
synen wille / aen den selven u ghe-
rustelijck onderwozpen houdende
in alle quellinghe.

D E N W E G H.

CHristus treckt voorts lancks ee-
nen wech van 71. treden, ander.
halven voot.

DE XI. STATIE.

Hulpe van Simon Cireneus.

Eenen driehoek daer Simon Cireneus ghedwonghen is gheweest het Cruys te helpen draghen, op dat onsen Salighmaker onder het selve niet en soude blijven.

GHE

G H E B E D T.

Ick bemerck / o Heere /
dat ghy ober-last ende
vermoept zyt. Och dit
Crups valt u soo swaer
om draghen / ende be-
geert van ons gheholpen te zyn /
dat is / dat wy malcanderens
Crups / verdriet / pijn / quellinghen
souden ter liefde van u geerne hel-
pen draghen. Ende dies wilt ghy
in alle onse swaricheden ons ghe-
stadelijck by- staen / ende den mee-
sten last draghen. Gheeft ons dese
gratie Heere / ende aldus sullen wy
t'samen beginnen met alle liefde u
te loben ende dancken / ende hier
namaels met alle de heylighen in
alle eeuwen der eeuwen. Amen.

M E D I T A T I E.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

VEn ghebzecken dan gheen
redenen (mijn ziel) niet al-
leen om u te vernieten inde teghen-

woordighejdt van die Goddelijcke Majesteit/ die hemel ende aerde verbult / maer oock om nu hem ghetroouwelijcker te willen behaghen / ende ten opsicht van synen liefften wille alleen u ghebedt te gaen doen / sonder ter werelt daer in iet te pretenderen/ streckende tot uwen troost oft solaes / maer alleen dat synen liefften wille gheschiede / soo u gheleert is inde bereydinghe vooz de eerste Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Als nu den Sone Gods (mijn Aziele) soo hartelijcken gevallen was die eerste-mael onder dat swaer Cruys / hoe meynt ghy dat de felle handen / sonder acht te slaen dat hy geheel machteloos was/ heel vermoeyt/ heel cranck/ hebben begonst ront-om hem te roepen en te tieren als bziesshende leeuwen / ende met stocken/ met coorden/ met voeten/ en buysten hem wozeedelijck

te

geholpē van Sim. Ciren. 11. stat. 173
te slaen / segghende dat hy op soude
staen / dat hy voortz spoepen soude /
dat hy't soo niet ontgaen en soude.
En den ootmoedigen Iesus doen-
de al sijn uiterste beste om dese
wzeede beulen ghehoorsaem te zijn
so heeft hy gepooght om op te staen /
maer eplacen dat pack des Crup-
cen woegh al te swaer / hy en con-
de dat niet meer alleen op-heffen.
Wat remedie? want die wzeede
Joden / die niet en vrees den besmet
te worden niet de doot en wzeede
slaghen / die sy den Sone Godts
aen-deden / en dorsten het Crupce
niet aenraecken om niet besmet te
worden / want sy het Crups als
eene maledictie achten. De Hen-
densche soldaten die en wildent
oock niet doen / om dat sy het
Crups versmaeden; die Disci-
pels ende sijn vrienden en dorsten
hen niet tooghen: ende nochtans
dese beulen willen hem voortz
hebben. Hy pooght soo hy can
wat voortz te gaen / maer hy en
can het ghewichte niet meer dra-
ghen / soo dat sy selver begonsten te

breefen datse hem op den berg
niet levende crijghen en soudē.
Daerom siende daer passeren Si-
mon Cireneus / hebben hem tegen
sijnen danck (hoe onghewillich dat
hy was) bedwonghen / ende ghe-
welt aenghedaen / op dat hy het
achterste eynde des Cruyts drae-
ghen soude. Welck hy bedwon-
ghen zijnde heeft ghedaen. Maer
hoe luttel hulpe moet den Saligh-
maker van sulck-eenen bedwon-
ghen dienst ontsaen hebben.

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel der Meditatie.

Hoe waerachtigh (o mijn zie-
le) is die prophetie die van
desen droeben ganch is sprekende /
al-waer uwen Salighmaecker is
claghende: Isaia 63. Torcular cal-
cavi solus, & de gentibus non est
vir mecum, Ick hebbe alteen als
een drupbe onder de persse des
Cruyts ghelegghen / ende van al-
le die lieden en was niet eenen
man / die my ghewilligh daer

in

geholpē van Sim. Ciren. 11. stat. 175
in gheselschap houden soude. Godt
almachtigh nu soo debyl / eranck /
ende uyt-ghebloet wesende / daer
hy hem niet rechten en conde / al
ghebraken hem die lichaemelijcke
crachten / nochtans vol begheerte
om op dien Bergh sijn offerhande
te gaen doen / niet meer voorts
commende / hebbende een cleyne
hulpe van noode / van alsoo veel
dusenden van volcke die hem
quamen sien sterben / en wilde niet
eenen man hem helpen / oft sijnen
dienst presenteren : soo dat hy alleen
heest moeten dien wijn der eeuwi-
gher verlossinghe persen sonder
hulpe / tot alder tijdt dat de felle
beulen / bresende dat hy soude op
den wegh sterben / het Cruyce
geent van al en begeerende te ge-
raecken / siende daer ontrent eenen
heydenschen man Simon van Ci-
renen / hebben hem (niet-teghen-
staende al sijn ontfegghen / teghen-
strijden / ende woestelen) bedwon-
gen het achterste eynde des Cruy-
cen te nemen / ende soo naer Iesum
te draghen. Wonder boven won-

der! dat Godt om den mensche
lijdt / ende dat den mensche hem
in't lijden gheen gheselschap en
wilt houden: Godt draegh het
meestedeel van't Crupce / ende wy
ontsegghen een cleyn deelken:
Godt die doet het ghewilligh /
ende wy door puer bedwanck;
wat wonder, ist dat Jesus soo lut-
tel hulpe van sulck-eenen bedwon-
ghen onghewillighen dienst ont-
fanghen heeft?

Voor-nemen ende verweckinghe
van den wille.

Vierde deel der Meditatie.

Maer / mijn ziele / welck
mach de reden wesen dat
uwen Saltghmaecker in al sijn
lijden alleen heeft gheleden; maer
in sijn Crups-draginghe dat hy
moet een hulpe hebben? 't welck
hy niet soo veel toe en laet om
hem selven te vertroosten / als om
ons een verborghen mysterie te
leeren / te weten / dat hoe wel hy dat
soo geerne droegh / als al de reste
van sijn lijden / 'tselbe ons noch-
tang

geholpen vā Sim. Ciren. 11. stat. 177

tang niet te bate en soude comen/
al was het soo crachtigh / 'ten 30
wop daghelijcks mede ons Crupce
met hem dzeeghen. Wonder bo-
ben wonder ! alsoo langhe als wy
hier woonen in dit dal der tranen /
moeten wy ons Crupcen / ende die
heel ende swaer daghelijcks dze-
gghen / ende nochtang en willen wy
die moete niet leeren van dat op het
salighste / ende oock (om soo te spre-
ken) het ghemackelijckste te doen :
want op eenen tijt een Crups van
thien pont sal ons swaerder we-
gghen / dan op eenen anderen tijdt
een Crups van hondert pondt.
Waer door dat dit gheschieden can /
suldy wt dese ghelijckenisse ver-
staen : Leght eenen last van thien
pont op eenen man die in drie da-
ghen niet gheten en heeft / die sal
hem heel swaerder vallen / dan ee-
nen last van hondert pont als hy
versch is ende wel geten heeft / ende
salder boozder mede comen gaens
sonder claghen / dan hy van te bo-
ren dede met dat van thien pont /
met het welck hy alle stappen ver-

suchte. De spijsse der zielen is den
 wille Godts te doen / van welcke
 spijsse onsen Heere Jesus seyde / dat
 het volbrēghen vanden wille sijns
 Vaders zijn spijsse was. Iann. 4.
 Als ghy dan / o mijn ziele / veel
 daghen zijt sonder dese vaste goe-
 de spijsse te eten / ende dat op die
 maniere als men ander spijsse moet
 eten om daer deught af te crijghen /
 te weten met goeden appetijt / met
 groote begeerte / wat wonder is 't
 dat ghy in alle uwe macht ende
 cracht verflaut zijt / ende dat ghy
 soo creunt / ende claeght van een
 cleyn Cruyce / veel meer dan van
 een groot op een ander tijdt / als
 ghy u teennemael ober hebt ghe-
 gheben in dien wille van uwen
 Godt / ende gheheel naer den synen
 u hebt willen conformeren ? 'Tis
 oock den goeden appetijt ende hon-
 gher die de spijsse / oock qualijck
 ghecockt / doore ende drooghe / soo
 smaeckelijck maecht / ende soo nut-
 tigh. Soo oock die goede ghewil-
 lighe begeerte vanden wille Godts
 in als te doene / is die ons desen
 wille

geholpen van Sim. Ciren. 11. fiat 179

wille soo smaeckelijck / licht / ende
saligh maecht. Waer door mepnt
ghy dat comt / dat desen Simon
Cireneus meer trochten claecht /
meer pijn ende quellinghe lydt /
ende meer bedwonghen / ende ghe-
stooten moet worden om een cleyn
deelken van't Crupce te draghen
nae Christus / dan onsen Saligh-
maecker om dat gheheel pack al-
leen ende soo langhe te draeghen.
Om dat de eenen dat soo geerne
droegh / siende dat het den wille
Godts was / ende den anderen soo
onghewillichlyck / waer upt oock
spruyt het verschil vande profy-
ten: want men leest niet veel van
de groote profyten die Simon Ci-
reneus ghedaen heeft met sijn on-
ghewilligh draghen van het crup-
ce / ende wy sijn seker dat die ghe-
willigheyt waer mede Christus
het sijne droeght / de werelt heeft
verlost. Groot / voorsaker is uwe
dwaesheyt / mijn ziele / dat het
Crupte / d'welck ghy moet dra-
ghen / 'tzy u lief oft leet zy / dat ghy
dat niet en wilt sonder moeyts

draghen/ ende met groote vzeught.
 'Twelck ghy doen sult / indien
 ghy dat geuilligh om-helst. Men
 bindt een crupt met clepne swac-
 ke stekende aerckens / 'twelcke hoe
 ghy min douwt / hoe langher dat
 het douwt ende stekende blijft; maer
 eens tusschen die handen ghe-
 douwt wesende / alle die stekende
 rauwe aerckens worden ghebogen /
 ende en doen gheen sinerte meer;
 van ghelijcke is het oock met alle
 tribulatie / mijn ziele / hoe langher
 ghy blijft twijfelende / oft ghy die
 oock wilt aenbeerden / oft tegen
 ulwen danck beuuefdelijck lijdt /
 soo sal sy u smerten: maer omhels
 die cloeckelijck / ende gheuilligh
 als den liefften wille Godts / die
 u die seynt als eenen grooten schat
 en gabe / soo en sult ghy maer een
 cleyn luttelken pijn inde nature
 gheboelen in't beginsel / maer u-
 wen gheest sal vol ruste / vrede ende
 peys blijven / liever hebbende het
 vol-bzenghen des liefften wille
 Godts / dan die begheerten van u
 bedorben nature. Dese considera-
 tie

geholpē van Sim. Ciren. 11. stat. 181
tie sal u daer toe wonderlijck hel-
pen / indien ghy die wel grondeert.
Te weten / dat Godt is dat opper-
ste goet / die u soo bemindt / dat hy
u altydts begheert het beste te
gheben tot sijn eere / ende uwe sa-
lighejdt ; ende daer-en-boven / dat
hy is de opperste wijshejdt / die
weet wat daer toe beter dient ;
ende ten derden dat hy is de op-
perste moghenthejdt die dat can
doen. Wilt hy u dan het beste ghe-
ben / weet hy't / ende can hy dat
doen / hoe condy van die opperste
goethejdt / mistroutwen / dat hy dat
niet doen en soude / die u soo be-
mint heeft ; oft hoe zydy soo ver-
metende van beter te willen weten
wat u dient / dan hy die de opper-
ste wijshejdt is ; oft hoe zydy soo
stout van u te setten teghen sijn
opperste moghenthejdt / oft soo
kinderachtigh van te willen ont-
gaen eenen dranch om dat hy een
luttel bitter smaecht / daer u le-
uen ende eenwighe salighejdt aen-
hanght ? Neen / neen / mijn ziele /
doet t'eenemael contrarie / aen-

182 Den Bloedigen Bruydeg om

beert ghewilligh al dat hy u laet
overtomen / van wie dat het oock
3p / als van hem alleen ghesonden
uyt liefde / als het beste dat u nu
op dien tijdt bequaem is / al dunc-
ket u teenemael contrarie / ende soo
sal het selve sweert der tribulatiën/
dat u soude ghequetst hebben / die-
nen vooz een wapen / om u eyghen
liefde te helen / ende sult daer mede
ghenoechlijck schermen / indien
ghy dat cloeckelijck als een gabe
Godts met die hant have / ende niet
als een Crupce met het scherpe
aendeert ; Wilt het toch soo proe-
ven / ende sult die waerheyt
bedinden.

D E N W E G H.

Christus gaet voort tot hondert
een-en-tnegentich treden, ende
eenen halven voet.

D E

vallende aende poorte. 12. stat, 183

DE XII. STATIE.

Den tweeden val Christi onder
sijn Cruys.

Plaetsgenoët **PORTA IUDICIARIA**
alwaer den Sone Gods wederom
valt onder de voeten, overladen
met het gewichte des Cruys.

GHE-

G H E B E D T.

Griste Jesu / ghy
 balt hier wederom
 ter aerden (door
 wiens woordt alle
 Menschē ende En-
 ghelen met de Ele-
 menten blijven staen) tusschen alle
 dese versmaetheden / ende verwoz-
 pingen / belijden wy opentlijck en-
 de bekennen dat ghy alleen onsen
 wettelijcken Coninck ende Godt
 zijt: dus willen wy u met alle oot-
 moedicheyt ende eerbiedinghe aen-
 bidden / in u vastelijck ghelooven /
 op uwe oneyndelijcke verdiensten
 betrouwen / ende met gantscher
 herten wenschen om uwe goeder-
 tierighe gratie: op dat wy hier be-
 ginnen met alle liefde u te loben en
 dancken / ende hier naermaels met
 alle de Heplighen in alle eeuwen
 der eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

V Bindende / mijn ziele / met
 soo veel obligatien ghelaeden
 tot uwen Salighmaker / naer dat
 ghy weet dat hem niet aenghena-
 mer en can geschieden / dan dat wy
 met hem ons selven becommieren
 in't inwendich ghebed; begint die
 te doen met die meeste ootmoedig-
 heyt / ende met die puerste meynin-
 ge die u sal moghelyck zijn. Waer
 toe u helpen sal een ooghe merck ge-
 slagen op syn onsprekelycke weer-
 de / ende op u afgrondig snootheit;
 op syn ghetrouwe Vaderlycke lief-
 de / ende uwe onbekentsame onghe-
 trouwigheyt / ende voszts al 'tghe-
 ne staet inde bereydinghe van de
 eerste Meditatie. fol 4.

HISTO.

186 Den Bloedigen Bruydegom
HISTORIE.

Twede deel der Meditatie.

Ghy hebt/ mijn ziele/ uwen be-
gindden ghesien in die sware
pijne/ waer hy syn upterste beste
was doende om hem op te rech-
ten/ ende syn Crucce weder op
syn schouderen te nemen. Maer
soo hy dat niet machtigh en was
alleen te draghen/ die onghena-
dighe beulen hebben dat met me-
nichte van slaeghen ende dreyghe-
menten hem willen bedwinghen
te doen. Maer eplacen te ver-
gheefs/ dooz dien dat den goeder-
tieren Salighmaker nu soo flauw
was/ dat hem niet moghelijck hy-
cans en was voorder te gaen/ als
de ghene die soo veel dierbaer bloet
haddie ghestort op soo veel dier-
sche plaetsen/ dat hy nu heel mach-
teloos was. Dit siende dese wree-
de honden/ soo sy nu bedwinghen
mesende/ niet upt liefde/ maer van
vreesse dat sy hem op den bergh
van Calvarien niet en souden alle
schande aen-doen (Simon Cire-
neus

nens hadden niet ghewelt over-
streden / ende bedwonghen om het
Cruyce te helpen draeghen / soo
beginnen sy weder tot Iesum te
roepen: Was/ras / dat hy voort
soude gaen / waerom den eenen
hem niet sijne coorde daer hy me-
de ghebonden was / trock / den an-
deren metten hant / den anderen
die stootte hem niet sijne voeten /
ende die andere sloeghen hem niet
stocken. Maer wat noot ist al dit
ghewelt aen te doen / naedemaet
hy meer begeerte heeft van voort
te gaen om te stercken / dan ghy-lie-
den / o beulen / om sijn bloet te stoz-
zen ? Scheppende dan den soeten
Salighmaker eenen nieuwen moet
niet alle de macht die hy can /
herneemt sijn Cruys / omhelst dat
vriendelijck / ende draeght dat niet
de hulpe van sijnen ongewillighen
hy-staender Simon Cireneus.
Maer doen hy nu in dit bitter
equipage hadde sommige straeten
weeghs ghedaen / ende quam aen
die poorte / die tot den bergh van
Calvarien leyde / daer is hy we-
der

188 Den Bloedigen Bruydegom
der als doodt onder dat swaer
pach des Cruyce gheballen.

Confideratie oft over-legginghe
van dit myfterie.

Derde deel vande Meditatie.

Hoe wel / mijn ziele / is heden
volbracht het woordt van den
Prophete Ifaias / doen hy on-
sen Salighmaecker was inden
gheest alsoo gheladen siende gaen
met syn swaer Cruyce ter doodt/
als hy seide: Isa. 53. Verè languores
nostros ipse tulit, ægrotationes no-
stras ipse portavit. Inder waer-
heydt hy heeft wel onse ellendig-
heden ghedraghen / ende met onse
siecken gheladen ghebreest. Want
als ghy wel wilt insien alle die
qualiteyten van uwen Verlosser;
van sijn lichaems weghen / hy
was de ghesontste die op der aer-
den was; van sijn lebens wegen /
hy was den onnooselsten / deugh-
delijcksten / ende onberispelijck-
sten diemen soude hebben connen
wenschen; van sijnen persoons we-
ghen / soo was hy den eenighen

Sone

Sone Godts mensch gheworden
sonder sonde. Hoe comen dan dese
soo onspreekelijck tormenten aen?
Godt is rechtveerdigh / hy en
strafft niemant sonder misdaedt:
en heeft hy (ghelijck hy en doet)
gheen sonde opt ghedaen / is hy den
Sone Godts / die oneyndelijck
goet is ; hoe is't moghelijck dat
Godt synen Vader / die de recht-
veerdigheyt selve is / hem soo on-
ghenadelijck strafft ende castijdt?
Neemt mijn ziele / eenen deghelijc-
ken rijcken Heere / die tot eenen
misdadighen mensch affectie dra-
ghende / borgh soude blijven aen
den Coninck / wilde hy hem syn
misdaedt vergheben / ende al syn
goet ende synen persoon te pande
soude stellen voer't misdaedt van
dien misdadighen / indien hy hem
niet en beterde / ende noch iet dies-
gelijcks noch quame te bedriyben.
Den Coninck beweeght zijnde
door de bedinghen van dien eer-
lijcke Edelman / schenckt den mis-
dadigen het leven / mits de borgh-
tochte voer hem ghepresenteert /

-dat

190 Den Bloedigen Bruydegom
dat hy niet meer het selve quaet en
sal comen te doen.

Maer oft desen misdadigen soo
ondanckbaer / onbeleest / ende boos
waere / dat hy terstont verloft we-
sende / de selve verraderij ende
schelm-stucken bedrebe / waerom
dat hy van te voren ter doodt ver-
toesen was ; soude den Coninck
gheen recht hebben op dien per-
soon / ende op al het goet van sijne
bozgh-tochte / ende den quaelijck
beraeden bedrogghen bozghen wel
reden hebben van hem te beclae-
ghen van die onmenschelijcke on-
danckbaerheyt vanden boosen
mensch / die hy het leven hadde
ghesalveert / ende sulck-een vrient-
schap ghedaen / met soo groot een
perijckel / dat hem nu soo diere
den hals / ende alle sijn goet cost /
al welck niet-teghenstaende / de-
sen misdadighen brenghet door
moetwilligheyt sijnen verloffer
in dese upterste benautheydt.

Voor

Voornemen van sijn leven te beterē.
Verweckinghe vanden wille.

Vierde deel der Meditatie.

Hoe claerlijck can ick nu sien
de grootheddt van mijn on-
danckbaerheddt ? Nae-de-mael
dat ick sonder twijfel ben dien
misdaedighen / die dooz de erf-
sonde de doodt schuldich was / en-
de gebangen onder de banden van
den thorn Godts. Den eerlijcken
Edelman heeft sonder twijfel
gheweest den Sone Godts / die
my dooz sijn goetheddt bemindt
heeft / ende compassie met my ghe-
hadt heeft / want in my niet weer-
digh en was om bemindt te we-
sen. Desen alder-edelsten Godde-
lijcken persoon is dooz medelijden
aen Godt den Vader ghenade gaen
bidden om sijn slaeye; sijn goetd /
sijn eere / sijn bloedt te bozgh gaen
stellen / wilde hy my het leven
schencken / belovende dat ick
deughtsamigh soude leven / ende
my soude wachten van alle boos-
heddt ende doodt-sonde. Die goet-
heddt

heydts / wiens nature ghe-
 neghen is tot barmhertigheyt/
 schenckt aen synen Sone het leven
 van my / syn arme slaef / op de
 conditie van borgh-tochte / want
 al is die opperste goetheyt ghe-
 nadigh / soo is sy oock nochtans
 rechtveerdigh. Ick worde ver-
 lost : van een kindt des dupbels
 worde ick ghemaect / door de gra-
 tie / een kindt Godts. Men houdt
 my voor de conditien van't ac-
 coordt ; ick acceptere die / ick on-
 derteeckene de selve / ende beloofte
 in't Doopsel al dat t' onderhou-
 den. Maer ick en ben soo haest
 niet verlost / vergetende mijnen el-
 lendigen voorgaenden staet / niet
 achtende op die gramschap van
 den Almoghenden Coninck / geen
 werck makende vande liefde van
 mijn goedertieren borgh / noch
 iet passende op al dat verlies / pij-
 ne / schande / ja de de doot die hy sal
 moeten lyden indien ick mijne be-
 loste breke ; ick gae vrymoedigh
 uyt ghenoechte / ende ick bedrijve
 die sonde / niet alleen een oft twee /
 maer

vallende aende poorte. 12 stat. 193

maer tyiene ende tyiene / jaē hon-
dert. Ende dan ben ick verwon-
dert den rijcken Sone Godts in
sulck-een armoede te sien / den ghe-
sonden met sulcke wonden ghe-
quetst te aenschouwen / die schoon-
heyt der hemelen soo ghedefigu-
reert te bemercken / die stercke mo-
ghentheyt soo machteloos te sien
ligghen onder het Cruys. Verē
languores meos ipse tulit. Inder
waerheyt hy heeft wel mijn boos-
heden ghedraghen / ende dier be-
taelt. Want ick niet van sinnen /
ende van alle menschelijck gheboe-
len berooft / soude ick niet meer
ende swaerder gheacht hebben de
sonde te doen / die den Sone Godts
soo dier comt te staen ? Dat ic
niet harder en waere dan eenen
steen / niet ondancbaerigher dan
een wilt dier / soude ick niet an-
ders sulck-een onbegrijpelijck
weldaet achten ? soude ick niet an-
ders mijn leven schicken ? soude
ick niet anders soecken hem te be-
lieben ? sinen wille in als te vol-
brenghen ? ja ick boozwaer. Maer

I

waer

waer naer verheyde ick? Indien
 ick van daeghe niet en beginne
 eens oprechtelijck hem te dienen/
 wat weet ick oft hy my morgghen
 den tijt sal gheben; Hebbe ick niet
 langhe jaren ghenoech uptghestele
 my t'eenemael tot synen dienst te
 gaen begheben? Wil ick noch lan-
 der alle sijne inspraecten versma-
 den? Wil ick noch verwachten dat
 den Apostel seght/ Heb. 6. dat den
 acker die dickmael den reghen op
 hem comende drinct sonder vruch-
 ten boorts te brenghen/ seer haest
 van Godt vermaledijdt sal wor-
 den? Hoe menichmael hebby den
 dautw synder gratien ende verma-
 ningen/ en sabonts/ en smorgens/
 en snachtes / en in den middagh
 gheboelt/ ende nochtans weder-
 staen? Het sal eens die laetste zijn/
 ende die niet de reste niet waer-
 ghenomen/ adieu booz al/ inder
 eeuwigheyt verlozen.

Ach / mijn ziele/ wilt u daer af
 wachten? Pu ter-wijlen dat den
 dagh der ghenaden is noch claer
 schijnende/ eer hy ten abont comt/

gaet

gaet valt uwen alder-minnelyck-
 sten borghe te voete / die u daer al
 ligghende onder syn Crups is
 verwachtende: doet hem het be-
 clach upt den gront uws herten
 van het onghenadigh lijden dat
 ghy hem hebt aenghedaen. Seght
 hem u schuldt / bidt hem vergiffe-
 nisse/ende naedemael dat hy geenen
 anderen troost en kan ontfanghen/
 dan dien van u liefde (want de
 doodt moet hy gaen sterben / om
 dat hy voer u borghe heeft ghe-
 bleven) ten minsten gheeft hem
 dien troost; ende vertelt hem in't
 langhe hoe ghy u leven van desen
 ooghenblich af sult gaen beteren/
 hoe vperighlyck dat ghy hem sult
 gaen dienen / ende hoe ghetrouwe
 lyck ghy hem sult gaen bemin-
 nen / ende daer naer doet u beste
 om u boornemen vastelijck altoos
 te onderhouden.

D E N W E G H.

Christus is noch al voorts geleyt
langhs eenen wegh van drie
hondert acht-en-veertich tredent,
en twee voeten, makende Landt-
voeten neghen hondert dertich en
neghen duymen, ende 't seste paere
van eenen duym.

de vrouwē aensprekēde. 13. st. 197

DE XIII. STAFIE.
Spraecke met de Dochteren van
Hierusalem.

Iesus keert hem tot de bedroefde en
weenende Vrouwē die hem volgē
deselve aensprekende : onder de
welcke Veronica hem eenen doec
biedende, ontfangt den selven van
hem weder met de gedaente sijns
aenschijns daer in gedrukt.

G H E B E D T.

 Alderlieffsten Heere/
 en moghen wy geen
 tranen over u fel lij-
 den storten / dat wy
 immers bitterlijck
 weenen over onse
 ontallijcke sonden / eenighe oorsake
 van alle dese smer ten en toornentē.

Wy betreuen dan hier voer u
 alle onse misdaden / ende eben-wel
 soo en comen wy ons niet ont-
 houden van te storten tranen van
 medelijden / aensiende u ghebene-
 dijdē aenschijn sonder ghedaente /
 sonder schoonhejdt / teenemael ont-
 stelt ende nagmaeckit.

Bernhertighejdt / o bernher-
 tighen Jesu! wilt doch vergeven
 ende uytdoen alle onse sonden ende
 blecken / om de welcke ghy aldus
 ontstelt ende onteert zijt ghewor-
 den / repnighē ende vernientot het
 Goddelijck Beeldt / 'twelck ghy
 in onse zielen hebt ghedruckt / ende
 maecht door uwe gratie dat wy
 voort-aen het licht uws aenschijns
 op

de vrouwē aensprekēde. 13. stat, 199
op ons gheteekent onbehindert
houdende / moghen ten eynde van
u ontfanghen worden tot het aen-
schouwen van u mirrelijck aen-
schijn inden hemel / om aldaer u te
loben met alle de Heplighen in al-
le eeuwen der eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Als ghy nu (mijn ziele) u
verootmoedicht hebt inde
presentie van dien grooten Godt
(in wien ghy zijt levende / roe-
rende / ende ghesloten sonder daer
inder eeuwigheyt uyt te comen)
door het overdencken dat ghy alle
u sonden door sijn Goddelijcke
ooghen ghedaen hebt / ende u her-
weckt hebt tot liefde / door't aen-
dencken van sijn goedertieren-
heyt / dat hy u die soo lichtelijck
heeft vergheben / alsof hy die niet
ghesien en hadde / soo haest als ghy
hem daer af met liefde hebt ver-

184 Den Bloedigen Bruydegom
giffenisse ghebeden/ recht u mep-
ninghe van nu dooztaen alle uwe
wercken / maer naementlyck dit
ghebedt / te gaen doen alleen om
hem te behaeghen / soo ghy geleert
zijt inde bereydinghe vooz d'eerste
Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

NMer den tweeden bitterē val
die uwen hermeepden Sa-
lighmaecker (mijn ziele) gheballen
was aen die poorte ludiclaria ghe-
noemt / soo hebben die wyede beu-
len weder uwen Salighmaecker
met veel slaegen ende stooten doen
op-staen / ende het Crupsce weder-
om doen hernemen / dat hy dooz-
cranchheydt ende swackheydt des
lichams hadde laten vallen / waer
mede hy voek gheballen was /
welck Crups hy nochtans niet
den wille alder om-hefsde. We-
sende dan weder opghestaen / ende
in desen droeben wegh nu voozde-
rende ende vermeerderende sin-
lietde hoe hy naerder het eynde
quam /

devrouwē aensprekēde 13. stat. 201
quam / al vercranchte syn ghebe-
nedijdt lichaem lancks te meer/
soo heeft hy daer een deel vrou-
wen ghesien die door die groote
mismaecktheit / moepheyt / schan-
de ende cleyghheidt / diemen on-
sen Saltghmaker aen-dede / be-
weeght wesende tot compassie en
medelijden / seer bitterlijck schrep-
den. Men wie onsen Verlosser se-
de: Luc 23 Dochters van Ierusalem
en wilt over my niet weenen maer
over u, ende over u kinderen. Al oft
hy seide: En weent niet / al oft
ghy meynde dat ick dese bittere
doodt teghen mijnen danck ginck
lijden; Neen/want ick my ghelwil-
lich gaen op-offeren ter glorie van
mijnen Vader/ende om alle de son-
den der werelt: maer weent om
u selven ende om u kinderen/want
indien dit gheschiedt in een groen
hout / wat salder gheschieden in
eenen dorren stock?

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

A Enmercht ghy niet uyt dese
Historie (mijn ziele) de groote
vzuchten die den mensch ver-
crijcht die hem geerne becommert
met het lijden / ende met de passie
Christi te aensien? Want ten eer-
sten dese goede vrouwen die mo-
ghelijck maer uyt curienscheydt en
quamen die executie van onsen
Salighmaker aensien / wierden
terstont met een bewegelijcke na-
tuerlijcke compassie tot hem be-
roert / hen dunckende onredelijck
te wesen een mensch soo te tracte-
ren. Den Heere siende die goede
dispositie / spreektse aen ende on-
derwijstse vande onbolmaeckte
beweghelijckheyt die sy hadden /
ende tooghde hun de materie om
een beter te hebben. Hier mede niet
te vreden wesende / gheeft hen die
schoone leeringhe van dese weech-
baere comparatie; Indien al dit
gheschiedt in het groen hout / wat

salder

de vrouwē aensprekēde. 13. stat. 203

salder geschieden in't droogh hout.
Want dit is de natuere bande
Goddelijche goetheydt / dat sy eerst
den mensch is vermaenende oft
door eeuighe onberwachte middel/
brenghende tot een insien van sy-
selven / van sijn perijckel / van dat
toecomende leven / oft van iet an-
ders daer Godt weet dat hy meest
sal door beweeght worden. Indien
den mensch hem dan / volghende
dese gratie / tot Godt keert / ter-
stont comt hem Godt met een
nieuwe meerdere gratie te ont-
moeten / de welcke / indien hy ghe-
noech doet / terstont sal hem een
andere versche geschoncken wor-
den / t'elkens hem met meerder
licht / hulpe ende liefde bedrēgende
om Godt beter te dienen ende te
beminnen / ende dat alle die tijden
van sijn leven lanck / want Godt
eenen gheduerighen in-bloet is /
waeren wy maer alleene altoos
bereedt om t'ontfangen : Daerom
sepde Ghy den Heere: Zach. 1. Con-
vertimini ad me, & ego convertar
ad vos. Keert u lieben tot mi / ende

ick sal nu tot u lieden keeren. En
 soo gheschiedet oock dat hoe de
 ziele haer min tot Godt ende tot
 die straelen des hemels comt te
 keeren/ hoe verblinder/ couder/ lic-
 haemelijcher / ja beestelijcher dat
 sy wordt. Ende daer door valt sy
 van d'een sonde in d'ander / vande
 cleyne in een meerder / vande mid-
 delbare in groote / ende vande da-
 ghelijcksche inde doodelijche / ende
 dat alleen om dat sy die eerste ver-
 maninghe versuynt heeft van
 haer tot Godt te keeren / ende om
 dat sy dat eenpaerlijck noch ver-
 suynt.

Goet propoost wt berouw. Ver-
 weckinge vanden wille.

Vierde deel der Meditatie.

Dit is so mijn ziele/ dat al ons
 welbaert comt van ons tot
 Godt te keeren / ende met hem
 becommert te wesen/ verlaetende
 de creaturen; ende ter contrarien
 al ons verlies en comt niebers
 elders wt/ dan door ons herten
 ende sinen te keeren tot de crea-
 turen |

de vrouwe aensgrekēde. 13. stat. 205
turen; welck al en konnen wy
inden eersten niet verstaen / epla-
cen / wy comen't daer nae soo dier
te becoopen ende te gheboelen / hoe
waer dat dese woorden Gods zijn /
daer hy seide: Ieremias 2. Scito &
vide quia malum & amarum est re-
liquisse te Dominum Deum tuum.
Weet ende siet dat het quaet ende
bitter is uwen Heere uwen Godt
verlaeten te hebben / ende ghekeert
te wesen tot die armen schepselen /
die onsen hongher niet versaedē
en connen / maer meer tergen; die
onsen dorst niet en blusschen / maer
meer ontfleken. Wat hebben wy
inden wegh van Egypten / ick seg-
ghe / vande werelt / andersghe-
bonden dan trouble wateren / on-
lustigh ende stinckende / die in on-
se ziele veel sieckten hebben aen-
ghebrocht / ons sinnen aen de crea-
turen met lust ghehecht / ons be-
gheerlijckheyt daer aen ghecleeft /
ons toornighedē ontfleken teghen
die ons de selve hebben willen be-
letten / ons hope / vreesē / droefhedē
ende blijdschap vande eeuwighē

206 Den Bloedigen Bruydegom
dinghen laeten op de aertsche sin-
ken/ons verstant verduyfster/ons
memorie verstroydt / onsen wille
neder- gheboghen / ons reden heel
creupel ghemaeckt / ende hincken-
de naer die eyghen liefde / ende on-
sen armen gheest soo diep ghedan-
ghen / ende ghetzammiseert van
die sinnelijckheydt / dat hy bycans
niet en derft eens kermen oft cla-
ghen! Och armen staet! o desola-
te ghesteltenisse! hoe dier becoopt
nu die ziele dat eerste ongetrouwe
afwijcken / ende wederstaen van
de Goddelijcke gratie / naedemael
dat die gheneuchte die sy plach te
nemen in Godt / nu soo verandert
is / dat haer niet en smaecht dan
de creatueren! Welck sy noch-
tans t'eenemael moet gaen ver-
anderen / wilt sy niet onderstaen
dese dreyginge die onsen Saligh-
maecker was segghende aen die
dochteren van Jerusalem: Indien
dit gheschiet in een groen hout/
wat sal't gheschieden in het dorre?
Moet den onnoselen al dit lijden
om Godt te behaghen / ende alsoo

te ho-

de vrouwe aensprekēde 13: stat. 207
te komen in sijn glorie? wat sal
moeten den schuldighen doen?
Daerom mijn ziele heden indien
ghy sijne stemme hoort / en wilt u
herie niet verhardē. Soo langhe
als ghy nu den tijdt hebt / ende dat
Goddelijck licht op u is straelen-
de / u vermanende ende tot hem
roepende / wilt hem ghetrouw-
lijck volghen / ende dat niet op het
slechtste / maer op het edelste: en
houdt u niet te vreden met eenighe
goet-schijnende deughden natuer-
lijck te wercken / maer volght
Godt op het edelste naer / roept de
wortelen der ondeughden uyt u /
sonder te vreden te wesen met de
bladeren oft de tacken af te trec-
ken. En doet niet ghelijck die
dochteren van Ierusalem / die te
vreden waeren met ons Heeren
uithwendigh lijden te beschrepen /
sonder te bemercken dat hun son-
den / ende die van haere kinderen
hem dit seluen lijden veroorsaeck-
ten; waerom hy hen vermaende
meer om die oorsaecke van sijn
lijden te beueenen dan sijn lijden
alleen.

208 Den Bloedigen Brnydegum
alleen. Volght mijn ziele dese lesse
nauwe / dat ghy niet alleen en
schout het gene uwen Godt groot
lijden soude aendoen / maer oock
in't minste soude mishaghen / ende
soo suldy lichtelijck alle de sieck-
ten uwer ziele ghenesen / ende we-
der af-heeren bande aerde / ende al
uwe trachten tot Godt neyghen /
maer af al u wel-baert moet co-
men.

D E N W E C H.

Christus comt naer den bergh
van Calvarien door eenen wegh
van hondert een-en-seftigh treden,
ende anderhalven voet, maeckende
landt-voeten vier hondert eenen-
dertigh twee duymen, ende twee
derde deel van eenen dnyem.

D E

vallende aen den berch. 14. stat. 209

DE XIV. STATIE.

Den lesteu val.

Aen den voet oft opganck des berghs
van Calvarien, onsen Salichmaker
van bloet-storten ende vermoeyt-
heyt over-last, valt de leste reyse.

GHE-

210 Den Bloedigen Bruydegom
G H E B E D T.

Oe dickeils vallen
wy ende herballen
wy door crācnoe-
digheyt/ ende men-
schelike broosheyt
in onse oude gebre-
ken! o Heere Jesu!
wy bidden u door desen uwen lesten
val / dat mach de leste repse wesen
dat wy in sonden geballen zijn: ver-
leent ons nieuwe gratie om met
versschē moet/ bā deught tot deugt
voor te gaen/ ende tot het eynde on-
sers leuens cloeckelijc te volherdē/ op dat
wy aldus hier beginnen met alle
liefde u en hē te lobben en te danckē/
en hier naemaels met alle de H. in
alle eeuwen der eeuwen. Amen.

M E D I T A T I E.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

EEnen bequaemen middel
(mijn ziele) om die ober-
groote moghentheide te ken-
nen van dien Heere / met wien

GHP

vallende aen den berch. 14. Nat. 211

ghy moet gaen handelen in't ghebedt / is / u ooghen te slaen. op dat groot Firmament des hemels / ende te dencken hoe dat eenen van sijn dienaers dien geheelen hemel is naer sijn gheliefte gheduerlijck draepende. Hoe moghende moet dan wesen dien Heere / die by hondert dupsenden sulcke dienaers heeft / jae noch hondert dupsentmael schoonder ende machtigher / dan dien soude konnen maecken? Men dien gaet ghy spreken / dien Heere neemt gheneuchte in u ghebedt : beginnet dan met die puerste meyninghe die ghy condit / alleen om hem te behaeghen sonder eenigh ander opsicht oft preten sie / soo gheleert wordt inde bereydinghe voorsz de eerste Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Het is desen Almoghtigen Heere / die soo machtighen dienaers heeft (mijn ziele) die ghy inde voorgaende meditatie

tie

212 Den Bloedigen Bruydegom
tie hebt ghelaeten noch op den
wegh reysende nae den bergh van
Calvarien/gheladen/ja overladen
met den balck des Crupcen/ soo
machteloos dooz alle die toornen-
ten die hy gheleden hadde / dat men
beter mocht segghen dat hy croop/
oft ghetrocken wierdt / als dat hy
ginck / want dooz dien dat gheheel
sijn lichaem soo gheslaghen was/
dat sommighe aeders ghebozsten/
die andere ghequetst mochten we-
sen/ende het selvt lichatm van alle
canten sijpende was banden bloe-
de/ soo was hy soo machteloos ge-
worden dat hy bykans niet den
eenen voet over den anderen en
konde stellen ; ja elck van sijn
voetstappen wierden op der aer-
den gheteekent / dooz de menichte
van het dierbaer bloedt / dat hy
was stortende. Ende ten was
gheen wonder:want die percke des
swaeren Crupce was soo swaer/
ende soo nijpende/ dat sy van alle
canten uyt die hemelsche drupbe
dat dierbaer sap / daer alle son-
dige zielen dooz moesten ghewas-
schen

vallende aen den berch, 14. stat. 213

schen wesen/dede bloeyen. 'E was
op desen wegh / o mijn ziele! dat
ulwen Beminden doorwont kriert
met die diepe/wijde/ende bloedighe
wonde op sijn schouderen / die de
debote Leeraers / op dese materie
schrijvende/ noemen de verborghen
wonde / die hem heeft ghemaect
dat swaer ghewichte vanden balck
des Cruysen duerende desen lan-
ghen wegh / welcke wonde soo die-
pe was / datmer lichtelijck soude
die vingheren ingheleyt hebben /
volghende de neyninghe van som-
mighe debote zielen. De redene
dat bereyffschende / dat nademael
hy voer ulre openbaere sonden
met die openbaere wonden / ende
me dat swaer sielijck Cruys
betaelde / dat hy oock met groote
verborghen smerten / wonden ende
pijnen u verborghen / ghedoken/
oncupfische sonden soude comen te
supberen ende te wasschen / om dat
van alle canten hy u soo veel lief-
te soude betoonen / als ghy hem
leet hebt aenghedaen / ende om dat
ghy sien soudt / Quod copiosa sit

apud

apud eum redemptio, dat den schat
 uwer verlossinghe oberbloedigh
 was. Wat wonder dan mijn zie-
 le/ dat soo ghestelt en verbult zyn-
 de niet bekende ende onbekende
 wonden/ hy niet boozt meer en
 konde? Wat wonder dat tot elc-
 ken boet-schap hy bytans met syn
 aenschijn op die aerde was val-
 lende/ 't welck hy hem wachte soo
 langhe hy conste. Maer eplacen!
 dat en konde niet langhe dueren/
 want soo haest als hy was co-
 mende aen dien boet des berhys
 van Calbarien/ als hy dien soude
 gaen op-climmen/die op den effe-
 nen wegh niet boozt en konde/
 hoe soud' hy met syn Cruyce ghe-
 laden op kommen climmen; Maer
 soo hy soo wilde pooghen te doen/
 siet soo valt hy daer weder mach-
 telooß plat ter aerden/ op syn ghe-
 benedijdt aenschijn onder syn
 Cruys booz de derde repse.

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

Heer balt ghy/ wie sal blijb en
staende; Heere zijt ghy mach-
teloos gheworden/ van wien alle
de creatueren hunnen macht heb-
ben ontfanghen/ ende sonder wien
hy sonder macht soudent blijven?
Ja ghy balt/ en ghy balt machte-
loos/ ende onder u Crups balt
ghy machteloos / ghy stercken
Heuse / op den wegh van mijn sa-
ligheyt. Maer mijn ziele/ siet eens
daer ligghen den Schepper des
wereldts/ hy en roert/ noch handt/
noch voert. Zijn aenschijn is son-
der ghedaente onkenneelijck/ ont-
om hem liggen plassen van bloedt
compassieuselijck/ niet een woordt
en spzeecht hy / ende nochtans syn
arme ongheloobelijcke ghestelte-
nisse / soo hy daer licht / roept
crachtelijck: Thren. 1. O vos om-
nes qui transitis per viam, attendi-
te & videte si est dolor similis sicut
dolor meus? **O** mensch die oer

desen

desen wegh zijt vooz-by gaende!
 wilt eens stille staen / ende aensiet
 ofter opt sinerte oft pijnē was by
 dese mijne te ghelijcken. Heeft opt
 mensche soo desolaet gheweest? opt
 misdadighen soo ghestraft ghe-
 weest? opt moordenaer soo ghepij-
 night gheweest? opt verrader soo
 nijdelijck verbolghit gheweest als
 ich nu ben? Ich die u lieden al van
 niet gheschapen hebbe; Ich die u
 vander eeuwigheyt bemint heb-
 be; Ich die u al den tijdt uws le-
 bens alle goet ghedaen hebbe; Ich
 die quam om u te verlossen vande
 slavernijē vanden dupbel / en vande
 de eeuwighe doot? En ghy / ghy
 grijpt my / ghy vanght my / ghy
 gheesselt my soo wredeelijck / ende
 ghy oberlaedt my met het Crup-
 te van u sonden soo swaerlijck dat
 ich wel mach segghen: Psalm. 128.
 Supra dorsum meum fraxicaverunt
 peccatores, prolongaverunt iniqui-
 tatem suam. Op mijn schouderen
 ende rugghe hebben de sondaeren
 een swaer Cruyce ghetimmert/
 als sy hebben d'een sonde op d'an-
 der

vallende aen den berch. 14. stat. 217
der blijven doen. Want o mensch
indien u groot / swaer / ende onlij-
delijck schijnt die uytwendighe
pijne die ick ben lijdende ; weet
hoorzeker / dat die inwendighe / die
my u sonden doen / veel onberdza-
ghelijcker is / door dien dat mijn
lichaem / om dat het sterffelijck
was / moeste sijn lijden hebben /
met eenighe maete (al was't soo
dat het niet terstondt sterben en
mochte / om te langer te lijden / om
u te betoonen mijn liefde.) Maer
mijn ziele (helaes!) mijn ziele / o
mensch! die onsterffelijck was / die
heeft lijden ghehadt sonder mae-
ten / ende heeft veel onberdzaeghe-
lijcker ghepijnacht gheweest door
het aenmercken van u sonden / en-
de door't aensien van't cleyn pro-
fijt / dat ghy met mijn lijden doen
sult / maer boven al door't weten
vande groote ondancckbarigheyt /
die ghy aen Godt mijnen Vader
soudt bewijzen om soo groot een
beneficie ende weldaet. Want hem
niet meer en mishaeght dan de
ondancckberheyt / ende niet soo

It

aenge-

218 Den Bloedigen Bruydegom

aenghenaem als een danckbarigh
herte/ welck ghy sult soecken dooz
t'oberlegghen van sulcken welda-
den te verwecke om hem ende my
altoos te loben / ende eenpaerlyck
te beminnen.

Danck-legginghe ende verweckin-
ge vanden wille om Godt te lo-
ven ende te dancken.

Vierde deel der Meditatie.

Ick lobe/ ick dancke / ick ghebe-
nedijde u / o mijnen almoghen-
den Godt ! van die onspreeke-
lycke weldaden die ghy my u
arme slabe zyt bewijsende / dat
ghy Schepper van hemel ende van
aerde u vernedert hebt uyt mede-
lijden alle de sonden van dese uwe
arme slabe te comen betaelen / ende
my uwen brandt te verlossen. O
mijnen Godt ! zyt ghy u selven
gaet steken in alle soorte van swa-
righedyt / ende toornenten / ghelijck
ick nu met mijn ooghen des ver-
stants ben siende / ende hebt ghy
die soo langhe om mijn sonden /
ende tot betalinghe van die / ghe-
leden /

leden / tot dat ghy machteloos on-
 der dat swaer onghenadigh Crup-
 te hebt moeten blijven lighende:
 Ende seght ghy noch / eeuwigh
 Waerhepdt / dat dit zijn u minste
 Crupcen / ende dat de ghene / die
 ick doot mijn booshepdt ben doen-
 de / u veel meer mishae ghen / ende
 meerder tozmenten causeren? Wat
 hebby dan al om my ulven byandt
 gheleden? oft wat sal ick u mogen
 doen tot vergeldinghe? Wat sal
 ick u toch gheben tot ghetupghe-
 nisse van danckbaerhepdt die ick
 nu wil gaen betoonen? Quid re-
 tribuam Domino pro omnibus quae
 retribuit mihi; Psal. 115. Wat sal
 ick u toch konnen gheben? Mijn
 ziele / mijn lichaem / mijn leden /
 mijn goet / mijn eere / het behoort
 u al te mael / ghy en hebt my die
 maer gheleent. Quid ergo retri-
 buam Domino? Wat sal ick mo-
 ghen gheben; naer dat ick niet en
 hebbe dan't gheene u toe behoort?
 Ich sal u al schencken dat ick heb-
 be / met de meeste liefde die my
 moghelijck sal wesen / ende een-

buldigh belijden dat ick niet en
 hebbe dat ick u gheben kan dat
 uws soude moghen weerdigh we-
 sen / ende dat ick blijde ben / dat
 ghy soo groot / edel / ende boben my
 verheben zyt / dat ick niet op der
 aerden en kan vinden dat uws
 weerdigh is : daeromj soo noode
 ick hemeel ende aerde / alle bozghen-
 ren des hemels / alle menschen / de
 mane / de sonne / de voghels / en alle
 de ghedierten / datse comen naer
 hem vernoghen hem loben / ende
 vol-doen dat in my ontbrecket.
 Ende want sy dat noch niet en
 kennen doen nae uwe weerde / soo
 bidd' ick u o Almoghenden Godt!
 wil toch u selven loben / dancken /
 ende beminnen voer alle die wel-
 daden my bewesen.

D E N W E C H.

Christus climt voorts henen tot
 Achtien treden.

DE XIII. STATIE.

Wt-treckinge der cleederen.

Hier met onsprekelijke pijn en vernieuwen der aengebacken wonden, ende vergieten des dierbaer Bloets, zijn de cleederen Christi Iesu wreede-lijck uyt-getrocken. De ongenadige Ioden presenterē hem wijn met galle ende myrrhe ghemenghelt.

G H E B E D T.

God verhoort ons
 versuchten en in-
 nige begeerten! En
 isstet noch nietghe-
 noech geleden door
 ons catijbige/ende
 ellendige mensche?
 waer toe desen nieuwe stroom des
 Bloets? O grondeloose liefde! o
 onepndelijke goetheit! Wy ver-
 soecken uyt alder herten/ door dese
 verneude wondē/ ende verscheur-
 de leden/ door die bitter galle ende
 myrche/ laet ons eer sterben/ dan
 eenige bitterheyt/ en galle van haet
 ende nijt teghen iemant in't her-
 te te draeghen/ ende alsoo scheuren
 dat cleedt der broederlijke liefde:
 gheeft ons dan gracie/ o Heere! op
 dat wy aldus beginnen met alle
 liefde u te loven ende te dancken/
 ende hier naemaels met alle de
 Heplighen in alle Eeuwen der
 Eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

O Me beter (mijn siele) dit come
passieuselyc myster te medi-
teren/wilt aenmerckē dat ghy inde
tegenwoordicept zyt van dien ho-
gen Godt/ die hier soo schandelych
ontcleet wort; dat het den gene is/
die alle dingen becleedt/ de hemelen
met de wolcken / de boomen met
bladeren/de aerde met cruyden en
de blommen; dat hy nu van syn
eyghen cleederen berooft wort om
uwen 't wille / 't welck u moet be-
weghen / om met een diepe oodt-
moedighed u ghebedt te gaen be-
ginnen / hebbende alsulche me-
ninghe om Godts wille te vol-
brenghen / als staet inde bereydinge
voor de eerste Meditate. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Den nu den vernroeyden
Salighmaker hoort op den

H. 4

cleedt/

224 Den Bloedigen Bruydegom
bergh van Calvarien ghecomen /
ende van syn swaer Cruyce ont-
laden was / als nu alle reden was
berheysfchende / dat hy wat stille-
kens soude hebben moghen sitten
oft ligghen / om een luttelken te ru-
sten / soo en hebben de felle beulen
hem gheenrespijt ghegeven / maer
hem ghelijck leeuwen omringhe-
lende / hebben begonst syn clee-
ren af te trecken / met een onspze-
helijcke woertheydt / de welcke nu
teenemael aen syn ghebenedijdt
lichaem waeren aengebacken door
de menichte van't dierbaer bloedt /
dat upt alle syn wonden ghebloept
was. Soo dat daer mede al syn
wonden op een nieuwo vernieuwt
wierden / die overbloedigh bloedt
van alle canten waren gietende
met een onberdraeghelijcke smer-
te. Ende hebbē den alder-eerlijck-
sten Heere alsoo naecht ghelaten /
om hem niet alleen onberdraghe-
lijcke pijn aen te doen / maer oock
met onspzekelijcke schaemte te
verbullen.

Con-

Confideratie oft over-legginghe
van dit myfterie.

Derde deel vande Meditatie.

Mijn ziele die nu dese wonder-
derlijke Hiftorie zijt hoor-
rende / hoe die wreede tyrannen
af-ghetrocken / oft / ont beter te
fegghen / af-ghestroopt hebben al-
le de cleederen van uwen Godt.
Wat pijn ende wat toornent
meynt ghy dat hy moet ghele-
den hebben? Dit fuldop eenich-
fins comen ghelwaer worden / in-
dien ghy overpeyft / wat pijn dat
een menfche lijdt / als-men maer
een hart ghebacken plaester van
een wonde af-treicht / t'welck hoe
foethens datment doen kan / al-
laetmen die ront-om de wonde
wepcken / nochtans doet hy een seer
groote finerte / foo dat die gequet-
ste dickmaels seer jammerlijck
roepen ende fchrepen. Wat pijn
moeste dan wesen die gheene van
uwen Salighmaker / van wiens
H. Lichaem gheen plaester / maer
een hart-gebacken cleedt; niet van

een wonde / maer van sijn gheheel
 doozwont lichaem / niet en wiert
 soethens af-ghebaen / maer met
 byandtsche wreetheddt af-getroc-
 ken / soo dat daer dooz alle sijne
 W. wonden op een nieuwt ober-
 bloedelijck begonsten te bloeden.

Maer om dit te doe / wat meynt
 dy datse maecten met de doozne
 croone / bande welcke al en spreekt
 dat Euangelie niet / nochtrants ist
 seker datse moeste op het hooft
 blijven / oft af-ghebaen worden.
 Bleef sy op sijn hooft / hoe men-
 ghen doozen heeft daer aen ghe-
 haecht / in't oversloopen van sijn
 cleederen? hoe moesten alle die an-
 dere steken doen d'een sijde bande
 croone soo gheroert ende ghelust
 wierdt? Als-men ons maer met
 een happe en trecht / kop comen
 'tselue qualijck lijden. hoe moeste
 dan onsen Salighmaker te moe-
 de wesen / in't koteren van alle dese
 dooznen als-men dat cleedt ober
 sijn hooft trock?

Ende indien sy die doozne croo-
 ne af deden / wat torment moet sy

ghele-

gheleden hebben in't upt-treken /
ende weder insteken der doornen?

Soo hebben sy hem dan sonder
eenich medelijden sijn cleederen
upt-getrocken / ende naecht voor
al de werelt ghestelt / soo mis-
maecht / dat hy meer ghelijckenisse
hadde van een beeste die verschijge
slaghen is / dan van een mensche.
Want dat dierbaer bloedt / upt
het hooft / upt het aenschijn / upt
alle die wonden was bloepende
lancks het hant / lancks den hals /
ende lancks al het lichaem totter
aerden toe.

Weynst eens / hoe dat doornmont
lichaem dat wonde op wonde had-
de / deurgædt ende gescheurt was /
inden wint naecht ghestelt zijnde
moeste verstijben? Ende nochtans
dat alder-saechtmoedighste Lam-
meken heeft alle dese tormenten
niet alleen verduldelijck / maer met
groater begeerte om uwen't wil-
le gheleden. Siet hier mijn ziele /
die lebende fonteyne der ghenaden /
upt de welcke al dat-men soude
kannen begheeren / is bloepende.

Want upt sijn dooz-wont lichaem
 wort ghegoten dat dierbaer bloet
 tot verlossinghe van alle onse son-
 den; upt synen mont ontfanghen
 wy dat Goddelijck woordt/ eenige
 spijsse van onser zielen; upt sijn os-
 ghen vallen die tranen der liefde/
 die ons ghetugghen/ sijn ongeme-
 ten goetheydt. Maer upt sijn her-
 te bloeyde die brandende liefde/
 die hem heeft alle dese toornenten
 om onsent wille doen aen-beer-
 dens. Wiens herte sal nu dan soo
 steenachtigh blijven dat hy dooz-
 nptnemende weldaden niet ver-
 weckt en sal worden tot liefde?

Affectie ende verweckinghe van
 den wille.

Vierde deel der Meditatie.

NW/nu mijn ziele/ siende uwen
 bruydegom hoor u staen soo
 ghewont/ bebloet/ mismaecht/ be-
 nauwt/ beschaeint / om u/ sijn lee-
 lijcke ende met sonden mismaeck-
 te bruyt / te supberen/ te ghenesen /
 te verlossen / ende te hertieren: hoe
 conde uwen alderlieffsten soo mis-
 maecht

maecht ghesien? soudy niet willen
gheheel in tranen smiltten om sijn
H. Lichaem daer mede te konnen
supberen en masschen? Och! hoe
gheluckigh soudy zijn / dat al u
bloedt / ende al het march van u
lendenen mochte costelijcken bal-
sem worden om sijn wonden te
salven ende te ghesenen!

Maer mocht u herte in't lief-
den vyer wel gecoocht worden om
sijnen mont soet te maecken die soo
bitter is ghe worden / dooz den
smaect der galle uwer sonden.
Maer aenghesien dat ghy al dit
met de wercken niet doen en condit/
doet het nietten wille / doet dat ghy
condit / ende het sal uwen berinden
ghenoech zijn / die meer den goe-
den wille aensiet dan het werck.
Volght hem na ten besten dat ghy
condit / en aengesien dat hy so schan-
delijck ontcleedt heeft geweest om
ons schandte te decken / en het cleedt
van onnooselheyt / dat wy dooz
onse sonde verlozen hadden / weder
te geven / wacht u wel van't selve
met nieuwe sonden te besmeuren.

Siende hier (mijn ziele) den Co-
 ningh der Coninghen soo ontcleet
 ende ghebloot / om eenen waer-
 achtighen spieghel te wesen vande
 armoede / werst nu voortaan be-
 schaemt van te murmureren / cla-
 ghen ofte cleynhertigh te wesen/
 als hy u iet sal ontnemen / oft u
 laten sal in uytwendighe oft in-
 wendighe armoede. Leert hier den
 armen / blooten / naeckten / verlae-
 ten I E S U S naer-bolgen / verfoept
 al dat de werelt heeft / om hem te
 beter met naeckte ermkens t'om-
 helsen / ende soo van hem omhelst/
 ende met sijne bloote liefde herree-
 nigt te worden. Siet hier die
 schoonheydt des hemels mis-
 maecht / die opperste hoogheydt
 vernedert / dien onbebleekten spie-
 ghel der onnosselheydt ontdeckt
 Siet hier Godt van sijn cleeder-
 kens berooft / jae soo berooft dat
 hy-se minnermeer meer aendoen
 en sal / ende in die naecktheit / ende
 naeckte armoede daer hy in moet
 sterben. Wilt ten minsten in ver-
 geldinghe u laten blooten van u-
 wen

kenepghen wille / ende soo laeten
blooten / dat ghy dien nimmer-
meer oock meer aen en doet dooz
u doodt / maer alleen sijnen wille
in u laet leven / alle dinghen die u
oer-komen het sy soet of suer
ontfanghende van sijne handt.
Ende al dat ghy doet oft laet / wilt
dat alleen doen om syaen liefsten
wille te volbrenghen / ende doet u
uiterste beste om alle dinghen op
die maniere te doen die ghy meynt
dat hem alder-behaeghelijckste
wesen sal.

DEN WEGH.

Christus word alsoo ghetrocken
tot twaelf treden.

DE

232 Den Bloedigen Bruydegom

DE XVI. STATIE.

Op d' aerde ghenaghelt aen
het Cruys.

Siet hier ter aerden gheworpen op
het Cruys den almogenden God.
Siet hem door-wondt aen het
hout ghespannen, ende schroo-
melijck door-naghelt.

GHE-

G H E B E D T.

Ick worpe my ter
aerden met u o
Heere! en naghete
hier te samen han-
de en boete / herte /
liefde / en alle mijn
begheerten: op dat
ick van u nimmermeer en mach
scheiden / noch op eenige creaturen
mijn sinnen en herte laete sincken /
dan op den genē die my soo crach-
telijck / soo hertelijck / soo geduerich
bemint / en tot sulck-een doot toe
beheert heeft. O goeden Godt! laet
ons toch van nu af beginnen u te
loben ende te dancken / en hier na-
maels met alle de Heplighen in al-
le eeuwen der eeuwen. Amen.

M E D I T A T I E.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Als ghy / mijn ziele / dit smer-
tende Mysterie boven alle ma-
te gaet ober-leggen / wilt eens stil-
lekens insien / en in uwen geest lae-

ten

234 Den Bloedigen Brnydegom
ten daelen die waerhejdt vande
teghenwoordighhejdt van dien over-
grootten Godt die hemel ende aer-
de verbult / ende alle dinghen in
hem besluyt ; in wien wy / ende alle
syn creaturen zijn als een spongie /
die in het middel vande zee soude
wesen / van alle sijden met water
dooz-droncken / want noch veel
meer zijn alle de creaturen in dit
Goddelijck wesen besloten / en met
dat selve soo ghepenetreert en dooz-
gaen / dat Godt meer in hen is /
dan sy in hen selven zijn. 'Tis in
de teghenwoordighhejdt van desen
Godt / mijn ziele / dat ghy gaet u
ghebedt doen / ende aen dien gaet
ghy spreken: 't is om hem te be-
haghen ende sinen wille te vol-
brenghen / soo breeder staet inde
bereydinghe dooz de eerste Medi-
tatie. fol 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Als nu die tweede beulen had-
den den Saltghinaecker des
werelds soo schandelijck ont-
cleet /

cleedt / hier mede niet te vreden
 zijnde / hebben hem met groote
 woetheydt ghegrepen / ende op't
 hardt crupce ghevozen om hem
 daer op te naghelen ; een hande
 heulen grijpende eenen dicken groo-
 ten naghel met den swaeren ha-
 mer / heeft een hande ghebenedijde
 handen ons Heeren op het gat/
 dat daer toe gheboort was / ghe-
 leydt / ende den naghel op de hande
 stellende / en slagh op slagh slaende
 al te woedelijck / aen het Crupce
 ghenaghelt / met sulck-een pijn
 ende torment vanden soeten I E S V,
 als sijne teere complexie / die nu
 door soo vele swaere slaghen ende
 diepe wonden ghekranckt was /
 te kinnen mach geben. Hoe moet
 elcke hamer-slagh het diepste van
 sijn herte doorgaen hebben / als hy
 ghewoelde dien dicken naghel door
 de aederen / door de zenuwen / tus-
 schende beenderkens / met belente
 vleesch in dat gheboort gat ghe-
 woedelijck drijven/en slaen ? Want
 om dat desen nagel bodt / ende grof
 was / soo heeft hy niet veel van't

bel/

236 Den Bloedigen Bruydegom
bel / ende van't H. bleesch vande
handt het gat ghestopt. Daer naer
nemende de ander handt om die
van ghelijcke te naghelen / hebben
ghebonden datse op veel naer niet
toe en quam / want sijn heyligh
lichaem nu dooz de koude / ende
dooz de menichte van't upt-ghe-
stort bloedit ende groot lyden / seer
ghetrompen was. Soo hebben sy
dan den arm met een wzeede cooz-
de gheweldelijck tot het ander gat
upt-ghereckt / tot dat sy alle sijn
zenutwen / als de pese van eenen bo-
ge spannende / dien hebben tot het
gat ghetrocken / al-waer sy hem
ghelijck den anderen sonder eent-
ghe bermhertigheyt aenghesla-
ghen hebben / met eenen groben
naghel. Daer naer met ghelijck
ghewelt hebbende sijn heylighe
beenen oock upt-ghespannen / soo
hebben sy-se oock met eenen soo
grooten naghel te samen aen het
crupce dooz-boort. Als dit Lam
nu in sulcker boeghen op den au-
taer des Crupcen vast ghemaecht
was / soo hebben dese beulen 'tselue
met

met grooter haesten op-gherecht/
 ende in't gat (daer toe ghereet ge-
 maecht) soo wreedelijck laten val-
 len/ dat dooz desen onmenschelijc-
 ken schock alle de beenderen ende
 lidtmaeten ons Saligh-makers
 upt de litte schockten/ die nu soo
 straffelijck ghespannen waeren.
 Ende doen hebben eerst van deghe
 begonst die bitter wonden ober-
 bloedelijck dat dierbaer bloedt te
 gieten.

Consideratie oft over-legginghe
 van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

A Enmerckt nu / mijn ziele /
 Auwen Bzupdegom / uwen
 Schepper / uwen Godt / hoe hy nu
 is op-ghelommen op het bedde-
 ken der liefden / hoe bzeet / ende hoe
 wijt dat hy nu sijn armen upt-
 recht om u te om-helsen / hoe lief-
 felijck dat hy u is noodende / ende
 seggende : Comt mijn suster / mijn
 bzupt / comt mijn duybe inde ga-
 ten der steenrotse / in de gaeten
 mynder wonden / die ghehouden
 zijn

238 Den Bloedigen Bruydegom
zijn nu nu/ die den waeracheighen
heech-steen ben; comt/want nu is
ons bedden ghereet ghemaecht/
ende verciert met die roode roosen
mijnder wonden: siet eens hoe veel
hy hier om nu is lijdende; siet eens
hoe sijn ledelens uyt-gherecht/
ghespannen/ghescheurt/ ende uyt
de litten ghetrocken zijn/ soo dat
ter niet een bycans in sijn plaetse
en staet/ ende men elck bysonder
soude connen tellen. Hoe groot
moeste dese liefde wesen/nademael
dat hy niet een lidt en heeft gehad
dat hy niet ten besten en heeft ghe-
gheben om te lijden voer onse sa-
ligheydt. Want hy was soo weze-
delijck ghespannen ende ghenag-
helt/ dat het een lidt geensins het
ander en konste ghehelpen/ maer
alle-gaeder waren sijpende van
den bloede. Maer boven al die vier
fonteynen goten met groot ghe-
welt dat dierbaer water (ich seg-
ghe bloedt) daer in al die sonden
des wereldts gewasschen worden.
Ach alle doot'ighe! comt toch tot
die wateren/comt nu/en vat met
blijd

blijdschap upt die fonteynen van
ulwen Saligh-maker; supght nu
olie / wijn / ende honigh upt dien
harden steen. Comt / comt coopen
sonder ghelt ende sonder manghe-
linghe wijn ende melck / want dit
is den waerachtighen hoeck-steen
verstootten vande Joden / maer van
ons vercozen / den welcken Jacob
den hemelschen Vader tot een teet-
ken van gratie / peys / genade ende
barmhertigheyt heeft opgherecht:
comt toch soo veel als ghy Godt
minnende zijt / laet ons climmen
op den vruchtbaerighen bergh des
Heeren / want hier is een rivier
die vloeyt upt het middel van't
Paradis; ick segghe upt het lic-
haem vanden hemelschen Brop-
degom / die ons gheheel droncken
sal maecten: dit is het landt van
belofte / daer niet en vloeyt dan
melck ende honigh. Num. 13. Dit
is de wijn-drupbediene om haer
vruchtbaerheyt moet op den
handt-boom hanghen. Dit is de
steenroose / die tweemaal gheslagen
zijnde / niet alleen levende wateren /

maer

243 Den Bloedigen Bruy degom
maer oeck ribieren van olie geest:
Num. 20. soo dat al die hier af co-
men te drincken(Job. 20) ghehep-
licht worden/ en moeten belijden /
met de minnende bruydt / dat sy-
nen naem is ghelyck een uytghe-
storte olie. Cant. 1. Want dit is
't vat vol van olie der gratien / dat
den Vader op der aerden heeft ge-
sonden om die wonden te ghenesen
banden armen ghequetsten / den
welcken daelende van Jerusalem
na Jericho in de handen der moor-
denaeren viel. Luc. 10. Comt mijn
ziele/ schept olie van genaeden uyt
dit vat / wantren heeft niet alleen
om uwen wille van alle syden
doorboort gheweest / maer den bo-
dem sal oock ingheslaghen worden
door syn bitterdoodt / om dat ghy
soo veel te oberbloedigher soudt
kommen/ niet alleen drincken/ maer
met eemeren putten Laet ons dan
klimmen op die beddeken der lief-
den / o Bruydt Christi! ende daer
soecken die ons ziele bemint / want
daer sullen wy hem vinden ende
om-helsen: daer sullen wy ver-
staen

staen die verborghen secreten van
 dit mysterieus beddeken. Daer
 sullen wy verstaen dat het opper-
 ste deel beteeckent de restauratie
 vande ruine vande Enghelen; het
 nederste deel / de verlossinghe der
 Vaderen upt het voorgeborgh der
 hellen. Die rechter zijde / hoe lief-
 felijck dat hy syn vriendekens
 om-helsen sal (ende die sincker
 zijde / hoe ghenadelijck dat hy syn
 vyanden / de sondaeren / hun mis-
 daden sal vergeben. Soo dat hy
 u een beddeken bereet heeft / door
 wiens opperste deel / u gheschon-
 ken wordt die openinghe der he-
 melen: door 't onderste / die destruc-
 tie vande helle: door de rechter sij-
 de het vereenigen der liefden / ende
 door de sincker handt / de vergiffe-
 nisse der sonden.

Naer-volginge ende verweckin-
 ghe vanden wille.

Vierde deel der Meditatie.

Climt op / mijn ziele / climt
 op't beddeken / daer uwen
 bruydegom u is verwachtende:

I

veree-

hereenicht u daer teenemael met
 uwen beminden / ende ghelijck hy
 bander aerden op-gheheben heeft
 gheweest / laet van ghelijcken alle
 uwe ghedachten ende gemoet upt
 dese aerdtſche ſaecten op-waerts
 drijben tot hem / ſegghende met een
 nen minnaer : Iob. 7. Mijn ziele
 heeft verkoren verhanghen te woor-
 den met mijnen alderlieſten, ende
 mijn beenderen met hem te ſterven.
 Want hoe ſoudemen kunnen le-
 ven ſonder hem / die't waerachtigh
 leven is? Het ſal u veel genoeghe-
 lijcker weſen te ſterven met dit le-
 ven / dan lebende te blijven ſonder
 dit leven : Want ghy moet een
 waerachtige doot moet rekenen /
 al dat buyten dit leven van uwen
 beminden is. Strecht u dan ghe-
 heel lanchs op dit beddeken / ende
 leght u teenemael gelijck hy licht /
 u makende alſoo gelijck aen hem /
 alſt u moghelijck is / want hier in
 licht al u welvaeren. Leght u
 hooft / uwen gheest / op't opperſte
 deel / ſoo dat al u verlanghen / u be-
 geerten / ende alle u crachten upt-
 gerecht

ghereckt zijn tot Godt/dooz liefde/
 danckbaerhejdt/lof-sanck/eerbie-
 dinghe/ende een gheheel oberghē-
 ven uws selfs/om hem alsoo veel
 liefden te bewijzen als alle die cre-
 aturen t'saemen doen kunnen/
 waert u mogelijk. Ende hier me-
 de noch niet te bidden wesende/
 bidt hem/dat hy hem selven in u
 ende met u wille loben nae sijner
 behagghelijcksten wille/want hy
 alleen hem selven weerdelijck lo-
 ben kan.

Streckt u selven oock upt naer
 het neberste deel van't beddeken/
 u selven vernederende/verootmoe-
 dighende/versinckende/ende be-
 lijden de dien boosten sondaer des
 werelts te wesen/nademael ghy
 uwen bupdegom soo wreedelijc-
 ke toymenten hebt aen-ghedaen.
 Soect ooc van andere booz sulchs
 ghehouden te wesen:want indien
 ghy u wel kondt naer u verdienste
 verootmoedigen/ghy sult soo diep
 in uwen niet moeten sincken/dat
 Godt met alle sijn gratien en ghe-
 naeden u niet en sal kunnen ver-

heffen; jae hoe hy u meer daer mede begaben sal/ hoe sy u meer sul-
len neder-drukken ende vernielen.

Stecht u oock upt ter rechter-
handt/ om-helsende met den bant
der liefden alle Godts vriende-
kens. Ende dan u keerende naer
de sincker-handt/ vergheeft upt
den gront uws herten alle die ee-
nighsing u moghen misdaen/ oft
quaedt van u gheseydt hebben.

Maer boven al soeckt u daer
naer diepe in te laeten sincken/ en
te versmooren in't middel / in't
diepste van't beddeken. Ick wille
segghen/ dat ghy al u crachten soo
stillekens laet sincken in't ver-
borghste van uwen grondt/ tot dat
ghy gestilt hebbende alle menigh-
vuldighe ghedachten/ mooght tot
dat verborzen schouwten des Hee-
ren gheraecken/ daer ghy hem in
een stil-swijghen van alle ghepep-
sen sult verwachten. In dese woer-
ste wildernisse suldy sijn verbor-
ghen stemme sonder gheluyt hoor-
ren. Want tot dese wildernisse is
hy alle de zielen noodende; om die
daer

daer toe te brengen / leydt hy-se
 door alle dese statien van sijn pas-
 sie / ende 't is in dese moeste wil-
 dernisse / dat hy sijn bruyt comt te
 spreken aen haer herte / als hy door
 sijne Goddelijcke teghenwoordic-
 heydt alle de inwendighe wercken
 der zielen stilt / ende haer houdt in
 stilder vreden met een lieffelijck
 aenhanghen aen hem / sonder ee-
 nigh werck des verstandts / al
 waer sy aenhoort dat verborghen
 woort dat hy in haer spreken wilt /
 't welck is eene onspreekelijke ru-
 ste / ende vrede in haren gheest / met
 een lieffelijcke gheneghentheydt
 tot een onbekent goet / dat de zie-
 le selve niet en kent / noch en weet
 hoe dat sy dat bemindt / maer al-
 leen vint haer met begheerte / om
 soo stillekens alleen met haeren
 beminden inde heylighe ledigheydt
 te blijven / sonder treck van eeni-
 ghe ghepeysen / begheerten / medi-
 tation / oft ghedachten te handelen.
 En hy moet al u beste doen om
 dese stilligheydt te krijghen / ende
 te behouden / als het eynde / waer

246 Den Bloedigen Bruydegom

toe alle meditatieën dienen / die alleenlijck ghebruyckende tot dat sy tot dese inwendighe ruste ende stillichēdt u brengen sullen / om met die bruydt te seggen: Eccl. 24. Ick hebbe in alle saecken ruste ghesocht, ende daerom sal ick in die erve des Heeren wonen, die anders niet en is dan desen stille slaep der contemplatie / soo ons den Propheet ghetuyghet als hy seght: Psal. 126. Als hy den slaep sal gheven aen sijne beminde, dit is die erve des Heeren. Leght u altoos dan te slapen met desen slaep alst u ghebeuren mach: want niet gheluckigher en kan u gheschieden dan desen slaep / in den welcken de sinckerhandt vanden bruydegom onder u hooft sal ligghen / ende met sijn rechter-handt sal hy u omhel- sen. Cant. 2. Dat is te segghen / dat ghy u metter tijt / al en konde ghy't in't begintsel niet / soo sult om-rin- ghelt / omhelst / ende versmoort vinden in sijn onepndigh wesen / dat ghy metter waerheyt bevin- den sult / dat ghy in hem leeft /

roere

voert / ende zijt / ende dat hy meer
in u leeft / dan ghy in u selven. Tot
dit groot gheluck sal u seer lichte-
lijck desen soeten slaep brenghen /
indien ghy dien gherustelijck ende
eenpaerlijck soecht te volbrenghen.

DEN WEGH.

CHristus is van daer voorts ghe-
sleypt tot veerthien treden.

248 Den Bloedigen Bruydegom
D E X V I I . S T A T I E .
Het hanghen aen't Cruyce.

Hier hanght tusschen Hemel ende
Aerde den eenigen ende waerach-
tighen Sone Godts, Verlosser des
werelts, ende Salichmaker CHRIS-
TUS IESVS, vanden hoofde tot den
voeten doorwont, ende sterft die
alderchandelijcste ende bitterste
doodt voor uwe saligheyt.

G H E-

G H E B E D T.

O Godt ende mensch!
 o h. Cruys! o hep-
 lich bloet! o suchten-
 ende tranen! o bit-
 ter doot! en is dit
 niet ghenoech om
 my te bewegen? De Engelen wee-
 nen / de sonne verandert / de steenen
 bersten / de graben gaen open / de
 Hemelen ende de Elementen wor-
 den beroert.

O bloedighe wonden! o scherpe
 dooren! o grove naghelen! door-
 wont mijn herte / druckt in het
 diepste mijns ghemoets alle dit
 lijden / ende dese onsprekelijckste
 liefde mijns Salighmakers. Ende
 waerom o Heere sal ick iet anders
 soecken oft beminne dan u? Waer-
 om sal ick mijn oude sonden / ende
 quaede lusten volghen? Waer toe
 begheere ick mijn eyghen bederffe-
 nisse ende eeuwighen doot?

O Heere Jesu! die door uwe on-
 eindelijcke ghenaede / my de helle

250 Den Bloedigen Bruydegom
ghesloten ende den hemel geopent
hebt: trecht nu mijn arme ziele
geweldelijcken tot u / ende maecht
dat niet te bergheefs / dit edel / ende
costelijck bloedt uyt-ghestort en
wort: maer gheeft my toch gra-
tie / dat ich met alle menschen van
nu af beginne met alle liefde u te
lobben ende te dancken / ende hier
naemaels met alle de Heplighen
in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Al eer ghy u stelt tot die medi-
tatie van't duuchelijckste ende
compassieuselijckste misterie vande
bitter doot van uwen Salighma-
ker / slaet uwe inwendige oogen op
de ober-groote majesteit van dien /
die dat gheleden heeft / ende in-
dien't u moghelijck is / sijn teghen-
woordigheden / inde stille innigh-
heden van uwen gheest / ghewaer
te worden / hout u daer stillekens
in al-

aen't Cruys verheven. 17. statie. 25 I
in alsoo langhe als ghy kondt /
'twelck ghy altoos als ghy kondt /
alsoo doen moet. Daer naer over-
dencht hoe dat.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

Alsoo haest als de Joden on-
sen Salighmaecker soo deer-
lijck hadden opghehanghen / van
hzeese dat iemandt souden gheble-
den hebben in die goede opinie die-
se van hem hadden / dat hy Chri-
stus den Salighmaecker was / oft
ten minsten onnosel / soo hebben
sy twee moordenaers met hem
op-ghehanghen / ende hem inden
middel / als eenen Capiteyn van
de dieben ende moordenaers. En-
de nu niet wetende wat wreedt-
hepdt sy noch meer hem souden
aen-doen / soo hebben sy teghen o-
ver het Cruys gaen staen / ende
teghen hem begonst seer sehande-
lijck / ende vileynelijck te blasphe-
meren / roepende : Vah, die den
Tempel Godts condt breken ende in

drie daghen weder op-rechten, ver-
loft u selven. Die ander heeft hy ge-
sont gemaect, ende hem selven en
kan hy niet helpen, is hy Coninck
van Israel, dat hy vanden Cruyce
daele, ende wysullen in hem ghe-
looven. Ende dit duerde soo lan-
ghe / ende soo veel / dat die moor-
denaers selve hem oock alle beyde
in't begintsel mede blasphemeer-
den. Maer den aldergoedertieren-
sten Jesus / die om de sonden des
werelds stierf / in plaetse van
hun te straffen / oft ten minsten
niet deelachtigh te maechen van
de verdiensten sijns lydens / soo
heeft hy sijnen Vader voer hun
ghebeden ende gheseydt: Vader ver-
ghevet hen, want sy en weten niet
wat sy doen. Welck ghebedt soo
crachtigh is gheweest / dat daer
door den eenen moordenaar be-
keert wesende / ende den anderen
van sijn blasphemien berispende /
heeft die blijde belofte van onsen
Salighmaecker ontfanghen / He-
densult ghy met my, wesen in't Pa-
radijs. Ende niet alleen en wierdt
onsen

onsen minnelijcken Heere ghepij-
 night dooz't ghehoor van alle de-
 se blasphemien/ maer daer-en-bo-
 ven / dooz't aensien van sijn alder-
 liefste Moeder/ wiens moederlijck
 herte soo dooz-wondt was van
 rouwe/ dat gheen verstant dat en
 soude konnen bedencken. Om haer
 dan eent'ghe consclatie te gheben /
 soo gaf hy haer dooz eenen troost
 in sijn plaetse sijnen liefsten Dis-
 cipel Sinte Jan / segghende:
 Vrouwe siet hier uwen Sone. Haer
 noemende Vrouwe/ ende niet moe-
 der/ om haer herte niet gheen nieu-
 tozment te pijnighen. Ende aen
 sijnen Discipel seide hy: Siet hier
 nu voortaan u Moeder.

Daer nae die boose Joden / niet
 ophoudende van hunnen Godt te
 pijnighen ende te blasphemerem/
 Godt niet langher dese onwee-
 digheyt konnende verdraeghen/
 heeft die onbeboelijcke creaturen
 laeten teekenen der droefheyt in-
 de doot van hunnen Schepper
 bewijzen/ om de redelijcke men-
 schen/ hunne onspreekelijcke woet-

hepdt te kinnen te geven / die soo
stout hadden gheweest / van dit
lijden hunnen Godt aen te doen.

Want de Sonne die heeft ter-
stont verduystert gheweest / de
steen en hebben hun ghescheurt /
ende de graven zijn open ghegaen /
maer de menschen bleven eben
hert / woedit / ende onbewezelijck /
pijnighende / blasphemierende / ter-
ghende / ende doobende dat onmo-
sel lammeken / wiens heplighe
menscheijde soo verbult / overgo-
ten / ende versmoort was in al-
derhande perffen / lijden ende toz-
menten / dat niet voorder kon-
nende / heeft begonst te roepen tot
sijnen hemelschen Vader: Mijnen
Godt, mijnen Godt, waerom hebby
my verlaeren; Ende want die God-
delijcke rechtbeerdigheijde ver-
hiesch dat den eenighen ghebooren
Godts Sone / in die uiterste ver-
latenheijte sterben soude / sonder ee-
nighe hulpe van sinen Vader te
crighen / om soo de sonden van sij-
ne knechten te betaelen / soo heeft
den troostelosen Salichmaecker

uwtge-

uyt ghedrooght wesende van't me-
 nichte van bloedt dat hy ghestoet
 hadde gheseydt : Ick hebbe dorst.
 Dit hoorzende dese raesende wol-
 den / op datter niet een lit en soude
 wesen sonder pijn / soo hebben sy
 een spongie ghedoopt in galle ende
 azijn / ende alsoo gheslooten aen
 synen mont. Ende soo wiert om
 uwent wille ghelaest uwen Godt /
 o mijn ziele / doen hy ginck ster-
 ven / in synen wytersten noot / ghe-
 lijck den Propheete van hem vooz-
 sept hadde / Psal. 68. datse hem vooz-
 spijsse galle / ende in synen dorst
 azijnte drincken hadden gheghe-
 ven / welke propheete volbracht
 zijnde / ende oock alle die andere
 die van hem gheschreven waren /
 soo heeft hy gheseydt : 'T is al vol-
 bracht. Ende aen Godt den Va-
 der bevelende synen gheest / buy-
 ghende syn heyligh hooft / heeft
 synen gheest ghegheven:

Con-

Consideratie oft over-legginghe
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

NW mijn ziele vergadert al u
sinnen / al u crachten / ende al
dat ghy zyt / 'tis nu den tijdt /
heeft het opt gheweest / van teene-
mael te smilten in tranen / ende te
bzanden van liefde / oberlegghen-
de dit mysterie der mysterien /
'teynde ende het slot van al dat u-
wen Salichmaecker / om u ghele-
den heeft. Comt laet ons clim-
men op den palm-boom / want
daer hanght die aenghenaemste
vrucht / diemen soude konnen ghe-
wenschen. Laet ons als eene bpe
van roose op roose / ick wil seg-
ghen / van wonde op wonde / vlie-
ghen / want sy vol honich ghela-
den zijn: al dat aen desen boom
hanght is al voetsel / is al mede-
cijne.

Begint dan te klimmen / maer
en verschiet niet / al gheboelt ghy
al klimmende menichte van drup-
pelen van sijn dierbaer bloedt op
u sypen.

aen't Cruys verheven. 17. statie. 257
u sypen. Want om dat hy inde
perste bande sonder bande men-
schen is gheperst/ soo is het cleedt
vā sijn menscheit soo dooz-dronc-
ken vanden wijn bande Godde-
lycke granschap / dat het van alle
kanten sijt vanden rooden bloe-
de. Hy en heeft eplacen gheen ghe-
daente van mensche meer: noyt
melaetschen / wiens seeren van-
den hoofde totten voeten van et-
ter en bloedt seepen / en was soo
mismaecht. Isa. 53. Wy hebben
hem/sepde eenen propheete/ ghesien
als eenen melaetschen / ende hy
was soo mismaecht / dat wy
meynden dat iemandt moeste we-
sen / die van Godt gheslaeghen
was. Men sagh in hem noch ghe-
daente/noch forme. Sijn Coninc-
lyck hooft / met doornen dooz-
boort / bloeyt vanden bloede op al-
le kanten. Sijn onnoosel handen/
die noyt het minste quaedt bedze-
ven en hebben / zijn deurgaet met
twee plompe naghelen / en bloeyen
als roode fonteynen. Sijn hepli-
ghe voeten die noyt eenen voet-
stap

stap bukten den wegh der recht-
 heerdighepdt ghetreden en heb-
 ben / zijn niet eenen noch veel gro-
 ter naghel aen't Crippe ghesla-
 ghen. Zijn alder-schoonste aen-
 schijn / dat de Enghelen verblijd-
 de in sijn aenschouwen / is soo
 mismaeckt / dat het bycans gheen
 mensch en ghelijckt. Zijn herte is
 soo versmoort in droefhepdt / dat
 het boven menschelijck begriip
 is. Zijn naem ende faem is soo
 verclepnt ende versmaet / dan hy /
 als Capiteyn vande dieben / in't
 middel van twee dieben ghehan-
 ghen wordt. Ende in plaetse van
 de gheene die hem dit al aen doen
 hart toe te spreken / oft eenighe
 ontweerde te thoonen / soo roept hy
 aen synen hemelschen Vader : Va-
 der verghevet hen, want sy en we-
 ren niet wat sy doen.

Dat iemant wilde / o mijn ziele!
 een mensch vol pijn schildereren /
 oft veel pijnen in een lichaem ver-
 fieren oft imagineren ; soude hy /
 ick en segghe niet meer / maer ick
 dies ghelijck comen booz-haelen /

daer

daer niet een lidt vzen soude we-
 sen van groote toornenten/in wen-
 dige/ uytwoendighe/ van vzienden/
 van vbanden / van Godt ende
 vande menschen? Maer uyt gheen
 saecke en suldy / mijn ziele / beter
 comen achter-haelen een gepn-
 stercken vande swarigheyt van sijn
 lijden / dan oberlegghende hoe dat
 uwen Salichmaecker moeste te
 moede wesen / naedemael dat hy
 was roepende: Mijnen Godt, mij-
 nen Godt, waerom hebby my ver-
 laten? Hoe moesten die pijnen o-
 berhoop loopen / daer Godt men-
 sche / Godt aenriep / ende sijn be-
 clach dede van hem verlaten te
 hebben naer den beboelijcken
 troost / ghelijck oft hy seyde: Is
 moghelijck Vader / dat ghy / die
 altydts rechtveerdigh zijt / my u-
 wen eenighen beminden Soone
 verlaten hebt in soo schroomelijc-
 he toornenten; my / die u noyt in
 't minste vergramt en hebbe; my/
 die noyt ghesondicht en hebbe;
 om die boose sondaeren / om u
 knechten / die niet open houden /

noch

260. Den Bloedigen Bruydegom
noch op-houden en sullen / van
goets moets u te vergrammen /
ende alle dese mijne pijnen te ver-
nientoen. Hoe is't moghelijck /
dat u goetheydt soo teghen my
verstoot is / dat / om al de werelt
te vergheben / ick alleene moet die
schuld van alle betaelen ; om dat
sy al souden moghen vry gaen /
dat ick alleene inde zee van alder-
hande tormenten versmoort wor-
de? Niet Wader dat ick ontsegghe
te lijden vooz hen / maer 't gheene
dat my meer aen-gheeft / is van de
clepne vrucht die sy met dit swaer
lijden doen sullen / ende dat sy soo
lichtelijck weder met sonden sul-
len besmeuren het cleedt dat my
soo dier cost om te wassche. Want
om alsoo veel als die tormenten
aengaet : Sitio , ick hebbe doost /
om noch veel meer te lijden / waert
van noode Sitio , ick hebbe doost
vande saligheyt van hurre zie-
len / die sy soo luttel achten. Ende
in teecken dat my desen doost meer
pijnicht / dan alle mijn tormenten /
soor oep ick Sitio, ende niet Doleo.

Ick

aen't Cruys verheven. 17. statie. 261

Ich hebbe dorst/ende en roepe niet
dat ich pijn hebbe. **J**aech hebbe
sulck-eenen dorst / dat ich sterbe
van grooten dorste. Ende daerom
Vader in uwe handen bevele ich
mijnen gheest. **H**y sterft/mijn ziele/
ras/ras: hy sterft !

Affectie ende verweckinghe van
den wille.

Vierde deel der Meditatie.

Ach ! ach my ! hy sterft. Den
Geber des lebens sterft/het le-
ven selve sterft / Godt sterft / ende
moet ich blijven in het leven? Neen
ich geensins. Maer hoe soude ich
konnen blijven in't leven / als het
leven sterft? Maer de doodt des le-
bens soo en lust my niet te leven/
Maer al wild' ich leven / wie kan
leven sonder leven? En sydy dan
ghy niet / die daer hanght sonder
leven / mijn leven? ja ghy sonder
twyfel. Maer zyt ghy dan mijn
leven (o mijn leven!) hoe blybe
ich dan sonder u in't leven? ten
kan niet gheschieden. Maer hoe!
ben

ben ick dan doot? Neen ick. Wel
 hoe kunnen dan leven sonder le-
 ve? Ach jaet/maer al te veel/maer
 al te langhe/ ick lebe/ 't is waer/
 maer naer de lichaeme/ ende ghy/
 ach leven mynder ziele/ zijt my al
 te jammerlijck gheroost. Ick lebe
 naer den vleesche/ ende ghy 't le-
 ven mijns gheests zijn my beno-
 men. Ick lebe eplacen/ 't is waer/
 maer om dat ick lebe/ daerom
 hebt ghy u leven moeten verlie-
 sen: 't is mijn boos leven dat u
 die bitter doot ghecoft heeft.
 Want ick bent/ ick belijdet/ ick
 bent/ende niet de Joden/die u ge-
 geesselt/gheroort/gheruyft ende
 ghedoot hebben. 'Ten hebben de
 Joden niet gheweest/ want van
 hen staet gheschreven: 1. Cor. 2.
 Hadden sy hem ghekent 'ly en sou-
 den den Heere der glorie niet ghe-
 cruyft hebben. Ende ick hebbe hem
 ghekent/ ende wel ghekent/ ende
 daerom en hebbe ick niet ghelae-
 ten van ontallijcke reysen op ee-
 nen dach upt ghenoechte hem te
 bespotten/ te geesselen/ te croonen/

te crupcen/ ende te dooden/ al mijn
leven lancck. Hoe soude sulck-een
riviere van bloede upt dit lichaem
gheloopen hebben/ hadde't als een
drupbe met de perffe mijnder boos-
heden niet tatten uitersten upt-
gheperst geweest? Waer door comt
hy met soo menichte van wonden
ghescheurt te wesen/ dan door de
menichte van mijn sonden? Want
wat hebben anders geweest mijn
boosheden dan galie ende azijn/
die ick aen synen mont hebbe ghe-
strecken?

'T is van my dat hy bespot is
gheweest; want al hebb' ick hem
ghekent/ ende ghehouden door
Coninck/ niet alleen van Israel/
maer van hemel ende van aerde/
nochtas en hebbe ick niet ghe-
breest met hem te gecken/ niet
achtende sijn Goddelijcke ghebo-
den/ ende de selve goets moets o-
bertredende.

Hoe dickmaels hebb' ick met
de Joden gheseyt; Daelt handen
Crupee / als ick beloofst hebbe my
te beteren; ende terstont daer naer
hebbe

hebbe weder vanden selven oft
 argher ghedaen? Nochtans al
 hebb' ick soo dickmaels gheson-
 dight/ ende u mijn Godt soo veel
 cleynighepts aen-ghedaen/ soo wil
 ick noch op u hopen / ende al mijn
 betrouwen op u setten. Want u
 heylighe voeten / die met stercke
 naghels vast ghemaecht zijn / ver-
 wachten my lanckmoedelyck son-
 der t'ontloopen tot penitentie. V
 armen zijn upt-gherecht om my
 t'ontfangen. V hooft is neder -ge-
 boghen om my te verhooren ende
 te kussen. Ende tot u herte hebt
 ghy een openinghe doen maecken/
 my daer toe noodende / ende roe-
 pende: Comt tot my alle die aer-
 beydt'ende verswaert zijt onder het
 pack der sonden, ende ick sal u ver-
 maecken. O Iesde! o goetheydt die
 alle ghepeysen te boven gaet! ick
 cruyt u/ ende ghy roept my tot
 ghenade; ick ghebe u galle te
 drincken/ ende ghy presenteert my
 vermaeck. Ick doode u/ ende ghy
 wilt my gheben het leven. Dat
 mijne arme ziele dese uwe noo-
 dinghe

1
aen't Cruys verheven. 17. statie. 265
dinghe te baete magh komen / dat
bidd' ick u. Want al is't soo dat
ick u ghecrupst hebbe / ick en heb-
be dat niet upt quaetheydt ghe-
daen / ghelijck de Joden / maer upt
cranchhepdt / om mijn sinneliken
ende wellusten te vol-doen / noch
ick en hebbe u niet vergramt om
ute versmaeden / maer dooz men-
schelijcke swachighepdt / my laten-
de verwinnen vande tentatien.
Ende 'tis my leet / wilt my dat
vergheven.

DEN WEGH.

VAn het Cruys is het heyligh
Lichaem ons Salighmaeckers
te grave ghedragen gheweest, lancks
eenen wegh. van hondett ende acht
treden.

M

DE

266 Den Bloedigen Bruydegom
DE XVIII. STATIE.
de Begravenisse.

Het alderheyligste Lichaẽ Christi Iesu
is met seer kostelicke salve gebalsẽt,
ende in een suyver cleedt ghewonden
geweest. Den edelen Ioseph van Ara-
mathien, ende Nicodemus, met de H.
Moeder Godts Maria, ende sommige
Godvruchtige Vrouwen, hebben dit
metten hoofde Westwaert in een
steen en Graf begraven.

GHE-

G H E B E D T.

Hemelschen Va-
der / stet daer is u-
wen Sone/die my
dus verre bemint
heeft. Sijn stille-
swijgen / sijn doot/
sijn wonden die
spreken / dese roode open leden / dit
gescheurt lichaem/dit Bloet roept
crachtelyck tot u / niet om waer-
ke/maer om ghenade.

O lief-hebber der zielen thoont
ons immers nu dese barmhertic-
heyt / dat wy hier alle onse quade
ghewoonten ende sonden begra-
ben / ende spoedich tot een nieuwen
leven moghen opstaen / ende teene-
mael berijsen / op dat wy alsoo be-
ginnen met alle liefde u met uwen
ghebenedijden Sone/ende den heylighen
Gheest van nu af te loven
ende te dancken / en hier naemaels
met alle de heylighen in alle eeu-
wen der eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

Willende nu / mijn ziele / u
gaen boegen met de gene die
uwen Bruydegom gaen begraven /
ende alsoo hem helpen in sijn rust-
plaetse legghen / om dat hy oock
soude moghen rusten in u / begraest
oock niet alleen uwe sonden / maer
oock alle affectien ende begheerten
die niet puerlijck en zijn naer sijnen
liefften wille / ende soeckende uwe
ruste in dien ende nergheens elders
in / stelt u selven met alle ootmoe-
dicheydt ende eenicheydt die u moge-
lijck sal wesen in sijne teghenwoor-
dicheydt / aenbeerdende dese Medi-
tatie te doen alleen om sijnen wille
te volbrzenghen / soo ghy inde berey-
dinge vooz de eerste Meditatie ghe-
leert zijt gheweest. *for*

HISTO-

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

NMer dat Christus Iesus voor
de salighejdt der menschen
aen't Cruys ghestorven was / soo
heeft den hemelschen Vader d' on-
nooselhejdt van synen Sone ver-
claert / doende scheuren dat voor-
hantsel des Tempels / de aerde
beben / de steenen scheuren / de Son-
ne verdonckeren / ende door an-
dere teeckenē : welcke Christi on-
nooselhejdt vanden Centurio be-
kent is gheweest : daer nae hebben
de Joden begheert van Pilato /
want den grooten hoogh-tijt van
Paesschen was / ende onbehoor-
lyck datter eenigh doot lichaem
aen't Cruys soude blijven han-
ghen / dat sy souden moghen bre-
ken de beenen vande ghecruyste ;
ende consent hebbende / soo heb-
bense de beenen der moordenaren
ghebzoken. Ende siende dat Je-
sus ghestorven was / soo en bra-
kense syn beenen niet / maer een

bande soldaten heeft met een lancie de syde Christi doorsteken/ ende terstondt bloeyde daer uyt water ende bloedt. Maer Joseph van Arimathien/ een rijk edelman/ ende niet min rechtbeerdigh/ is tot Pilatus ghegaen/ versoeckende het lichaem Christi om te moghen begraven: 't welck vercregen hebbende/ heeft met hulpe van Nicodemus met weerdighheyt de naghelen uyt de handen ende voeten ghetrocken/ ende alsoo 't H. Lichaem vanden cruyce af-ghebaen ende gelept (soo't wel te behoeden is) in den schoot van de bedruchte Moeder Maria.

Maer dat de H. Maget/ ende die andere bziendekens haerlieder beweeninge gedaen hadden/ hebben dit lichaem/ naer de maniere/ van bloedt ende buyghheyt af-ghewasschen/ ghesalft met myrrhe en aloë/ waer van sy hadden ontrent hondert pont/ hebben't beuonden in een sneeuw wit cleedt/ het hooft met eenen sweet-doeck ghedeckt/ en alsoo hebben sy dit H.

Lichaem

Lichaem ghelept in een nieu graf
daer nientant te voren in geleghen
en hadde/ upt den steen ghelouwen
in eenen hof daer ontrent wesende/
wontelende eenen grooten steen
tot aen die doze des grafs.

Consideratie oft over-legginge
van dit mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

MEt wat devotie ende vziende-
lijckheyt heeft de gebenedijde
Moeder Christi/ syn doot Lichaem
af-gedaen sijnde van't crups in ha-
re moederlijcke armen om-helsende
aen haer herteken gedruckt? hoe
zijn alle haer leden met nieuwe
compassie beroert geweest? Hoe is
haer ziele worden smeltende van
minne / ghelijck was dat het vper
ghenaecht? hoe heeft sy gheweent?
hoe heeft sy op syn aenschijn ghe-
ballen / dat soo mismaecht was/
kussende dat sonder op-houden/
tselbe wasschende in haere heete
tranen? hoe heeft dien H. Joannes
hem geboeght in waenen en droef-

heydt met Maria die hy hielt als
 sijne Moeder? Hoe heeft hy hem
 oock op die H. Borst Christi Jesu
 gheworpen met perselijcker ban-
 gicheydt des gheests / daer hy te
 voren soo soetelijck op-gerust had-
 de / stortende weder in die fontey-
 ne dat water der devoter tranen /
 daer hy dat waeter der saligher
 wijsheydt in- gedroncken hadde?
 hoe devotelijck heeft Magdalena
 aen die voeten Christi gheballen /
 door de welcke sy soo groote gra-
 tie vercreghen hadde? Sy heeftse
 anderwerf met haere tranen ghe-
 wasschen / ende die heylighe won-
 den gekust / de selve liefde betoo-
 nende aen sijn doot lichaem / die
 sy aen 't selve levende ghedaen
 hadde. Och hoe zijn alle de brien-
 den Christi / die daer waeren / met
 compassie beweeght / en met min-
 nen ontsteken gheweest? hoe bit-
 terlijck hebben se gheweent? hoe
 bloeyden die tranen op dat heyl-
 igh lichaem? hoe hebben de such-
 ringhen ten hemel gheclommen?
 Wat droeber begravinge isser ont-
 ghe-

geweest? Maer ghy-lieder/o En-
ghelen! ghy clare Cherubinen/
ghy brandende Seraphinen/condt
ghy-lieder u wel onthouden van
weenen/ siende uwen Coninck en-
de lieben Heere/ door sulcke sma-
dighe doot vernielt? Laet u de
glorie die ghy-lieden besit/niet toe
te weenen? ten minsten weet ick
dat ghy staet verwondert/ siende
dat leven upt minnen ghestorven/
op dat de doode levende soudent
worden; siende dat heyligh Lic-
haem Christi soo onmenschelyck
verscheurt ende ghedoodt/ siende
sijne Moeder dat soo dickmaels
omhelsen/ cruppen van wonde tot
wonde/ elck bysonder ondersoec-
kende/ kussende/ beweeneende/ met
haer tranen wasschende.

Maer/o bedruchte Moeder! den
abont is naeckende/ het is tijdt
datmen dit Lichaem begraefe/
datmen dit tarwe-graen in de aer-
de legghe/om dat het met meerder
vrucht wederom op-stae. Gaet/
mijn ziele/ gaet mede met dit h.
geselschap/ helpt soo ghy condt om

't lichaem van uwen Salighma-
 ker te begraven. Och met wat lij-
 den ende suchten scheydt ghy van
 soo lieben ende weerdighen schat/
 o heplighe Maghet! hoe minne-
 lijk omhelst ghy nu het graf! my
 dunckt dat ghy metter herten
 seght / want de groote droefheydt
 laet u anders niet veel spreken:
 O hepligh graf! o salighe tombe!
 o costelijcken steen! o wonderlijcke
 ciborie! wat grooten schat / hoe
 grooten Heere wort in u besloten!
 o uytbercozen dat! o gheluckighe
 creature / die weerdigh zijt uwen
 Schepper in u t'ontfanghen ende
 te herberghen den Coninck der
 glorien! Leght nu af uwe natuer-
 lijcke hardigheyt / ende vermozwt
 u / om met reberentie te ontfan-
 ghen die teere leden van mij-
 nen lieben sone. O glorieuse arcke!
 o excellenten tempel! ghy ont-
 fanght dat lichaem dat uyt my
 ghecomen is / dat ick in mijn lie-
 chaem ghedraghen hebbe / dat glo-
 riens instrument vande heplighe
 Ozebuidigheyt / daer Godt soo
 wonder-

wonderlijck mede gezocht heeft/
dien onwaerdeerlijcken schat der
wereldt / dat groot goet dat hemel
ende aerde te boben gaet. Mer wat
dræfheyt is die bedruchte Moeder
van die graf ghescheiden?

Affectie ende verweckinghe van
den wille

Vierde deel der Meditatie.

Ende ghy mijn ziele / zijdt
niet beweeght met compas-
sie ende medelijden tot dese liebe
Moeder Godts / Moeder van
ons allen? Maer sult ghy u
niet haer ende die andere vrien-
dekens niet voeghen om te be-
weenen de doot Christi / om met
uwe traenen die wonden te was-
schen die ghy met uwe sonden ver-
oorsaecht hebt? Suldt oock niet
die wonden in u herte prenten/ elck
ledikens pijn in u herte overwe-
ghen / op elck swaerlijck versuch-
ten? suldt niet in het binnenste
van u herte een salcken maecten
van versterbinghe uws selfs / als

van gheestelijcke myrre/ niet an-
 dere deughden als wel-riekende
 specerijen/ ghemenghelt/ om daer
 mede Christum te salven? Maer
 aenstet ghy sijne wonden niet soo
 wel aen/ dat ghy sult kiesē uwe
 wooninghe inde selve/ ghelijck de
 duybe inde gaten vanden steen?
 Suldy niet segghen niet Iermias;
 Ierem. 48. Ick sal die Steden (dat is
 die beroerlijckheyt des volcks)
 laten, ende ick sal gaen wonen in
 cenen steen; Hier ben ick by van
 alle byanden/ dat out serpent en
 magh daer niet ghenaken. Hier
 word' ick verheben vander aer-
 den/ ende inden wegh des He-
 mels ghestelt. Laet de werelt ten-
 teren/ den byandt dreyghen/ dat
 lichaem claeghen: ick ben gheson-
 deert op eenen steen/ mijnen by-
 dom wil ick soecken inde wonden
 Christi.

Maer/ mijn ziele/ hoe soude ghy
 als eene duybe inde hōlen van dese
 worden blijven/ aenghestien dat
 men nu uwen beminden gaet be-
 graben/ ende u ooghē voet-
 ren;

ren; hoe sal het u nu moghelijck
wesen nae sijne begravenisse over
te blijven ende te derben de tegen-
woordigheyt vanden gheene die
u in't leven houdt? Salt u wel
moghelijck wesen te leven sonder
hem? Ach neemt / want 't is sijne
teghenwoordigheyt die my houdt
in't leven / 't is om hem dat ich
leve / en sonder hem en soude ich
niet comen leven. Daerom o heyl-
lighe vrienden ons Saligh-
maeckers / die aen sijn doot lic-
haem desen laetsten dienst noch
wilt bewijzen / siet wat ghy doet:
want inde plaetse van eenen over-
leden te begraven / soo suldy eenen
levenden doen sterben. Daerom
soo laet my hem hier / ende doet
dese vrientschap aen sijn bedruck-
te Broeder / ende aen my / die son-
der hem niet wesen en konnen.
Wy sullen hem wel wachten / wy
sullender wel mede betijden. Of
wel / wilt ghy hem immers be-
graven / leght my in't selve graf /
alwaer ich my eens sal versaden
van hem t'om-helsen / sijn won-

278 Den Bloedigen Bruydegom

dekens te kussen / ende die te was-
schen met mijn tranen. Maer en-
laes ! mijn ghebeden en worden
niet verhoort / men draeght hem
binnen in't graf / doende aen eenen
onbevoelijken steen die gratie
diemen my ontfeght. Sult ghy
dan o graf mijnen be ninder ont-
nemen ? Sult ghy dan o woerden
steen lief van lief gaen schepden ?
O harden steen / die met mijn droef-
weenen niet vermozwt en wordt !
maer wat seggh' ick ? de droefheyt
doet my sussen. Ick lastere dat ick
behoore te prijsen. Ach mocht ick
segghen / O costelijken steen / die
alle Diamanten ende alderhande
ghesteenten in weerde te boven
gaet ! O gheluchighen steen die
nu den meesten schat des wereldts
verberghet ! O weerdighen steen die
nu niet min weerdighedts en
hebt dan de hemelen selve / naede-
mael dat ghy den selven beslupt
die sy herberghen ! O heylige rust-
plaetse daer dit I. chaem ons Hee-
ren mach rusten ! O supper Ciba-
rie daer den costelijken pant des
hemels

hemels in licht! Ick benyde u
gheluck/ghy gheniet dat ick moet
derben: want ick mijnen bemin-
den Iesum in mi/noch mi selben
in Iesu/ofst met Iesum en can be-
graven. Maer waerom en kan
dat niet gheschieden/ naedemael
datter gheschreven staet: Colso. 3.
Ghy zijt doot ende u leven is met
Christo begraven in Godt; Hoe sou-
de dat connen gheschieden? naer
den lichaem? neen. Soo soude dat
dan naer den geest moeten wesen.
Ick moet sterben van alle sonden/
van alle passien / van alle quaede
gheneghentheidt / van alle quade
ghewoonten / ick moet gheestelijck
doot wesen. Een doot lichaem
en roert hem niet / en siet niet met
sijn ooghen / en gaet niet met sijn
voeten / en wercht niet met sijn
handen / maer blijft stil ligghende
in eenen doodelijcken slaep. Wilt
ghy met Christe begraven wor-
den/mijn ziele / soo en moeten niet
alleen de ghebreken in u sterben/
maer ghy moet oock ophouden al-
len die woelende werckelijckheidt
van

banu nederste deel: u werckelyck
 verstant en magh niet meer na-
 tuerlijc upt-bloepē/ uwe memorie
 niet sien/ noch uwen wille niet na-
 tuerlijck willē/ gelijk sy plachten.
 Dese drie crachten moeten slapen/
 moeten rusten soude den gheest be-
 ginnē te leven/ om dat wy door dit
 leven soudē verborghen worden
 met Christo in Godt. In Godt?
 O salige schuytplaetse! O edel ver-
 borghentheydt! Als ick dan sal
 sterben tot alle quaedt/ ende stil-
 len alle die woelende werckelijck-
 heydt der crachten mijnde ziele/
 sal dan mijnen gheest en Godt
 begraven zyn/ in Godt rusten/ in
 Godt slaepen? Wat meerder ghe-
 luck soude my comen gheschie-
 den? Soo haest ick daer sal sla-
 pen/ ick en wille niet meer ont-
 wecht wesen; daer begraven zyn-
 de/ ick en wille niet omgraven
 worden: 'tis in dese rust-plaetse
 dat ick eens wille alle die ver-
 moeytheidt mijnder ziele laeten
 rusten in vrede. In pace in idipsum
 dormiam & requiescam. In vrede/

in

in dat selve in Godt sal ick slaep-
pen ende rusten / als ick die wete
sal ghebonden hebben van alle
mijn inwendighe wercken te be-
graven oft te stillen in idipsum, in
Godt. Hier toe dient al den ar-
beydt om eens ruste te vinden;
tot dese ruste der contemplatie
leiden alle die vermoepende wer-
cken der meditatie. Hier toe noodt
den Bruydegom alle die minnen-
de zielen / ende en wilt niet dat-
men soude wacker maecken die
desen slaep slapen. O salighen
slaep! Ick besweere u dochteren
van Jerusaleem / door die geften
der velden / en wilt my niet wec-
ken / als ick soo slapen sal / tot dat
ick selve begeere. Cant. 3. Laet my
slapen ende in Godt ontslapen / in
hem leven / in hem rusten / ende
den boosmaeck ghenieten van't
toecomende Vaderlandt / naerde-
mael hy ons daer toe allegader
niet alleen en is noodende / maer
gheen rust en laet tot dat hy daer
toecomen: Inquietum est cor no-
strum donec requiescat in te.

Daerom

Daerom en wilt niet op-hou-
den alle mirmende zielen / en geeft
gheen ruste aen u ooghen / tot dat
ghy de selve rust-plaetse ghebon-
den hebt : want alle dinghen son-
der die onvolcomen zijn / ende son-
der desen slaep gebonden te hebben
moeten de zielen ongherust blijven
ende quelen.

Die wilt weten wat de treden be-
dragen in elcken wegh hier vooren
ghestelt, die lese de Voor-reden.

Corte

Corte onderwijſinghe nopende de
Meditatie vande Paſſie Chriſti, en
de het ghebruyck vande Medita-
tien hier voren gheſtelt.

Alſt dat in ons
Bzupdegoms Bed-
deken de maniere
van te mediteren de
Paſſie Chriſti ſoo
volcomelijck wort
geſtelt/ dat iegelijck
dies aengaende daer lichtelijck ge-
noeghsame onderrechringe cā bin-
den/ ſo heeft my nochtans goet ge-
docht de ſelue maniere in't cozt be-
grepen hier by te voegen/ tot vercla-
ringe vande Meditationen hier voer
geſtelt/ en ter hulpe vande gene die
maer deſen boeck ter hant en ſou-
den hebben.

De Meditatie hebbē wy gedeelt
in vier deelen. Het eerſte is Prepara-
tie ofte Bereydinghe: Het tweede de
Hiſtorie ofte materie daermen op
wilt mediteren: Het derde de Con-
ſideratie oft oberlegginghe vande
ſelue ;

ſelbe; Het bierde de Affectie oft ber-
wekingen vanden herten wille/ die
gemeynlyck bloepen in gemeynſa-
met' ſamen-ſprekingen met God/
en ten leſten in Petitie ende eſſchen
van hem van alle nootſakelijcheit/
ende beſonderlyck van crachtighe
gratie tot een opzecht volbrenghen
van al't gheene daer toe wy inde
meditatie berweckt zijn gheweest.

Die hem ſelven den dagh dooz
wel waer-neemt / ende ſijn ſinnen
ende ghepepſen wel beſnijdt van
alle ijdele ende onnutte dinghen/
ſal doen d'alderbeſte bereydinghe
tot het ghebedt / oock anders doen-
de en iſt gheen wonder dat-men
hem tot de meditatie qualijck be-
reidt vint / ende datmen daer dooz
luttel geboordert wort.

Maer nopende de eyghen berey-
dinge alſmen aldus gaet inwend-
lyck bidden oft mediteren/ die beſtaet
in een ſtellen ſyns ſelfs in Godts
tegenwoordicheit met groote oot-
moedicheydt / ende eerbiedinghe /
met eene beſchaemtheit ober onse
cleynheyt ten opſien van Godt/
ende

ende ober onse sonden / daer mede
wop dien goeden Heere vergramt
hebben / scheppende daer ober uyt
liefsden een oprecht leetwoesen / ende
voornemen van ons voort-aen
teenemael te beteren / ende van dat
ghebedt te willen doen / alleen om
Godt te behagen / ende synen wil-
le te volbrēghen / ende dat wop
(nochtans ons beste doende) bereet
zijn vanden selven t'ontfanghen
al't gheene hem sal believen ober
ons te ghehenghen / alles soo ghy
hier vozen gheleert zyt inde Be-
reypdinghe vooz de eerste Medita-
tie van desen boeck / waer ghy dit
breeder sult verclaert vinden ; soo
dat van gheenen noot en is hier af
op dese plaetse wederom breeder te
schrijven.

Het tweede deel der Meditatie
Historie ghenoemt / bestaet in een
oprecht ende neerstigh insien van
het Mysterie ende gheschiedenisse
diemen vozen heeft.

Maer het aensien vande Histo-
rie soo volght de Consideraēie oft
overlegginghe vande selve / met

de

de ont-standen die mogen dienen
om u te beweghen / als wie daer
lijdt 'voor wien' waerom' ende hoe
hy lijdt. Dese dingen meught ghy
ondersoecken / vraghende u selven /
oft iemandt die hem vertoont by
den lydenden Salighmaecker te
wesen / oft aen hem selven met hem
sprekende / u latende duncken dat-
men u antwoordt / dat het Godt
selfs is / die doot u sondaer lijdt / om
u van ulve sonden te verlossen / seer
ghewillighlijck met alle liefde en-
de patientie / &c. Dit moet-men
al rijpelyck ende neerstelijck doen /
sonder nochtans doot te stercke
inbeeldinghe / oft te groot ghewelt /
sijn hoeft te quetsen / waer as men
alsoo wel wachten moet als van
slaperich / slap / ofte slauto te wesen.

Het vierde deel vande Medita-
tie zijn de Affectien 'als zijn mede-
lijden / berouwt van sonden / haet
van sy-selven / vreesse van Godt
noch te vergrammen / naer Godt
verlanghen / betrouwen op sijn
onsprekelycke vermhertighepdt /
blyschap in't aenmercken synder
goet-

goetheydt / waer door de ziele ont-
feken wordt om hem te loben ende
te dancken / haer-selven hem op te
offeren / ende boven al om hem al-
toos lief te hebben en heminnen /
welcke affectien te beter bloeyen /
als wy te hozen in ons hebben
gehadt eene groote verwonderin-
ghe / waer door wy oock ghemeen-
lijck verweckt worden om ghe-
trouwelijck naer te volghen de
deughden die meest blincken in het
mysterie dat wy door handen heb-
ben / ende tot dien eynde maecht-
men die goede opsetten ende voor-
nemen om de selve te werck te stel-
len. Een ieghelijck magh blijven
langher tijdt in die affectien die
hem profijtelijckste duncken ; een
beginnende mensch in die van
medelijden ende berouwen van son-
den ; als hy nu wat geboordert is /
sal hy hem oeffenen inde nae-vol-
ginghe der deughden Christi / ende
principalijck inde liefde. Nocht-
tans moet hy bobē al waer-nemen
waer toe dat hem Godt meest
treckt / want dat is hem altoos

288 Corte onderwijs. vande Medit.
het beste / ende daerom moet men
leeren alle sijn ghebedt doen son-
der eyghendom / altoos bereet zija-
de om van Godt gheleydt te wor-
den.

De Meditatie mooght ghy
sluyten met de petitie ende het ey-
schen van uwe nootsaekelijckhe-
den / als vooren gheseydt is.

Breeder ende claerder onder-
wijsinghe sult ghy vinden in ons
Bryndegoms Beddeken.

F I N I S.

